CONGRESUL INTERNAȚIONAL PARLAMENTAR

Emilian Berea

PENTRU întâia oară Capitala României a avut onoarea și plăcerea de a primi între zidurile sale de mai multe ori seculare, pe reprezentanții cei mai autorizați ai popoarelor lumii, pe parlamentari.

Toate țările de pe glob, având regimul liberei exprimări a voinței cetățenești, au trimis la Congresul care s'a deschis cu mare fast Joi 1 Octombrie în Palatul Adunării Deputaților, câte un mănunchi de figuri parlamentare dintre cele mai alese, care să proclame în acest adevărat Parlament al Parlamentelor dorința lor nestrămutată, care este și dorința noroadelor: *pacea înainte de toate.*

Intr'adevăr d. *Lafontaine*, unul din fundatorii Uniunii interparlamentare, președinte al Senatului belgian, abea sosit în București, a declarat unui redactor al ziarului „Dimineața" următoarele:

„Uniunea Parlamentară a fost creată spre sfârșitul veacului trecut, având drept scop să facă propagandă pentru soluționarea pe cale pașnică și mai ales prin arbitraj, a conflictelor internaționale. S'a constatat însă că aceasta nu era suficient pentru a face față neînțelegerilor care apar în viața internațională și care în ultimul timp erau rezolvate pe calea răsboiului. Oamenii cari vedeau clar că răsboiul va duce omenirea spre pieire, sau o va înapoia la era primitivă, au căutat să găsească mijloacele pentru asigurarea unei păci durabile, anume, ca printr'o organizare solidă a contactului strâns dintre popoare prin reprezentanții lor direcți, parlamentarii, să se ajungă la înlăturarea conflictelor pentru totdeauna".

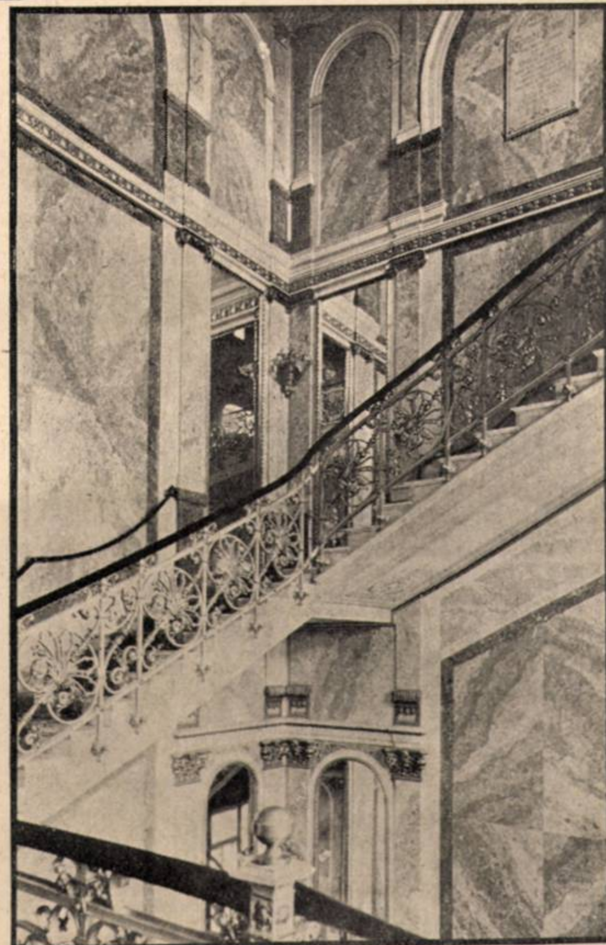
De unde la început Uniunea interparlamentară era mai mult o asociație de individualități, cu timpul s'a transformat într'o organizație puternică a grupărilor parlamentare din diferitele State ale lumii. Astfel Uniunea Parlamentară se găsește astăzi în fața celui de al 27-lea Congres Internațional, după ce a reușit să-și intensifice din ce în ce mai mult propaganda sa pentru pace, mărindu-și chiar câmpul de activitate, pentru a îmbrățișa toate problemele de ordin internațional.

* * *

In cuvintele d-lui Lafontaine găsim un întreg program fericit exprimat în curs de realizare și care reprezintă opinia autorizată (și ratificată de mulțimi) a parlamentarilor cari s'au adunat zilele acestea la București.

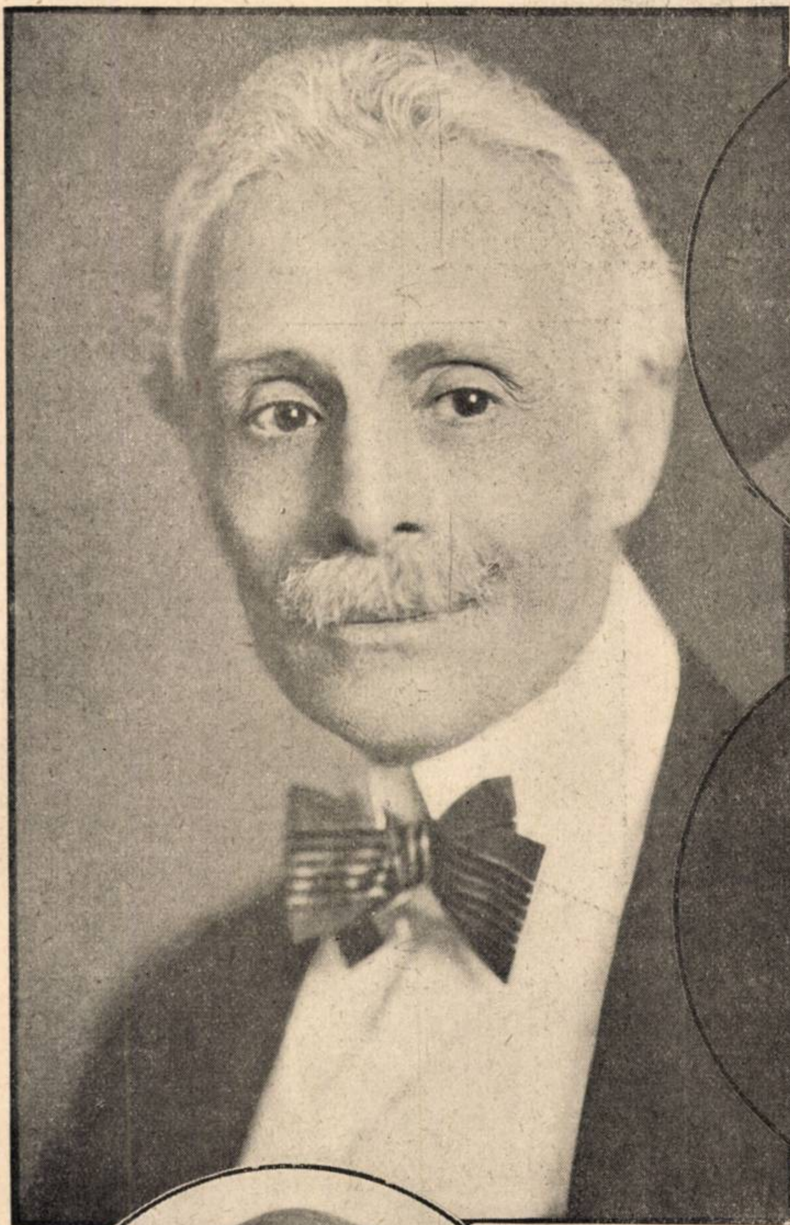
Ei vin într'o țară cu un destul de vechi și încercat regim parlamentar, dar mai ales într'o țară al cărei spirit pacific este în afară de orice îndoială.

(Continuare în pag. 22)

Dreapta: *Scara principală a Ministerului de Externe;* jos: *Somptuosul palat al Ministerului Afacerilor Străine din București.*

Dela stânga la dreapta.

PRINŢUL D. GHIKA ministrul Afacerilor streine

W. I. STEWART Deputat englez (conservator).

I. LAFONTAINE Vice-preşedintele Uniunii parlamentare şi al Senatului Belgian

DR. PHIL. H. C. M. MARTNA Delegatul Estoniei

I. M. MITILINEU fost ministru de Externe, Senator, preşed. Comitet. de organizare.

Stânga: Prof. I. PETROVICI, fost ministrul Şcoalelor, orator şi leader al parlamentului actual; *sus:* CONTELE DI SAN MARTINO, Senator, şef al deleg. Italiene; *mijloc:* PALATUL ADUNĂRII DEPUTAŢILOR, unde vor avea loc şedinţele congresului.

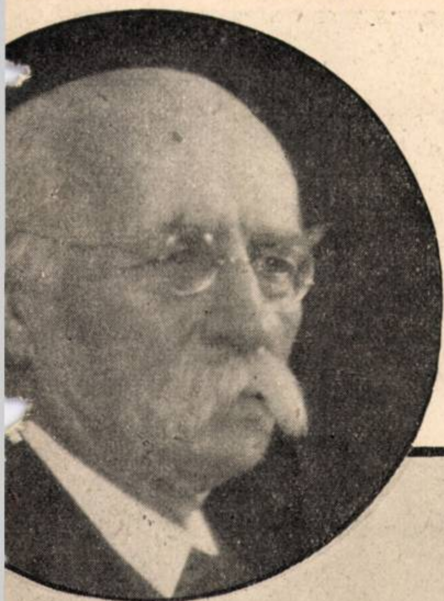
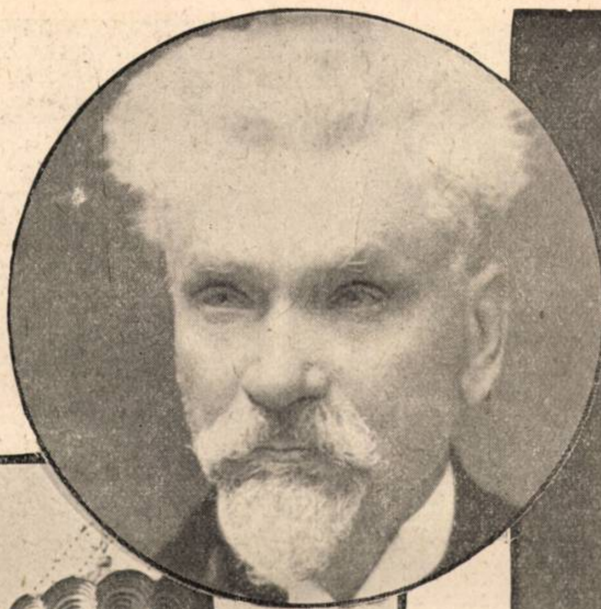
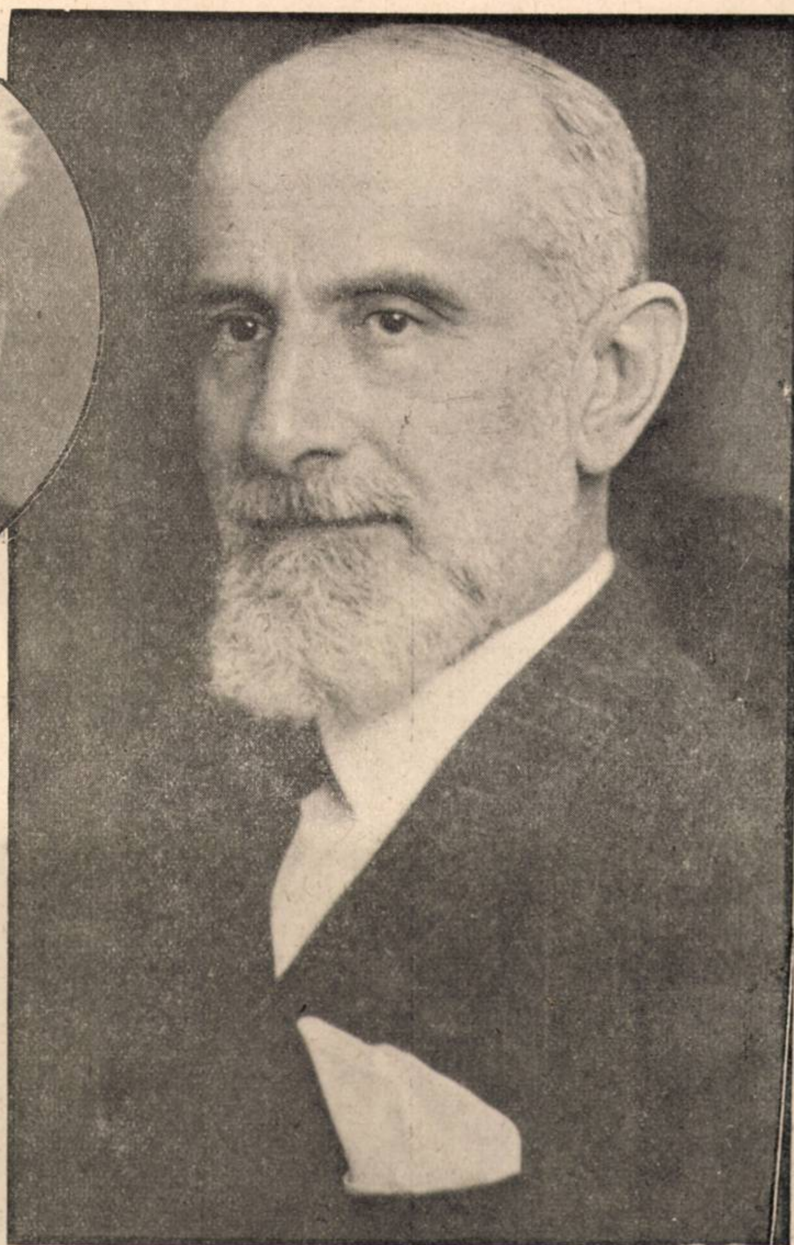

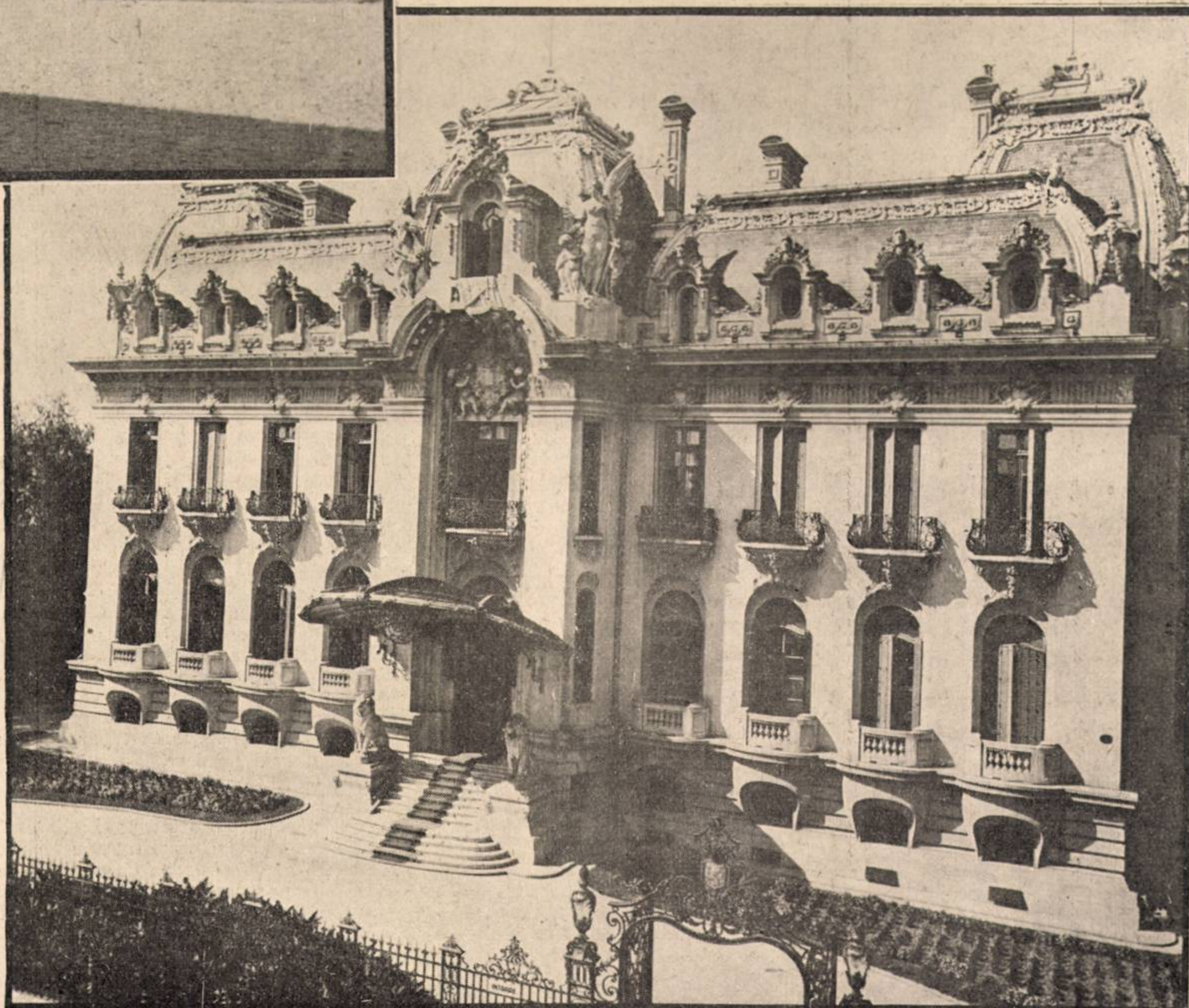

Dela st. la dr.: Dr. N. LUPU, şeful part. ţărănesc; ISTRATE MICESCU deputat, preşed. grup. parlamentar român; OCTAVIAN GOGA, fost ministru, leader al part. poporului; Prof. N. IORGA, Preşedintele Consiliului de Miniştri; *Palatul Preşedinţiei Consiliului de Miniştri.*

Pitorescul României

UN fenomen îmbucurător: Frumuseţile naturale ale ţărei noastre au început să fie căutate. Am citit recent în câteva publicaţii din diversele puncte ale Europei, rânduri cât se poate de măgulitoare pentru ceeace numim: pitorescul României. *E desigur un început, dar un început promiţător. La aceasta a contribuit fără îndoială, munca de mai mulţi ani a ataşaţilor noştri de presă din streinătate, filmele documentare sau sentimentale — care au avut drept cadru natura noastră — şi cele câteva congrese internaţionale, organizate în Capitala României, urmate de raite semi-oficiale prin ţară.*

In special congresele internaţionale, admirabil organizate, au fost un element de importanţă pentru cunoaşterea ţării noastre peste hotare. Oficialitatea noastră şi-a dat mâna cu iniţiativa particulară şi ne-am putut prezenta în mod fericit în ochii celor ce voiau să ne vadă la noi acasă.

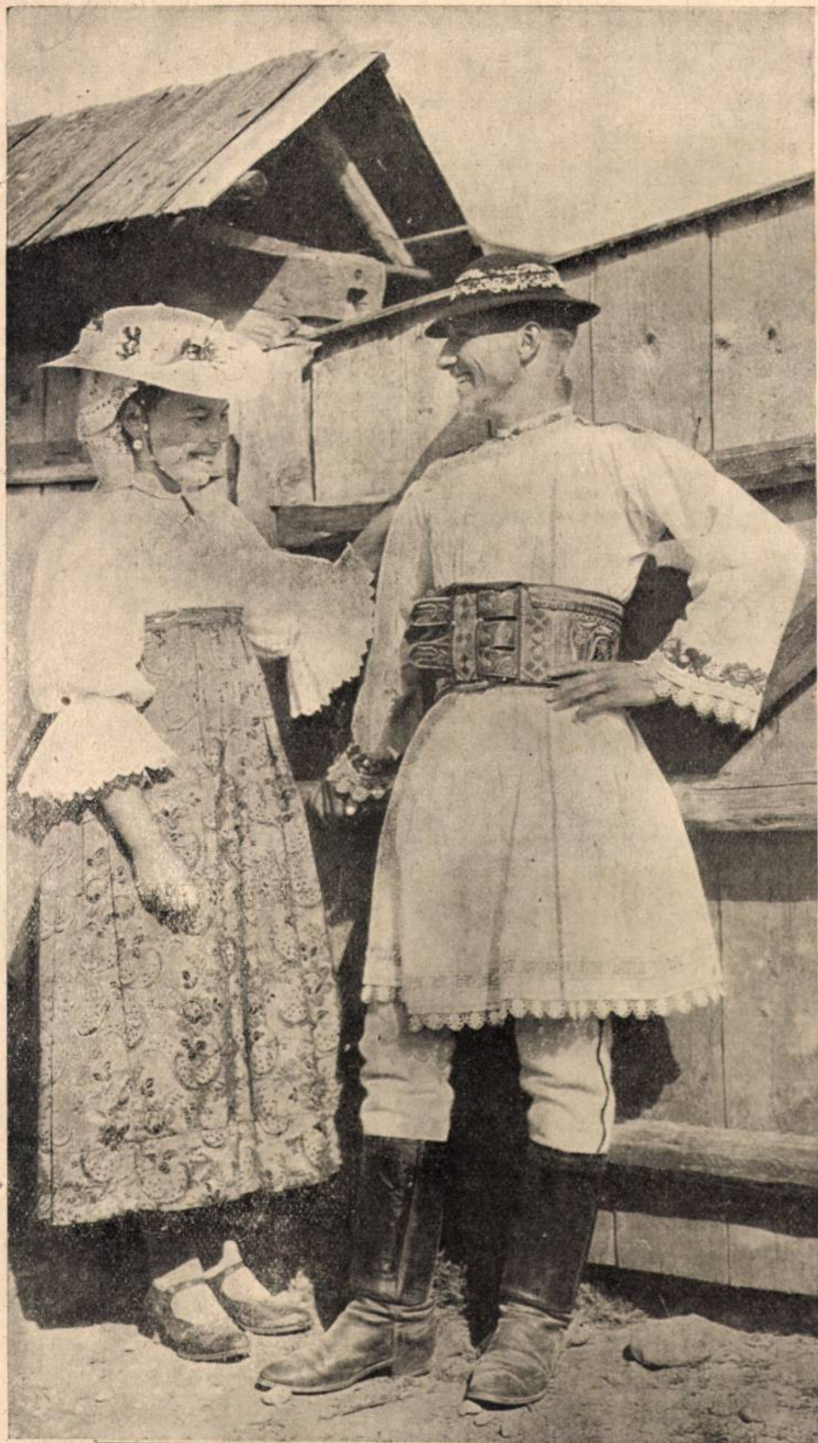
De aci şi până la organizarea unui turism românesc, nu e decât un pas. Un mare şi important pas, pentru care nu trebue cruţate nici un fel de eforturi.

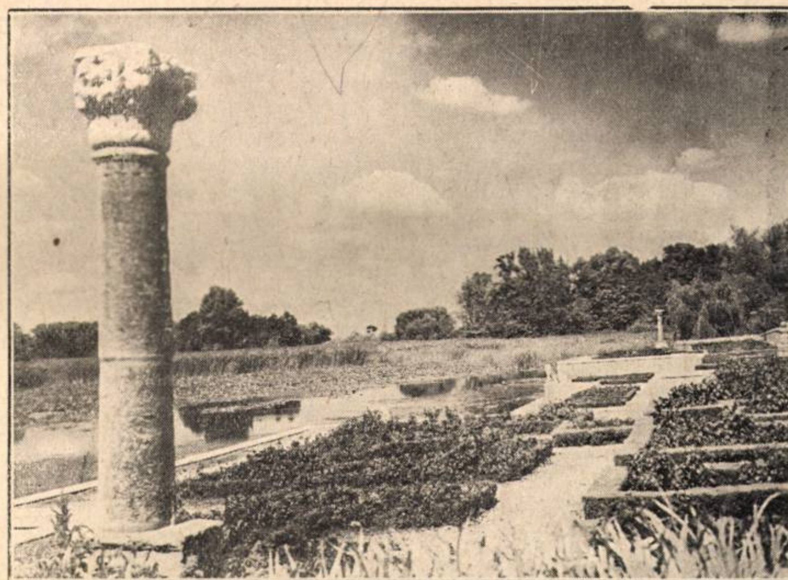
Publicăm în acest număr câteva reproduceri de pe planşele fotografice expuse la expoziţia organizată între 1 şi 7 Octombrie 1931, cu ocazia congresului interparlamentar, în Palatul Adunării Deputaţilor.

Sunt imagini vii care nu mai au nevoe de comentarii, dată fiind calitatea peisajului şi arta fotografiei. Ele dau o idee — oarecum sumară, e drept, despre varietatea naturii în România, dar vor fi un îndemn puternic pentru cercetarea mai intimă a unor colţuri de ţară care nu cer decât să fie cunoscute.

E. B.

Sus: Casă veche din Bucovina. *Jos:* O cruce în lemn sculptat, din regiunea Sibiului.

Sus: *Vedere de pe terasa palatului Brâncoveanu dela Mogoşoaia;*
St.: *Ţărani români dela isvoarele Mureşului.*

Mânăstirea Suceviţa. Jos: *Cetatea Hotinului.*

Minaretul din Balcic.

Țărănci din țara Oașului.

O curioasă și pitorească aglomerare de mori de vânt, de-alungul unui drum basarabean.

Foto-Press

ANUL I. — Nr. 27. 8 OCTOMBRIE 1931

reportaj

DIN CULISELE MILEI

EXISTA o zi a săptămânei, în care negustorii de pe Lipscani şi străzile împrejmuitoare, primesc fără să crâcnească, vizita umilă a câtorva zeci de femei, mame nefericite în aparenţă, care-şi târăsc copiii în braţe cât e ziua de lungă, cerşind un gologan pentru pâine.

Odată cu coborîrea amurgului le vezi apoi înapoindu-se treptat-treptat, spre locuinţele lor situate mare parte prin Dudeşti şi uliţele învecinate.

Urmărindu-le cu dibăcie, cercetătorul are prilejul să facă descoperiri interesante, care ating pe alocuri senzaţionalul. De pildă, cui i-ar trece prin gând, când întinde obolul nenorocitei, că pruncul din braţele ei a fost târguit şi arvunit cu o zi mai înainte de la vre-o familie de ţigani, în casa cărora vreo fată necăjită şi-a ascuns rodul nelegal al dragostei.

O tradiţie veche a bandelor de cerşetori, concentrează toată activitatea femeilor în ajunul zilelor de sărbătoare. Cei cari ţin de ritul mosaic, operează în cursul zilei de Vineri iar celelalte au ca punct serios de reazăm Sâmbăta.

Odată cu venirea anotimpului friguros, desigur că activitatea acestui gen de excrocherie se va intensifica şi anume puncte din centru vor fi silite să suporte imaginea teatrală, a celei mai triste desnădejdi.

Ilustraţiile din această pagină, reprezintă câteva aspecte ale mizeriei tratată în acest articol; sus: Pe strada Raion, după ploaie; mijloc: O ţigancă în colibă, ţinând în braţe un copil pe care-l creşte; jos: Popasul cerşetoarei, în timpului prânzului pe Bulevard.

Am bătut zile şi seri dearândul un mănunchiu de străzi de suburbie rău deochiate, în cari nu poţi întrezări cea mai slabă marcă de civilizaţie. Uliţa Câmpul Lupiţei, e o strâmtoare căptuşită pe alocuri cu bolovani, aplecată puţin spre capăt, astfel că locuitorii ei nu se pot plânge de năvala glodului în timpul ploilor.

In schimb sunt rare cocioabele, în care apa de sus să nu cadă în voe.

Mai aşează omul la capătul patului — în dreptul căruia cad picurii, câte o copae sau vre-un lighian, mai împinge spre mijloc cazanul de rufe, dacă în el n'au rămas porumbi proaspăt fierţi. Şi adoarme molcom în cântecul uniform al boabelor grele, care se sparg în şir nesfârşit.

Nu gândesc la ce-aduce ziua de mâine, interval de timp pentru care deobiceiu existenţa nu-i asigurată.

Bucata de pâine trebue să iasă din piatră seacă.

Am intrat la No. 7 în casa Fanei lui Andrei, seara, înainte de culcare. Intr'o încăpere de câţiva metri pătraţi, lipită cu pământ, m'au înconjurat pe dată femeea cu un copil în braţe, bărbatul într'o cămaşe de noapte cusută cu râuri, petic lângă petic, şi vre-o câţiva danci. Chipuri cu pielea puternic bronzată şi ochi tătăreşti, mărunţi, de culoarea smoalei. Le propuneam aducerea unui prunc de neam subţire, pentru îngrijire.

— „Apoi nici nu puteaţi nimeri în altă parte, mai bine ca la noi. Cinci copii străini am crescut, de-s astăzi ca brazii".

Am privit în jur. Două paturi de scânduri acoperite de ţoale, îmbâcsite de zoi, o masă şi o lampă cu lumina pâlpâitoare, prinsă în cui. O femee de un blond spelb îmbrăcată într'o rochie subţire, cu picioarele desculţe, apăru în prag. Deşi tânără, îşi ţinea umerii ogârjiţi, ca şi cum ar fi suferit de frig. Intră repoftită în vorbă.

— „Nu vreţi să-l daţi de tot, cu acte ?"

— „Ce să faci d-ta cu el... că-mi închipui că eşti destul de săracă.

— „Dacă mi-s dragi copiii !"

Stăpâna casei îmi şopti printre dinţi :

— „Nu ascultaţi ce spune. E din alea care iese cu copilul după cerşit".

Când am început să discut prețul întreținerii, ochii, tuturora au prins a străluci, ca licuricii.

— „Când îl aduceți, cuconiță?"

— „Chiar mâine dimineață".

Eram gata să ies din întunericul uliței, dar femeea cu părul de culoarea cânepii, mă prinse din urmă.

— „Dacă vreți să nu mai aveți copil, dați-l Fanei să vi-l crească. Din toți cari i-a avut până acum pe seamă, nici unul n'a scăpat. Știe ea să le facă felul, hrănindu-i cu zeamă sălcie de ceai și lăsându-i uitați în plata Domnului, pe pământul umed. Ține morțiș să-l aduceți la ea, că n'are cu ce-și hrăni pe-ai ei. Apoi are obiceiul să-l mai dea pe ici-colo și cum trebue să fie frumușel, gata vine deochiul".

Mai în sus, pe strada Raion, încheg o convorbire cu un bărbat și o femee, care se'ntorc domol spre casă. El poartă o pălărie cu borurile pleoștite, de sub care ochii privesc numai pentru iscoadă și ține'n spinare, într'un mototol de cârpe, o fetișoară mai răsărită ca vârstă. Il cheamă Costică Mierlă și lucrează cu femeea lui, cu ziua, la pavatul străzilor. Ca și celorlalți, le înșir povestea care m'a adus prin partea locului. Ei se simt pe dată fericiți de propunerea făcută.

Li-s și lor așa de dragi copiii !!!

— „Uite fata asta nici nu-i a noastră. O creștem numai de plăcere".

— „Unde locuiți ?"

— „In strada Câmpul Lupiței la No. 7".

— „Eu chiar de-acolo vin, dela Fana lui Andrei".

— „Vedeți, noi ne-am mutat numai de vre-o două zile pe Raion, peste drum de Chioroaica. Puteți să vă interesați dacă nu suntem cei mai cumsecade și cinstiți oameni".

Femeea interveni.

— „Să nu vă faceți cumva păcatul ,să dați Fanei copilașul, că-l prăpădiți. Copiii ei au mâinile mâncate de râie până la os.

— „Nu că vrem s'o „blamăm" vorbi Mierlă, „dar ea a avut ceva și cu secția. Acum se vede că s'apropie frigul și are nevoie de copii cât mai mulți, pentru ajutoare. Apoi gândiți-vă și dv., ce creștere poate să-i dea Fana.... pe când ca la noi mai rar..."

A doua zi de dimineață am colindat prin toate fundăturile Raionului. Ulicioarele fiind necanalizate, locuitorii aruncă lăturile și toate necurățeniile la marginea drumului, unde apa băltoacelor chifteşte stătută, răspândind un miros cadaveric. Curțile sunt parte neîngrădite. Familii evreești ajunse la ultima expresie a mizeriei, locuesc laolaltă cu țiganii, despărțite doar printr'un perete de scânduri, lipit cu pământ și dat cu o spoială de var. Aci e buba: de-aci pornesc parte din chipurile ofilite, împânzind centrul.

Mă opresc în pragul unei șandramale, de înălțimea unui om și privesc stăruitor înăuntru. O femee grasă, cumplit de oacheșă, tocmai cobora de pe patul de scânduri, descotorosindu-se de sdrențele așternutului. Bărbatul ei, bărbierul Manole Trifu, — mai au nevoie oare și de o altfel de meserie oamenii de prin partea locului? — se mulțumește să asculte conversația stând într'o rână. Deși au o fetiță de șapte ani, totuș mai vor să crească un copil. Cam unde ar putea găsi un mic loc și pentru el, nu-mi dă prin minte.

— „Noi suntem miloși din cale-afară, vorbi Trifu. Copilița care-i acum la școală, nici nu-i a noastră. Ne-a lăsat-o o femee pe cap, când deabia împlinise anul. Acum să vină să ni-o ia, am plânge ca după mort".

Imi rotesc ochii în jurul curții.

Mai încolo pe un scăunaș, stă o tânără evreică, încălzindu-și oasele la soare. Are genele lungi, roșcate, printre care-și fac loc privirile narcotizate de gânduri grele.

O lature hazlie ni se deschide, descoperind clipele de împăcăciune între aceste două neamuri.

Coțcăria este singurul punct de legătură.

Serviciul Asistenței Sociale unit cu cel care stăvilește vagabondajul și cerșetoria, ar putea pune mâinile pe o întinsă rețea în această direcție.

Sunt porțiuni pe care trebue să le socotim tot aparținând orașului, uitate de autorități.

O remarcă. Chiriașii din strada Câmpul Lupiței, evită să se mute alături pe Raion-gropi, pentru că sunt prea mulți pungași, spun ei, și viceversa. De-acolo se revarsă parte din puhoiul de haimanale, care împânzesc la anumite ore, ambele porțiuni ale cheiului Dâmbovița, dela podul Șerban-Vodă până la Palatul de Justiție.

Storcând toate mijloacele pentru câștigul unui trai ușor, nu e de mirare că cele mai multe din familiile de prin partea locului, speculează pruncul adus pentru îngrijire de mama săracă, care trebue să muncească, sau cum am spus mai sus, de fata care trebue să ascundă fructul unei desiluzii.

MARGARETA NICOLAU

Congresul Internațional al Parlamentarilor

(Urmarea din pag. 15)

Sub aceste fericite auspicii Congresul Internațional al Parlamentarilor va avea să discute în timpul celor 7 zile (1—7 Octombrie) între altele, chestiuni politice cum este aceia a *regimului federal al Europei* (raportor: Contele Carton de Wiart) chestiuni economice ca acea atât de desbătută *problemă agricolă* (raportori: Henry Queuille și Baron Szterenyi) și chestiuni sociale cum este „protecțiunea mamei și copilului său înainte, în timpul și după naștere" (raport d-na Louisa Schroeder, membră a Reichstag-ului).

La aceste desbateri atât de interesante prin varietatea chestiunilor iau parte reprezentanții a 28 de țări, între altele Franța, Germania, Anglia, Italia, Japonia, Persia, Canada, Africa de Sud și America de Nord, încât se poate spune cu drept cuvânt, că dacă la Liga Națiunilor se întâlnesc în jurul aceleiaș mese șefii statelor lumii, de astă dată la București se vor întâlni reprezentanții aleși ai națiunilor de pe glob, în jurul aceleiași idei: asigurarea păcii mondiale, dar cu mijloace par'că mai eficace: *realizarea unui contact intim și direct al popoarelor.*

EM. BEREA

Notă. — In vederea conferinței Internaționale a parlamentarilor, Direcțiunea Presei dela Președinția Consiliului de miniștri, condusă de unanim apreciatul d. Eugen Filotti a organizat cu colaborarea d-lui Al. Bădăuță o expoziție de planșe fotografice.

Revista noastră este fericită să poată publica în paginile ei câteva reproduceri inedite din această expoziție.

RAIUL FEMEILOR

EUROPENII cari vizitează noul continent, obicinuesc să spună că Statele Unite sunt o republică feminizată, că americanii sunt cei mai îmbrobodiţi bărbaţi din lume şi că sunt dominaţi de femeile lor, dela căsătorie pân'la moarte.

Un medic înapoiat dintr'o recentă călătorie susţine însă că dominaţia americanei e nimic, faţă de situaţia de care se bucură femeea la triburile Menangkabau din Malaezia.

La aceste popoare, frânele conducerii sunt în mâinile aşa numitului „sex slab" în timp ce bărbatul îngrijeşte de copii şi are tot felul de atribuţii, pe care noi ne-am obicinuit să le considerăm „exclusiv femeeşti". Lipsit cu totul de proprietăţi şi drepturi politice, el e în casa soţiei sale un simplu mosafir, căruia aceasta îi poate arăta oricând uşa, cu sau fără vre-un motiv.

Există totuş două puncte luminoase în viaţa acestor năpăstuiţi şi a-nume: în caz de divorţ, bărbatul nu e obligat să plătească pensie alimentară, pur şi simplu pentrucă n'ar avea de unde şi apoi, dacă femeea împinge brutalitatea prea departe, o poate părăsi, întorcându-se la mama sa.

Un „clan" din Malaezia, compus din câteva locuinţe.

Un detaliu trist în soarta acestor bărbaţi neemancipaţi, făcând parte din cel mai puternic trib de pe dealurile Padangului, din Sumatra Centrală, e faptul că încep viaţa pe un picior de egalitate cu fetiţele cărora le sunt vânduţi mai târziu, sub această abominabilă formă de sclavie matrimonială. Imediat ce băeţaşul a atins vârsta când începe să înţeleagă câte ceva din cele ce-l înconjoară, observă că tatăl său e un fel de animal de o infimă însemnătate, care munceşte pe brânci şi când e nevoie luptă pentru trib, fără să aibă în schimb vreun drept. In această alcătuire familiară, mama posedă totul şi ordonă, neavând să dea seama de actele sale decât lui „Ibu" căpetenia femeească a clanului. Intr'un cuvânt, tatăl e un fel de servitor neplătit, care nu numai că nu e capul familiei, dar nici nu se prenumără măcar printre membrii ei.

In ce priveşte băieţaşul, el se bucură de toate privilegiile surorilor lui şi de obiceiu atotputernica sa mamă îl favorizează puţin, ştiind ce-l aşteaptă când atinge vârsta însurătorii.

Cum bărbatul nu posedă nimic şi n'are nici un vot, moştenirile şi descendenţa se socotesc în linie femeiască. Dacă întrebi pe unul din copiii acestor clanuri al cui este, îţi va indica numele mamei, singurul care-l identifică în societate. Aşezările acestor triburi, constau de obiceiu din trei sau patru case, de proporţii foarte mari, cuprinzând câte 60 de persoane, sub conducerea unei „Ibu" adică „mamă".

In casa mamei „Ibu" sunt numeroase apartamente unde locuesc fiicele, nepoatele şi strănepoatele sale apoi, rudele colaterale, ca mătuşi şi veri-şoare; pe lângă acestea trăesc temporar descendenţii lor de linie bărbătească şi mai temporar încă, soţii respectivi ai femeilor. Aceşti soţi sunt nişte musafiri, a căror situaţie e cât se poate de umilitoare.

In această mizerabilă formă de viaţă matrimonială, însuşi soţul căpeteniei „Ibu" este socotit mai prejos decât cea mai inferioară dintre femei, decât băeţii cari n'au ajuns încă la vârsta însurătorii, ba chiar decât bărbaţii născuţi în acea casă, cari s'au divorţat şi sunt în aşteptarea unei noui căsătorii.

Ilustraţiile noastre redau plastic câteva scene din viaţa de familie malaeză.

Sus: *Câteva tinere femei africane, călărind pe umerii soţilor respectivi, la o serbare;* mijloc: *un „perfect gospodar" malaez, preparând mâncarea pentru soţia şi copiii săi;* stânga: *mireasa gătită pentru ceremonia nupţială;* jos: *mama „ibu", stăpâna şi în acelaş timp spaima clanului".*

Când se însoară, tânărul părăseşte casa în care s'a născut, trecând în aşezarea unde trăeşte soţia lui şi devine supusul ei şi al acelei „Ibu" sub a cărei dominaţie se află femeea.

In orele de răgaz sau când intemperiile îl silesc să se adăpostească în casă, n'are voe să intre în marea încăpere unde se întâlnesc de obiceiu băeţii şi bărbaţii născuţi în acel clan, ei trebue să rămână în ietăcelul destinat lui şi femeii sale. Apoi, încă ceva: nu poate fi hrănit de o femee străină şi asta face un punct principal în tradiţia de dominaţie femenină, care prevede că bărbatul trebue să mănânce literalmente din mâna soţiei.

Legea nu permite ca fata să aibă legături strânse de rudenie cu mama tânărului cu care urmează să se mărite, dar nimeni nu se gândeşte să caute dacă nu cumva există astfel de legături din partea tatălui.

La nunţile noastre, mireasa centralizează într'adevăr privirile, în timp ce mirele e un personagiu serios şi sobru, aproape şters, constituind totuş un factor indispensabil în această reprezentaţie a cununiei.

Nu tot astfel se întâmplă însă cu mirele malaez.

Mamele decid căsătoria tinerilor şi în ziua cununiei, preotul asistat de căpeteniile satului, — care îndeplinesc rolul de martori, — se adresează ginerului spunând:

— „Te căsătoresc cu această femee care are zestrea de".... (şi enumără averea femeii) la care tânărul răspunde:

— „Accept această femee cu zestrea ei de..."

După ce a pronunţat fără nici un entuziasm aceste cuvinte se întoarce la casa mamei sale şi nimeni nu se mai interesează de el, în cursul următoarelor opt zile, cât durează festivităţile nunţii.

La aceste petreceri, numărul bărbaţilor e extrem de redus, pentrucă ei sunt cei cari au grija serviciului.

In tot acest timp, mireasa în vestminte brodate cu aur, cu gâtul şi braţele încercuite de salbe şi brăţări, străbate satul în aclamaţiile femeilor. Mama sa a înjunghiat un carabao sau un bivol şi un mare ospăţ se întinde.

In cea de-a şasea zi, mireasa face o vizită rudelor mamei unde se întinde o altă masă, la care se invită vecinii.

Aceştia vin cu prăjituri banane coapte şi alte dulciuri. Insfârşit, în cea de-a opta zi fata se duce să-şi ia soţul, care până atunci stătuse la mama lui ignorat de toţi.

Medicul descrie o astfel de ceremonie, oprindu-se mai cu seamă asupra lamentabilei stări a mirelui, care şedea într'un colţ purtând haine de lână guler tare şi ghete. Acestea din urmă păreau să-l supere grozav, căci le scotea din timp în timp, strâmbându-se.

Zece zile mai târziu nefericitul mire suferia iar supliciul hainelor şi al ghetelor, pentru o nouă căsătorie. De data aceasta ceremonia a fost mai scurtă şi mai puţin impozantă, pentrucă cea de a doua mireasă era mai puţin bogată şi ocupa o situaţie socială mai inferioară. Două soţii, fără divorţ şi fără scandal, pentrucă în aceste triburi fem'niste, matrimonia are la bază principiile mahomedane, prin care bărbatul îşi poate lua până la patru femei.

Ideea lui Mahomed era ca *bărbatul să-şi aleagă soţiile;* iată însă că doamnele Menangkabaului au inversat cuvântul profetului şi au în privinţa bărbaţilor principii aproape comuniste.

Dacă o femee nu e mulţumită de soţul ei şi găseşte că vecina sa a fost mai norocoasă d'vorţează de el şi face cunoscut acesteia din urmă, că vrea să-i împartă bărbatul; tot astfel mai poate proceda o a treia şi a patra femee.

S'ar părea că ele împart timpul soţului în părţi egale, astfel că fiul unui bărbat cu patru soţii, îşi vede tatăl numai timp de trei luni pe an, ceeace-i dă impresia că acesta e un străin pribeag. care vine din timp în timp să lucreze pentru mama.

Această orânduire atât de perfect feministă, nu e cruţată totuş de neînţelegeri.

Povestitorul relatează păţania unuia d'n aceşti bărbaţi, poreclit „Cap de Cal", care apăru la casa femeii No. 1 cu o întârziere de câteva zile: stătuse mai mult decât trebuia la femeea No. 3, care era cu 10 ani mai tânără decât celelalte şi asta deşteptă întrucâtva gelozia femeei No. 1.

— „La ce-ai mai venit?" îl întrebă aceasta furioasă.

— „Ca să mănânc" răspunse el timid.

— „Să ai să iei" strigă ea astfel, încât să audă toţi vecinii şi-l dădu în brânci afară.

Totuş, dacă o femee devine prea brutală soţul poate desface căsătoria, strigând pur şi simplu:

— „Divorţez" şi retrăgându-se la una din celelalte soţii, sau la mama sa.

Femeea la rândul ei poate scăpa de el cu aceeaş formulă. In ambele cazuri femeii îi revine custodia copiilor, fie că-i vrea, fie că nu şi n'are drept la pensie alimentară.

Acest feminism absolut, departe de a fi o invenţie a acestui trib, reprezintă unul din puţinele vestigii ale unui sistem care a fost probabil universal în perioada preistorică a rasei umane.

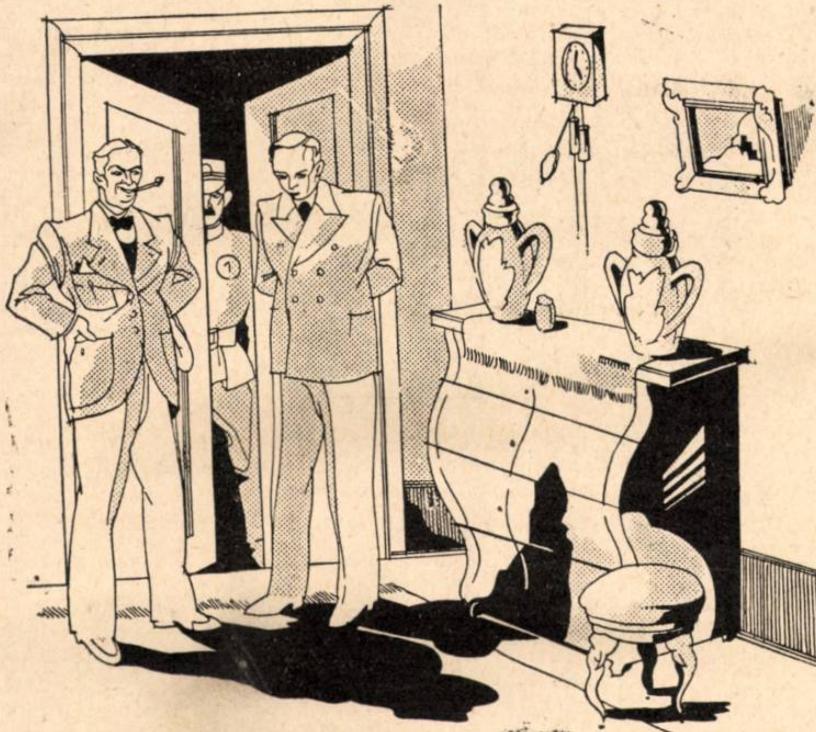
Numeroase sunt indiciile care confirmă credinţa că omenirea a trăit odată sub forma de guvernământ „matriarhală", formă în care femeea era factorul dominant.

Tradiţiile epocei matriarhale s'au păstrat intacte în d'verse regiuni ale Africei. Femeile tribului Konyama îşi aleg bărbaţii dintr'o grupă de candidaţi, care se formează în acest scop şi călăresc apoi pe umerii „feric'ţilor" miri, până la locuinţa unde urmează să-şi petreacă luna de miere, biciuindu-i energic tot drumul.

In Sierra Leone femeile dau anual serbări secrete, la care bărbaţii n'au voe să asiste şi dacă vreunul din ei are îndrăsneala să le spioneze, e supus unor suplicii de o indescriptibilă cruzime, suplicii, cărora numai o moarte extrem de lentă, vine să le pună capăt, fără ca ceilalţi bărbaţi să-i poată sări în ajutor.

E. A.

Concursul de perspicacitate Nr. 3

Publicăm azi al treilea concurs de perspicacitate din seria anunțată, premiile pentru soluționarea seriei întregi, fiind de 10.000 de lei.

Răspunsurile la aceste concursuri se trimit pentru toată seria odată, până la 15 Decembrie a. c., la 25 Decembrie, urmând să se împartă premiile.

* * *

Alexandru Storea a fost implicat într'un complot comunist. A fost arestat și s'a hotărât facerea unei descinderi la el acasă, spre a se face percheziția.

La instrucție Storea a susținut, că timp de două luni el n'a mai dat pe acasă, fiind plecat din București, așa încât nu se pot găsi documente compromițătoare, în chestia în care este acuzat.

Un comisar al prefecturii, împreună cu bănuitul, vin la locuința care urmează să fie cercetată.

— „Ai spus că de două luni n'ai intrat în camera asta!" a exclamat comisarul îndată ce a deschis ușa. „Ai mințit!..."

* * *

Concursul nostru de perspicacitate constă în găsirea argumentului, care a permis comisarului să afirme că bănuitul a mințit la instrucție.

Dacă cititorii vor examina cu atenție desenul nostru, o să găsească acest argument.

Rezultatul concursului de perspicacitate Nr. 8

Din miile de răspunsuri bune primite, au fost premiate prin tragere la sorți următoarele:

Lei 200. — D. Lică Alexandrescu, Craiova.

Lei 1000. — D-ra Margareta Vlădescu, Bacău.

Lei 500. — D. Teodor Stancu, Galați.

Premiile IV-X, câte un volum din editura „Adevărul" le-au câștigat următorii:

Căpitan George Soiu, București.
T. Goguță, Sibiu.
Emanoil D. Iliescu, Roman.
Titti Manasiu, liceul militar, Tg. Mureș.
Petre Ionescu, Cernăuți.
Stela Ardeleanu, Sân-Nicolaul Mare-Timiș-Torontal.
Eugenia Vasilescu, Com. Boldești, jud. Prahova.

Un nou „star"

DISEURUL D. LIVIANU

se afirmă din ce în ce mai mult ca un vast talent, în dificila artă a cântecului. Intr'adevăr, finul cântăreț, dublat de un om inteligent a isbutit să-și aleagă un repertoriu excelent, atât ca muzică, cât și ca text, cu care va continua să-și delecteze auditorii, ca în trecuta stagiune la „Roata Lumii" și „Tunelul Grand".

Un volum impresionant, un tact și o artă de a fraza perfect inteligibil atât pianissimele cât și fortissimele, cultura muzicală și timbrul marilor cântăreți, i-au asigurat un contract important la casa „Columbia", care l-a angajat pentru imprimarea unui însemnat număr de plăci de gramofon.

Livianu cântă acum, — acompaniat de o excelentă orchestră — la restaurantul „Iordache" din str. Oituz, unde admiratorii săi îl pot asculta debitându-și așa cum știe el, romanțele presărate cu cea mai ideală duioșie și tangourile sincopate și pline de nervul și de pasiunea meridională.

Regina ecranului românesc

Cel mai senzațional concurs al epocei

In dorința ca țara noastră să aibe o vedetă română la Hollywood, ca „Realitatea Ilustrată" să se poată mândri de a fi descoperit o nouă stea de cinema, revista noastră a instituit un concurs pentru alegerea

REGINEI ECRANULUI ROMANESC

Alesei i se asigură de către o casă mare din Hollywood, un angajament pe timp de un an. In afară de aceasta i se va plăti călătoria până în cetatea filmului unde, bineînțeles, în timpul cât va sta, se va putea releva, spre a-și lua locul care i se cuvine.

Poate participa la acest concurs oricare doamnă sau domnișoară, care are vocație, indiferent de vârstă, dacă este fotogenică și fonogenică (pentru filmul sonor).

Nu se face nici un fel de restricție în ceeace privește ocupațiunea actuală, mediul social sau cultura.

Principalul este talentul.

Toate candidatele prin insuș faptul că-și iau angajamentul de a pleca cel mai târziu în luna Iulie 1932 și imediat la invitația noastră la Hollywood aleasa nu are dreptul, dela data inscrierii și până la data semnării eventuale a contractului de angajament la Hollywood, să trateze cu vreo altă casă de filme sau să iscălească angajament pentru timpul de la 1 Mai 1932 mai departe.

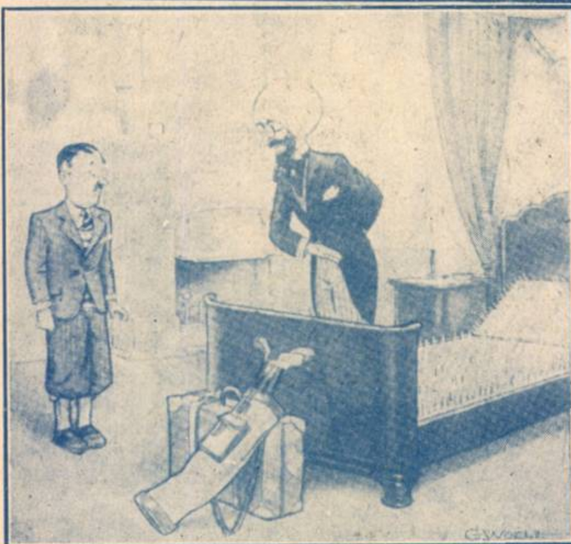
Toate cititoarele care doresc să participe la acest concurs sunt rugate să detașeze bonul pe care-l publicăm în această pagină, să-l completeze, cu datele cerute și să-l păstreze, până când seria de cupoane se va termina. In aceste cupoane — în cele din urmă — se vor găsi adunate toate datele personale de care avem nevoe pentru selecțiuni. Când seria se va termina, vom ruga pe cititoare să ni le trimită, împreună cu fotografiile special făcute, pe care le vom cere.

Concursul de perspicacitate
Cupon No. 3

„REALITATEA ILUSTRATA"
No. 245
Cupon No. 5

Cunoștințe muzicale:
Vocea ....
Ce instrumente cântați ....
....

Humor

IN VIZITĂ LA FAKIR

— „...şi aci aveţi camera de culcare. Vă urez noapte bună..."

CREMATORIUL

Testamentul lui Nae

„Când voi muri să nu fiu ars;
De foc şi pară sunt sătul,
Prin faptul doar, că m'am născut,
Mărturisesc, m'am ars destul".

VERO

UN NOU RECORD

Cum a isbutit d. Popescu să traverseze Atlanticul în şase zile, cu o barcă...

Dreapta: *LA MEDIC*

— Cât am de plată?
— Două sute de lei.
— Cât? Nouă sute?
— Nu! Şase sute.

Stânga: *GOSPODAR*

— Stai!! Ce faci acolo?
— Inchipue-ţi, domnule gardian, scot perdelele dela fereastră, ca să le dau la spălat...

DOVADA

— „Sunt nevinovat, domnule judecător".

— Bine, dar aceasta o spun toţi!

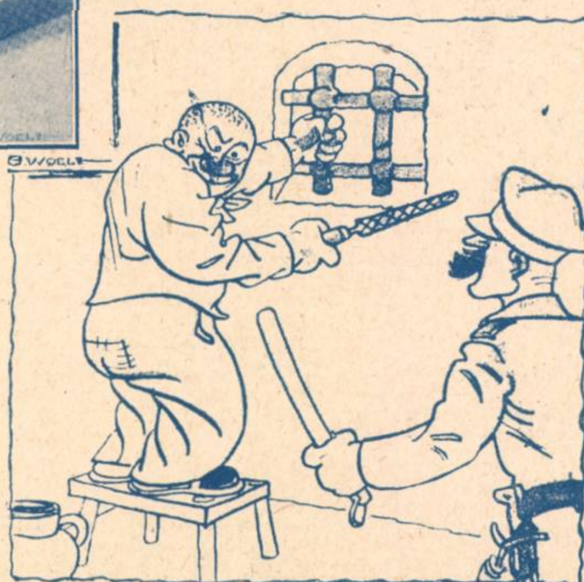
— „Vedeţi", triumfă acuzatul „dacă toţi spun că sunt nevinovat, atunci trebuie s'o credeţi şi Dv."

LA TEATRU.

EA: „Ce impertinent. In tot timpul reprezentaţiei n'a făcut altceva decât să mă privească în ochi.

EL: Eu nu l-am remarcat. Unde era?

EA: In spatele nostru.

REALISM.

Un critic felicită un pictor, care-i arătase un peisaj de iarnă.

— Acoperişul e foarte bine făcut. Zăpada e atât de bine redată, încât mi se face frig.

— E foarte adevărat. Eri s'a introdus cineva în atelierul meu şi a fost nevoit să plece cu paltonul meu, de pe cuier.

LA AVOCAT

— „Doamnele au venit toate pentru procese de divorţ, nu-i aşa? Cine aşteaptă mai de mult?"

— „Eu, domnule avocat. Sunt căsătorită de doi ani".

PERSPICACITATE.

— Tu, care eşti atât de inteligent, spune-mi dece câinele scoate limba când aleargă.

— Pentru a stabili un echilibru cozei.

SPIRITUL LUI ROBERT DE FLERS.

O mare admiratoare îl întreabă într'o zi:

— „Care este piesa pe care o preferaţi?"

Robert de Flers, inventând un titlu de piesă, spuse:

— „Mirajul piramidelor".

— „Şi eu o prefer", răspunse entuziasmată admiratoarea.

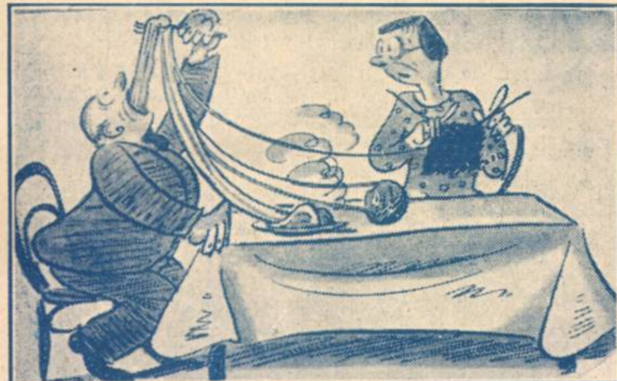
Sus: *MASURA*

— Văd că motorul merge perfect. Dece vrei să schimbi automobilul?

— Mă cam strânge în talie. Trebue să iau un număr mai mare.

St.: *RECOMANDAŢIE*

— „...şi aci vă prezint pe d-ra Mimosa, dansatoarea japoneză radiofonică. Inainte dansa pe sârmă, acum dansează fără fir.

EXPLICAŢIA

Soţia: — *„Acum îmi explic dece nu-mi ajunge niciodată lâna, când mănânci tu macaroane".*

UN CAŢEL INTELIGENT

O fată bătrână istoriseşte unei prietene:

— Nici nu-ţi închipui ce căţel inteligent e Alli! De câte ori îl întreb: Unde e domnul? începe să latre la sobă, caşi cum ar şti că iubitul meu a fost coşar.

PROMPT

— „Iubito, tot ce posed voi sacrifica pentru tine.
Dacă vrei, îmi voi lua şi viaţa pentru tine.

— „Imi daţi voe, Popescu, dricar autorizat.
Doriţi o inmormântare cl. I sau II-a?

nic. constantin

desghețarea polului nord

o dramă între poli și equator

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

In urma unui accident de automobil, puternicul financiar Forb se îndrăgostește de soția inginerului Smith. Pentru a putea fi în apropierea ei, se interesează de planurile inginerului Smith și cu ajutorul finanței, începe realizarea proectului fantastic, desghețarea Polului Nord.

Concomitent cu lucrările la Pol și cu descoperirea unor importante zăcăminte de cărbuni și aur, acțiunile vechilor societăți miniere scad vertiginos.

Intre timp, regiunile arctice iau caracterul obicinuit al Americei, cu toate pasiunile și defectele ei!

* * *

Ziarele aveau zilnic coloane lungi de reportaj asupra progreselor făcute. Doamna Smithson devenise una dintre figurile proeminente ale societății newyorkeze. Oricât de retrasă se ținea, ziarele comentau continuu toate mișcările și vizitele ei, îi descriau toaletele și o reprezentau ca pe un model.

Se înțelege că a produs consternare și tot publicul smulgea gazeta în ziua când ele anunțau, cu litere de o șchioapă, pe pagina întâia:

ACCIDENTUL FATAL AL D-NEI SMITHSON.

Notița explicativă era foarte laconică:

„Un accident cu urmări fatale s'a întâmplat astăzi la orele 5 după amiază, în casa din Franklin Street No. 8, Broocklyn. Doamna Smithson umblând cu un revolver, s'a ucis din imprudență. In momentul acestei nenorociri nu se afla nimeni în casă. Este cert că acest accident — care ne afectează pe toți — nu numai din pricina personalității doamnei Smithson, dar și din cauză că dânsa întruchipa tinerețea și grația, — va avea conseecințe importante, oprind pentru câtva timp mersul lucrărilor în ținuturile arctice. Ing. Smithson își iubia prea mult soția, pentru ca la aflarea tristei vești, să-și poată continua lucrul.

Revolverul cu care a tras doamna Smithson este de un calibru mic și aparținea victimei. Ia început s'a bănuit c'ar putea fi vorba de o sinucidere, dor domnul William Forb, fiul marelui financiar, care a asistat, întâmplător la acest accident tragic, a arătat că doamna Smithson a fost victima unei imprudențe. Poliția a făcut imediat o descindere, la fața locului.

Accidentul s'a petrecut în salonașul cel mic al vilei. In ediția noastră de dimineață vom reveni cu amănunte".

Intr'adevăr, William Forb fusese martor al acestei întâmplări triste. Mai mult încă, dânsul era *unicul martor*. Imediat după întâmplare, el a avizat telefonic poliția și *„fiind afectat de acest accident stupid"* — dupăcum a declarat mai târziu — a plecat imediat acasă.

Totuș, a doua zi — în urma raportului făcut de procurorul Byrd, care a făcut descinderea — domnul William Forb a fost invitat de judecătorul de instrucție Thompson. Aci s'a încheiat un proces verbal, ale cărui concluzii le vom reda:

„Din declarațiunile făcute de d. Forb, reese că doamna Smithson a încercat revolverul — ca să i-l arate, socotind că în armă nu există decât un singur glonte și că după ce a tras odată, l-a îndreptat spre dânsa, intenționând să-i desfacă magazia. Atunci, a pornit un al doilea glonte din revolver, și acest glonte a ucis-o.

Raporturile între victimă și domnul Forb erau excelente, așa că nu poate fi vreo bănuială, că d. Forb ar fi avut vreun amestec.

In ceeace privește rana pe care dânsul o are la umărul stâng, domnul Forb declară că această rană provine din operația unui abces. In momentul accidentului, la domiciliul victimei nu se aflau alți martori, căci servitorii erau toți plecați.

Hotărîm în consecință, ca parchetul atașat cabinetului nostru, să dea dispozițiuni pentru înmormântarea cadavrului, fără autopsie, nefiind nici o bănuială de moarte prin crimă, sau sinucidere. Deasemenea se suspendă orice urmărire împotriva domnului Forb sau unei alte persoane.

Jude Instructor
R. OLIVER
(ss) Grefier, J. PARKER

VIII

Lovitura de bursă

William Forb era desigur unul dintre cei mai îndrăzneți financiari ai Americei. Loviturile sale neașteptate, provocau totdeauna senzație. El lucra în secret, fără să-și divulge vreodată

planurile. Reușise totdeauna până aci și tocmai această reușită forma puterea sa.

In ziua care a urmat accidentului mortal al doamnei Smithson, Forb a venit la bancă înaintea tuturor funcționarilor. Bătrânul Forb, de multă vreme lăsase aproape întreaga răspundere în afaceri pe seama fiului său. Arareori intervenia și dânsul, atunci când voia să acopere cu prestigiul său o afacere nouă. In bancă, William Forb era șeful recunoscut.

In dimineața aceea Forb a dictat — înainte de sosirea funcționarilor — secretarei sale particulare, o serie de telegrame, cu ordine secrete de bursă. Ele erau adresate tuturor băncilor mari, europene sau americane, câte se găsiau în legătură cu banca Forb și aveau un text aproape stereotip:

„Achiziționați la orice preț toate ofertele de South African Gold Mines stop platin stop Central Mining stop Inter Silver Gold Trust.

(ss) **Forbbank**"

Intr'o oră, cele 40—50 telegrame expediate, erau la destinație.

La orele 10 și jumătate—unsprezece, în orașele unde civilizația a cuprins în tentaculele ei numeroase, întreaga manifestare a vieții, se deschid bursele, localuri în care potentații finanțelor se adună și-și dispută unii altora, valori reprezentate prin hârtii.

In sudul Africei — sub săgețile ucigătoare ale soarelui — câteva mii de oameni lucrează din zori până'n seară la extrasul și spălatul aurului. Cantități mari de metal prețios le trec prin mâini și aurul, topit și prefăcut în bulgări, se încarcă pe vapoare și ia drumul Europei sau al Americei. In schimb, ei capătă cât trebue ca să ducă un trai chinuit de lipsuri.

Cui aparține tot aurul pe care sclavii îl smulg pământului? Valoarea lui fixată pe bucăți de hârtie, se cumpără și se vinde la bursă. Minele sunt ale acelora cari dețin aceste bucăți de hârtie. Ele valorează azi mai mult, mâine mai puțin, după capriciile vreunui puternic al finanței. Bursa este locul unde acești oameni fixează valori pentru averile lor, târînd — după voe — grupuri de oameni la bogăție sau la ruină.

Când acțiunile miniere au scăzut, mii de oameni și sute de bănci s'au prăbușit. Acțiunile se oferiau astăzi pe prețuri mult sub valoarea nominală.

Cu dibăcie, pentru ca publicul și posesorii să nu înțeleagă că este o cerere mare de acțiuni miniere, oamenii lui Forb executară ordinele date. Numai în New-York — prin interpuși — banca Forb a putut cumpăra acțiuni de 50.000.000 dolari.

Până seara, au sosit telegrame de răspuns, care arătau că banca Forb angajase de trei ori capitalul său, în acțiuni miniere și poseda o cincime din totalul minelor de metale prețioase de pe glob.

Oricât s'au ferit cumpărătorii, spre seară, s'a înregistrat oarecare urcare la acțiunile miniere. A doua zi, s'a știut că banca Forb este cel mai mare acționar al întreprinderilor miniere și lumea a început să cumpere acțiuni de ale acestor intreprinderi. In consecință, până seara, dacă ar fi vrut, Forb putea realiza beneficii mari. Dar nu numai că nu vindea stocul achiziționat, dar banca Forb continua să cumpere. Motivul acestei lovituri de bursă nu-l cunoștea nimeni și nici rezultatele la care ea trebuia să ducă. Forb — un financiar rutinat — știa să se ferească de orice iscodire.

Dealtminteri — pentru motive pe care nu le-a divulgat niciodată — el a evitat câteva zile și pe tatăl său, așa încât acesta nu era pus în curent cu lovitura pe care o prepara desigur tânărul Forb.

IX

Coloniștii

Strada 158 West, din New-York, nu mai este de fapt Manhattan, ci se cuprinde în Bronks. La casa cu numărul 3216, în etajul al treilea, într'o odae și o cămară, locuia familia Key.

Hellen Key, era de două luni singură în casă; soțul plecase — după ce toată vara fusese fără lucru — tocmai în Nord, în ținuturile arctice, unde S. I. T. E. R., societatea care voia să desghețe Polul, avea nevoe de brațe muncitoare.

In ziua de 5 Octombrie a anului 19.... de dimineață, Hellen, după ce a pregătit băiatului Georg — un copil drăguț de 8 ani — breakfast-ul: două ouă, o bucată de pie (o turtă făcută cu fructe) și o ceașcă de cafea, i-a așezat cărțile în geantă, i-a înfășurat, pentru dejun un sandwich și punându-i șapca în cap, s'a coborât jus cu el și când a trecut Paul Kertner, un băiat de 12 ani, care era conducător la școală, i l-a încredințat, să-l aibe 'n pază, împreună cu ceilalți. Paul Kertner avea pe braț semnul distinctiv, care-i dădea dreptul să oprească circulația, atunci când el și copiii pe care-i însoția, treceau drumul.

Hellen Key s'a înapoiat în casă, și în mai puțin de o jumătate de oră și-a isprăvit cu treburile gospodăriei. Confortul american oferă și celor umili multe înlesniri de trai. Gospodăria e foarte ușoară: mătură electricitatea, apa caldă e distribuită de centrale mari, așezate în diferite locuri ale orașului, vasele sunt spălate mecanic, încălzirea alimentelor pe jumătate pregătite de furnizori, se face la gaz, așa încât gospodinele nu au prea multă bătae de cap.

Hellen și-a terminat treburile și se pregătia să plece la parfumeria din Broadway 1632, unde citise, cu o zi înainte, în gazetă, că se caută o vânzătoare. Poate că isbutia să ușureze lui Jimmy — soțul plecat departe — grija familiei. Tocmai când era gata de plecare, a sosit poștarul, care i-a înmânat o scrisoare.

Jimmy scria:

„Dragă Hellen,

Eu așa cred că ar fi bine să vi și tu aici. Ți-am trimis o sută de dolari ca să aveți cât vă trebue. Compania a clădit multe locuințe, însă viața e foarte scumpă și nu e ușor de trăit. Dar, dacă veniți, cred c'o să găsesc ceva de lucru și pentru tine și acuma e vorba să se facă o școală, așa că Georg va putea să învețe și aci.

Lumea privește cu oarecare neîncredere la lucrări, fiindcă nu crede că și iarna viitoare o să fie cald ca acum. Merge încet înainte, fiindcă trebuesc canale, ca să se scurgă apa topită. S'a auzit că la 305 mile mai sus, Macke Mc. Allan a găsit aur. Dacă e adevărat, compania va urca la toată lumea salariile. cu 50 de cenți. Adu-mi tutun și două flanele și ia și tu de toate, fiindcă aci e greu de găsit și pe drum ai grije de Georg.

Te sărută soțul tău,
JIMMY

(Va urma).

DIN CARNETUL UNUI IMBLÂNZITOR DE FIARE

O leoaică în Africa, la pândă.

Fără o clipă de ezitare, dompteurul incepu să lovească orbeşte in dreapta şi în stânga.

NU cred să fi existat om mai curagios decât Richard Sawade, directorul circului Hagenbeck. Imblânzitor renumit, străbătuse lumea înfiorând mulţimile prin îndrăsneala cu care se învârtia în mijlocul leilor şi tigrilor.

Acum vre-o câţiva ani, Sawade îşi oprise caravana la Stellingen, unde pregătia un număr cu 15 tigri bengali şi siberieni, animale extrem de feroce şi greu de îmblânzit, gata oricând să se repeadă la dresor.

Avea vre-o câţiva ajutori, cari curăţau şi deplasau cuştile, iar în ceeace priveşte hrana, ca toţi marii dresori, Richard îşi rezervase cu exclusivitate această operaţie, pentruca animalele să vadă în el necontenit pe stăpân.

Intr'o zi, unul dintre ajutoare, plecă în oraş şi întorcându-se beat, intră deadreptul în cuşca leilor: băutura îi dăduse probabil iluzia „grandoarei" făcându-l să se creadă el dresorul.

In mai puţin de o secundă, tigrii se năpustiră asupra lui. Sawade auzind de afară ţipetele omului şi răgetele fiarelor, intră în arenă şi găsi opt tigri grămădiţi asupra prăzii — muşcându-se şi sgâriându-se cu furie.

Fără o clipă de ezitare, dompteurul îşi scoase haina, luă o bâtă şi sărind în cuşcă începu să lovească orbeşte în dreapta şi în stânga, de parc'ar fi avut de-aface, nu cu fiare turbate de mirosul sângelui, ci cu o turmă de miei. Ii făcu să se retragă astfel în fundul cuştii şi apoi deschise uşa, trăgând după sine rămăşiţele nenorocitului servitor.

Felinele ca: leii, tigrii, panterele etc. sunt în genere foarte greu de îmblânzit.

Oricât de docile ar părea, nimeni nu poate parveni să le domesticească perfect. Atâta timp cât au ghiare şi colţi constituesc o primejdie, sunt necontenit în aşteptarea clipei când îmblânzitorul îşi va pierde cumpătul, şi rămân în aşteptarea unei secunde de neatenţie din partea lui.

Un îmblânzitor trebue să fie în primul rând pe deplin stăpân pe nervii săi şi să nu cunoască frica. Fiarele respectă curajul, dar simt imediat când omul se teme de ele.

Chiar cel mai blând dintre elefanţi, se simte tentat să te

plesnească cu trompa, dacă te apropii timid de el. Bicele pe care dresorul le ia cu sine în cușcă, nu-i sunt de mare folos; ceeace subjugă fiara e „sângele rece".

Un singur tigru adult, demn de o absolută încredere mi-a fost dat să văd în întreaga mea carieră: era favoritul lui Sawade, o corcitură de tigru bengal cu tigru sirian, un specimen cu adevărat magnific. Se ținea după dresor ca un cățeluș, deși împlinise șase ani. Sawade obicinuia să iasă adesea în tovărășia lui; în aceste plimbări, fiara purta în jurul gâtului o sgardă, la care se atașa o curea subțire și credeți-mă, îndată ce apăreau, strada se golia ca prin farmec.

Nu trebue să uitați o clipă că puiul de fiară crește și că se apropie necontenit de clipa când nu vă veți mai putea încrede în el. Am avut mai acum câtva timp un pui de leopard de vreo 11 luni. Cum îl crescusem de pe când avea abia vre-o câteva zile, mă obicinuisem să-l privesc ca pe un cățeluș. Era blând, prietenos și părea să mă iubească mult.

Il duceam de o curelușe agățată la sgarda ce-i încercuia gâtul și-l învățasem să stea pe scaunul de lângă mine, la volan, când ieșiam cu mașina prin oraș: era o reclamă frumoasă pentru circ. Intr'o dimineață pornii cu el la plimbare, ca de-obiceiu. Mergeam de vreo câteva minute; animalul părea foarte calm... Tocmai când intram pe poarta parcului, puiul de leopard îmi sări pe umeri. Eram fără pălărie. In secunda următoare, fiara își deschise larg fălcile, înfigându-mi colții în cap. Simții în piele dinții săi ascuțiți, apoi o presiune dureroasă pe craniu. Erau oare fălcile animalului atât de puternice încât să-mi sdrobească osul?

Dar leopardul îmi dădu brusc drumul...

Un gardian care se afla în parc, văzând scena, sărise și înhățând animalul de sgardă, îl aruncase în lături. Am pierdut mult sânge și m'am ales cu niște dureri de cap, care au durat o bună bucată de vreme. Când l-am revăzut, puiul era foarte liniștit și da semne de mare bucurie, văzând că mă îndreptam spre automobil. Oamenii circului mi-au spus în urmă că animalul nu făcuse decât să se joace cu mine însă n'a mai avut această ocazie.

DRAGOSTE DE LEOAICĂ

Leii sunt foarte mândri și foarte vanitoși. Cu cât specimenul e mai frumos, cu atât mândria îi e mai mare. Unul din aceștia a omorât trei din leoaicele pe care am încercat să i le introducem în cușcă, catadixind în cele din urmă să primească o a patra, pe care a găsit-o probabil demnă de el.

Leoaicele sunt afectate de gelozie, întocmai ca oricare din femeile noastre. Pregătiam un număr în care aveam nevoie de un leu și de două leoaice: aleserăm deci un mascul, pe care-l băgarăm într'o cușcă cu două femele. Cei trei păreau să se înțeleagă foarte bine; viața li se scurgea liniștită... Mai pe urmă deciserăm ca actul să cuprindă patru leoaice și astfel introduserăm alte două femele în cușcă.

N'apucarăm să închidem bine ușa, când se încinse o bătaie pe viață și pe moarte. Primele leoaice se aruncară asupra nouilor venite și eram amenințați să ne alegem cu un quartet de „pisici" greu rănite, dacă nu puneam capăt conflictului, stropindu-le bine cu apa unui furtun sub mare presiune, ceeace nu întârziă să le răcorească.

In tot acest timp, leul privise lupta cu interes, păstrând însă o atitudine de neutralitate...

Spre a putea realiza numărul, a

In tabloul de mai sus, vedem una din înfățișerile „regelui animalelor". Atunci când leul e sătul, șarpele sau gazela pot trăi în liniște în apropierea lui, fără ca el să iasă din beatitudinea-i suverană.

trebuit să punem într'o cușcă alte patru femele, lăsându-le să se obicinuiască unele cu altele. La urmă introduserăm leul și începurăm dresajul.

* * *

Nu de mult mi-a căzut în mâini o carte intitulată: *„Douăzeci de ani de vânătoare"*, din care citez următorul paragraf:

Prinsesem un pui de girafă și în timp ce-mi urmam drumul, ducându-l de frânghie, îmi ieși înainte un rinocer; imediat aruncai cu mâna dreaptă lațul, al cărui inel încercui gâtul animalului, și câteva clipe mai târziu, duceam într'o mână lațul girafei iar în cealaltă pe al rinocerului.

Insemnările acestui vânător „suigeneris", nu pot fi decât minciuni, pentrucă rinocerul nu se teme de nimic și e oricând gata de luptă. Mi-a fost dat să văd un rinocer — care împlinise de abia un an, — doborînd șase oameni puternici. Și la vârsta asta, animalul abia *„începe"* să se desvolte. Rinocerul n'are vederea tocmai ageră, dar posedă un auz foarte fin. In zadar încerci să scapi de rinocer prin fugă, căci aleargă cu repeziciunea unui cal de curse și are flexibilități de felină cu toată aparența-i greoaie.

Ceeace salvează un om nearmat, căruia îi este în cale un rinocer, e faptul că perceperea animalului prezintă ciudata caracteristică a așa numitei „unilateralități": atât timp cât nu vede mișcare, aleargă drept înaintea ochilor. Cel ce are idee de acest fapt, va sta perfect nemișcat în calea rinocerului, până când acesta va fi ajuns la câțiva pași de el și va sări apoi repede în lături. Animalul va trece în goană pe lângă el. Se va întoarce poate și se va repezi astfel în nenumărate rânduri, până când, mai curând sau mai târziu, atenția îi va fi atrasă de alte sgomote și se va lua după ele.

TAURI RĂSBUNĂTORI

Un animal absolut cu neputință de îmblânzit, este taurul din regiunea Capului. Nu se dă înapoi dela luptă și deobiceiu învinge. Nu numai că nu se teme de om, dar atacă. Vânătoarea acestor tauri poate fi socotită drept unul din cele mai primejdioase sporturi.

Era în iarna anului 1921, când doi din reprezentanții noștri africani întreprinseră o vânătoare de tauri. Intâmplarea le scoase în cale un specimen admirabil. Traseră mai multe focuri, dar nu reușiră să-l omoare și animalul rănit, se repezi în direcția lor. Unul din ei cuprins de groază, asvârli pușca și începu să se cațere într'un copac; apucă o cracă mai joasă care fiind prea subțire se rupse și vânătorul căzu la pământ. Mai înainte de a se putea ridica, sălbăticiunea înfuriată era asupra lui, străpungându-l cu coarnele. In acest timp, celălalt încerca să-și reîncarce pușca...

Dar taurul își părăsi la un moment dat victima și se repezi spre el. Un singur lucru îi mai rămânea de făcut: să arunce și el arma și să se cațere într'un pom. Taurul îl pândi la piciorul arborelui timp de 24 de ore. Din când în când se depărta, spre a mai împunge cu coarnele trupul mortului, dar la cea mai ușoară mișcare a vânătorului, animalul revenia sub copac. In cele din urmă, plictisit de așteptare, plecă.

Trista aventură a celor doi vânători îmi amintește o altă întâmplare foarte nostimă.

Acum câțiva ani, vândusem unui bogătaș din Germania doi cerbi sud-americani, cărora acesta le dădu drumul să trăiască liberi pe pământurile sale. Intr'o seară, un țăran care se întorcea acasă, o luă prin pădurea moșierului spre a mai tăia din drum. Puiul de cerb, — care atinsese abia mărimea unui dulău mijlociu, dar era echipat cu o minunată pereche de coarne, se repezi la țăran.

O bucată de vreme se luptară ca să spunem așa „corp la corp"; omul se mulțumise să apuce animalul de coarne, căci știind cui aparținea, nu îndrăsnia să-i facă vre-un rău. Pe de altă parte cerbul nu părea deloc decis să renunțe. In cele din urmă drumețul dădu brânci animalului și se cățără într'un pom. Fu silit să stea cocoțat acolo întreaga noapte, căci micul încornorat nu se deslipi o clipă de piciorul arborelui. Luminându-se de ziuă, strigătele omului atraseră argații, cari-i veniră în ajutor redându-i libertatea.

Și acum să revenim la rinoceri. Odată ajunse la maturitate, aceste animale sunt absolut imposibil de îmblânzit. Vânătorii împușcă pe cei bătrâni și capturează numai puii. Un animal tânăr se domesticește foarte ușor dar dacă petrece vreme mai îndelungată în captivitate, sau dacă îmbătrânește, se sălbăticește și-și recapătă ferocitatea.

Rinocerii indieni sunț foarte rari: nu există decât patru în menajeriile întregii lumi și anume: unul la New-York, al doilea la Philadelphia, al treilea la Londra și al patrulea în parcul nostru dela Stellingen. Aceste animale sunt evaluate la 20.000 de dolari fiecare; un rinocer african valorează exact pe jumătate.

* * *

Nu există fiară setoasă de sânge ca pantera neagră și nu există om sau animal, care să se poată încumeta la luptă cu ea. Are un somn extrem de ușor: moțăie liniștită într'un colț al cuștii, dar apropie-te numai de gratii și o vei vedea repezindu-se mârâind și întinzând ghiarele, gata să te sfâșie.

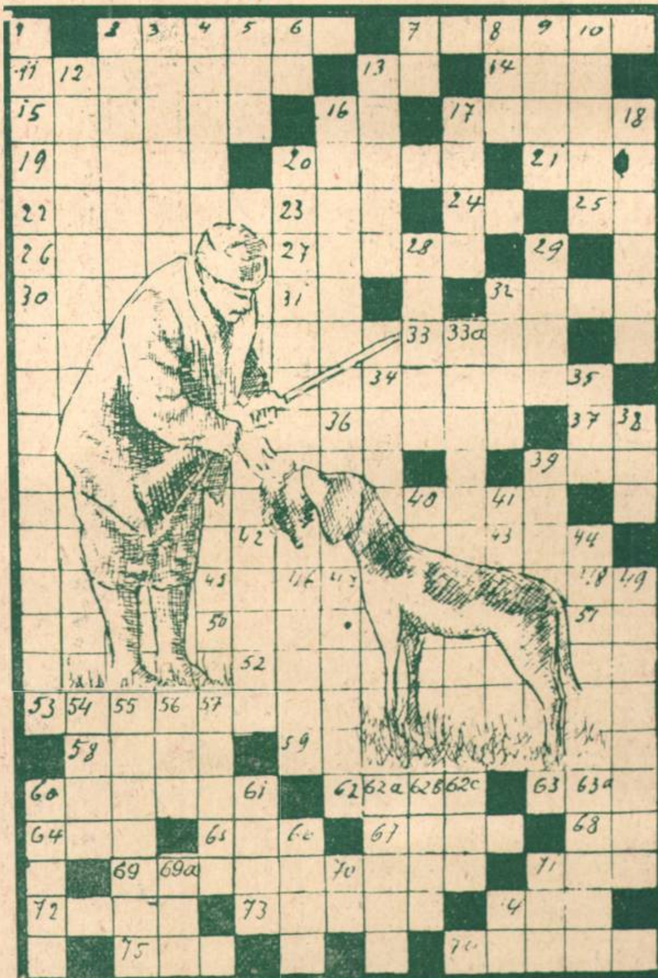
Intr'o zi la Stellingen primirăm vizita o doi indivizi, cari erau în căutarea unei pantere negre. Vărul meu îi conduse în menajerie spre a le arăta specimenul de care dispunem. Animalul sta în fundul cuștii, părând a nu da atenție vizitatorilor; iar ruda mea care sta destul de departe de gratii — cel puțin așa credea spre a fi în afară de pericol, se întoarse o clipă cu spatele.

Dintr'un salt, pantera fu lângă gratii și întinzând o labă sfâșiă imprudentului haina dela guler la pulpană, de par'c'ar fi fost tăiată cu un briceag. Cu un centimetru să fi fost mai aproape, ghiarele panterei i-ar fi sfâșiat carnea și lipindu-l de gratii, i-ar fi vârât dinții în beregată.

D. BLAESKY

JOCURILE REALITĂȚII

Cuvinte încrucișate
„Aport"

Orizontal: 2) Ochitor la armă; 7) Vânător grec sfâșiat de proprii săi câini; 11) vânătorul apropiindu-se de vânat merge... spre a nu fi zărit; 13 Notă muzicală; 14) Fizionomie; 15) Mintean; 16) Interjecție; 17) Mobilă; 19) Rege Anglosaxon; 20) Ars de brumă; 21) Desgoliți; 22) Născut din pasăre!.. 23) Oraș în Wurtemburg; 24) Măsură de timp; 25) Două consoane consecutive; 26) Iarnă fără început și sfârșit; 27) Strachină; 30) Particulă; 31) Conjuncție; 32) Pește din familia teleostecnilor; 33) Faptul zilei; 34) Fini (fig.); 36) Loc de oprire; 37) Limbă vorbită în sudul Franței; 39) Plasă de pescuit; 40) Interjecție; 43) Animal carnivor; 45) Avînt; 48) Pronume; 50) Tovarăși; 51) Adverb (lat.) 52) Unealtă cu care se scoate încărcătura armei; 53) Când e senin zarea pare „Azurie"; 58) Vers; 59) (Tr.). Alifie; 60) (Mold.). Vătuim; 62) *Pe urma de sânge* urmarea vânatul; 63) Pronume; 64) Palindrom; 65) Barometrul ebrietății; 67) Mama Larilor; 68) Două litere din „brac"; 69) Rezoluțiune irevocabilă; 71) Specie de papagal; 72) Lanț de munți în Europa; 73) Care-și vinde conștiința (fig. 74) Pasionat (fig. 75; (Mold.) A se ivi deodată; 76) Odinioară logofăt.

Vertical.: 1) Ramură a paleontologiei; 2) Puiu de mistreț; 4) Fiul lui Dedal; 5) Pornire rea; 6) Literă slavonă; 8) Fac pe sfinxul.. 9) Rege (anagr.); 10) Vânător iubit de Aurora; 12) *Tocmeala în târg și vulpea în...* 13 (Tr.) Deal; 16) Parte a feței; 17) Destin; 18) Vânător îndrăsneț (fig.); 20) Se vede în figură; 28) Pasăre; 29) Cățelul pământului; 32) Câine de vânătoare; 33-a) Ursit; 34) Pictor Olandez (1744—1808) (invers); 35) Carte biblică; 38) Unitate pentru evaluarea unei mașini de aburi; 39) *Lucrează pământul* și apoi seamănă; 41) Unitate de măsură; 42) Ordin adresat câinelui de vânătoare; 44) A fi într'un fel; 45) Subsemnat; 46) (Mold.) A îngrozi; 47) Numele a trei regi ai Angliei; 49) A mirosi urma vânatului; 54) June elegant; 55) Oameni cruzi cari se hrănesc din munca altora (fig.); 57) Gheata vânătorului rupându-se cismarul i-a pus un...; 60) A încărca o armă de foc; 61 Care vorbește cu simplitate; 62-a) Lanț de munți în Asia; 62 b) Numele vânătorului din figură; 62 c) Coapsă la care vânătorul pune pala; 63 a) Știți Dvs. cu ce se încarcă un cartuș de vânat?.. 66) Știință fabuloasă; 69) A căzut vulpea'n...! 70 Rege Egiptean; 71) Lovit (fam.); 74) oameni creștini.

de N. I. RADULESCU
Prim grefier
Buzău

Fuziune de cuvinte

Se dau următoarele cuvinte:

1) TUB și MIS. 2) REX și ILI. 3 ACT și IAR. 4) *NAS și TEN.* 5) MAT și ANA 6) FAR și ALA. 7) FEL și DIN.

Amestecându-se cuvintele să se afle următoarele șapte cuvinte întregi:

1) Metal alb cenușiu se preface ușor în praf.

2) Panaceu.

3. A turbura (fig.).

4) Orașul în care s'a dat un edict celebru.

5. Intârziat.

6. Isbitură bruscă de vânt.

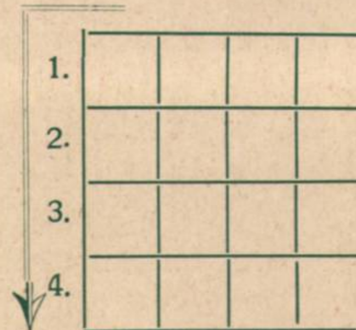
7) Mamifer din familia cetaceelor.

II. Inițialele și finalele vor da numele și pronumele unui distihs autor dramatic și autor de cuvinte încrucișate.

de IACOB FRITZ

Pătrat magic

de BICĂ DOLEANU
Loco

1) Cu acelaș nume (fem.).— 2) Hrisov (h=c)—3 Scump.— 4) Eșarfă.

Dacă soluția este justă, citind literile în sensul indicat de săgeată, pe marginea careului, ajungând astfel tot în acelaș loc, se va da peste autorul originalelor „Cuvinte potrivite".

ATENȚIUNE!

In baza acestui cupon deslegătorii noștri se pot înscrie în marea asociație a deslegătorilor din România, întreprinsă de revista „REBUS", str. Const. Mille 7-9-11, București.

„REBUS"
Asociația amicilor jocurilor distractive

Cupon pentru inscriere

Numele ....

Adresa ....

Vârsta .... Ocupația ....

Nouile noastre premii

Concursuri bilunare

Deslegările problemelor în numerele 244—245 se primesc timp de două săptămâni dela apariția primului număr, adică până Marți, orele 6 seara.

Tragerile vor fi bilunare.

De fiecare tragere se vor acorda următoarele premii, proporțional cu numărul jocurilor deslegate:

PREMIUL I: 1000 lei în numerar;

PREMIUL II-lea: Două aparate de radio cu galenă;

PREMIUL III-lea: 4 volume din operele literare renumite.

N. B. — Deslegările vor fi însoțite de cuponul respectiv, purtând mențiunea: pentru jocuri.

Fiecare categorie va avea șanse egale în categoriile inferioare.

Cupon pentru jocuri
No. 245

Numele și pronumele ....

Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATA". — *Director* Nic. Constantin.
Redacția și Administrația: str. Const. Mille 7—9—11. — Telef. 359/99.
Prețul abonamentelor: ***Un an lei 400; 6 luni lei 200; 3 luni lei 100. Pentru străinătate lei 500 anual.***

REALITATEA ilustrată

IN AȘTEPTARE. — (Poartă românească sculptată în lemn, în Ardeal)

„Foto-Press"

Atelierele „Adevărul" S. A.

ANUL V. — Nr. 246. SUPLIMENT GRATUIT „REPORTAJ" 15 OCTOMBRIE 1931

D-ra SMARANDA BRĂESCU a bătut recordul mondial feminin la aruncarea cu paraşuta, lansându-se dela 6000 m. înălţime

PREŢUL 10 LEI

aerul. O a doua modalitate ar fi fost să se așeze pe o placă de fier, ridicată în aer prin atracția exercitată de un magnet. A treia, se baza pe teoria că luna atrage substanța nervoasă a oaselor; nu mai rămânea deci decât să se ungă cu măduvă de bou și să se lase astfel ridicat spre astrul nopții, sau s'ar mai fi putut încă scălda în apa mării, asupra căreia se știa deasemeni că luna exercită atracții. Tot astfel, — raționa el mai departe, — își putea face un vestmânt din sticle de cristal, umplute cu apă și dat fiind că soarele face roua să se evaporeze, apa din sticlele sale avea să se transforme și ea în vapori, ridicându-l astfel în spațiu.

Toate aceste metode nu sunt decât glume amuzante. Totuș două din ideile ingeniosului Cyrano conțin germenii marilor invenții viitoare. Intr'una din ele propune să umple cu fum un balon. Aceasta e prima idee a baloanelor cu aer cald (Montgolfier) premergătoarele baloanelor cu gaz. In ultima sa idee — și aici anticipează în mod remarcabil știința celui de al douăzecilea secol, — prevede posibilitatea de a străbate atmosfera într'un aparat de oțel, pus în mișcare de rachete succesiv aprinse.

Cei mai serioși inventatori ai noștri se ocupă astăzi de această idee și va veni un moment când se va vedea că e foarte întemeiată.

Mai înainte de a demonstra aceasta, vom examina însă celelalte procedee. Unul din cele mai bine cunoscute este cel imaginat de celebrul Jules Verne și prin care cel ce întreprinde o călătorie în lună, ia loc într'o bombă aruncată de un tun cu atâta putere încât avântul său să învingă atracția exercitată de gravitate. Viteza bombei, scrupulos calculată de un ilustru matematician al timpului, ar fi trebuit să fie de 12.000 m. în cursul primei secunde.

Calculele savantului erau riguros exacte. Uita însă un lucru și acesta era șocul dela pornire; nefericitul călător ar fi ajuns poate în lună, dar în stare atomică.

Savanții Drouet și Andre Mas au propus să se utilizeze o roată de 110 metri în diametru, care și-ar accelera treptat mișcarea, până când ar ajunge la 40 de revoluțiuni pe secundă. Evident, această viteză ar fi foarte greu de atins și roata ar trebui să fie extraordinar de rezistentă, spre a nu se sfărâma în bucăți.

Dar teoreticește, proectul nu e chiar imposibil. Pe circonferința acestei roți s'ar monta un proectil, în care s'ar instala călătorii și în momentul maximului de viteză, s'ar da drumul proectilului, care pornind cu o viteză mai mare de 744 mile pe secundă, ar scăpa de sub controlul gravitației. Lansați printr'un impuls progresiv, călătorii n'ar mai simți șocul.

Obstacole de neînvins se ridică însă înaintea acestor realizări. In primul rând e nevoie să se lanseze proectilul exact la momentul propice și o astfel de precizie nu se poate atinge cu mijloacele de care dispunem în prezent. Apoi ajungând în zona de atracție a lunei, cum ar putea călătorii noștri să-și frâneze vehiculul astfel, încât sosirea la destinație să fie tot atât de lină ca și plecarea?

Insfârșit admițând că și-au atins ținta și că au pus piciorul în lună, le-ar fi imposibil să se mai înapoieze și atunci tot interesul călătoriei lor s'ar pierde. O ipoteză mai serioasă căreia nu i se poate opune vre-o obiecție teoretică, e cea enunțată acum câțiva ani de d. Esnault Pelterie.

Asupra acesteia ne vom opri ceva mai mult, pentrucă deschide omenirei largi perspective. Principiul de bază al acestui proect este întrebuințarea rachetei, ca forță propulsorie. Ideia în sine nu e nouă. Am văzut doar că Cyrano de Bergerac și mulți alții s'au gândit la ea. Astfel în China, după cum am menționat la începutul acestui articol, un mandarin anume Wan Hu, simțind că i se apropia sfârșitul și dorind să facă o călătorie în soare, s'a întins într'un cosciug ornamentat cu dragoni, la care se atașaseră cincizeci de rachete puternice. La un anumit semnal, rachetele fură aprinse. *„Și atunci"*, spun cronicarii, *„oamenii văzură o coloană imensă de fum, apoi nimic"*.

Aceste cuvinte sunt cu siguranță perfect adevărate: formidabila explozie prefăcuse în pulbere pe ingeniosul mandarin, cu cosciugul său cu tot. Dar dacă aplicația practică a fost zădărnicită de erori, principiul în sine e excelent.

Viziunea lui Cyrano de Bergerac. Globurile de cristal, umplute cu rouă, pe care le-a încins sunt atrase de soare și astfel se ridică spre cer.

Ideea propulsării prin explosive a fost în timpul din urmă îmbrățișată de numeroși savanți. In 1841 englezul Colightly obține brevetarea unui vehicul aerian, pus în mișcare de torțe. La sfârșitul secolului al 19-lea, dosiprezece inventatori germani brevetează invenții similare. In zilele noastre d. Melot la Paris, a găsit o metodă reactivă de propulsiune, făcând uz de rachetă și intenționează să înlocuiască motorul aeroplanelor cu acest aparat. Pe de altă parte, profesorul Goddard propune întrebuințarea unui lichid explosiv, care prezintă avantajul de a nu supraîncălzi racheta și putând lansa proectilul în spațiu.

Toate acestea sunt numai proecte; de-altfel, nici nu ne gândim să ne ocupăm de realizări.

Citez cazul inginerului german von Oppel. După numeroase încercări făcute asupra automobilelor, construește un aeroplan acționat de 20 de rachete atașate în partea dinapoi și în ziua de 30 Septembrie 1929 isbutește să facă un sbor de 180 km., la o înălțime de 50 m.

Cu tot accidentul datorit unei greșeli de aterisare, acest inventator intenționa să repete experiența și să încerce traversarea canalului în acest mod.

Invenția lui von Oppel a dovedit în primul rând că racheta nu trebue să explodeze, ci ea trebue să ardă. Viteza ar spori atunci progresiv, pe măsură ce gazele s'ar degaja și după aceea ar deveni constantă. Cu acest mijloc s'ar realiza o viteză de 1800 km. pe oră, adică de patru ori mai mare decât cea realizată de cele mai puternice motoare ale timpurilor noastre. Aceasta ar situa New-Yorkul la trei ore de Paris.

O astfel de realizare miraculoasă în aparență, e pe punctul concretizării, cel puțin teoretic. E cu putință totuș să devină o realitate practică în 10—15 ani. Mai avem însă mult până la lună și mai mult încă, până la planete, care sunt infinit mai departate de noi în spațiu. Vom ajunge oare vre-odată acele zile? Ceeace putem spune e că de-acum înainte, știința are dreptul să afirme că această speranță e perfect îndreptățită și o vom demonstra.

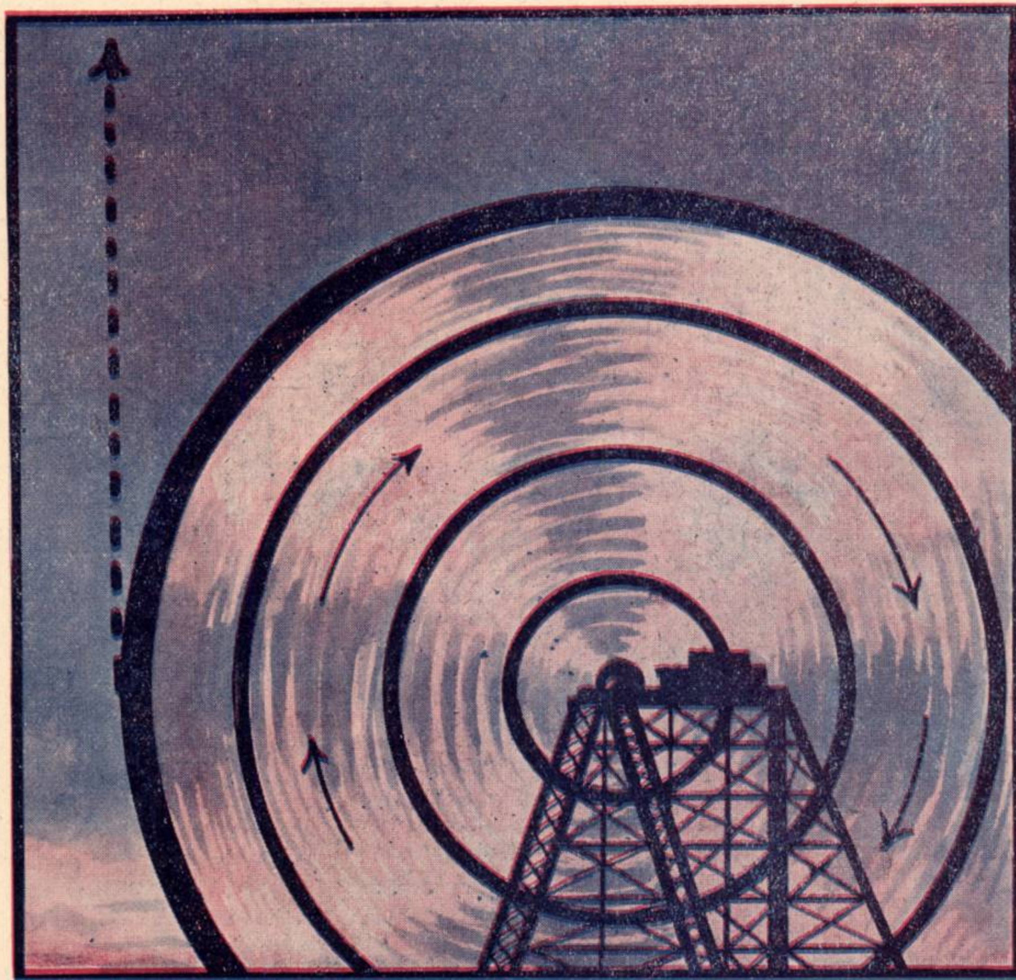
In primul rând trebue să înlăturăm una din obiecțiile ce s'au ridicat împotriva acestei ipoteze și prin care se susține că pentru a se străbate spațiul, racheta trebue să se sprijine pe aer sau pe un corp care să ofere o rezistență.

Argumentul acesta e injust. Inchipuiți-vă un cilindru închis din toate părțile, cuprinzând un gaz sub presiune. Această presiune se exercită în mod egal, asupra fiecăruia din pereții cilindrului. Dacă-l deschidem într'un capăt presiunea continuă să se exercite, dar se produce o turburare a echilibrului interior și în consecință o mișcare în direcția opusă celei unde acest echilibru nu mai operează. Acelaș fenomen va avea loc în spațiu. Racheta nu are nevoie de vre-un suport atmosferic sau de altă natură, pentru a înainta.

Un alt risc este încălzirea externă la pornire, prin frecarea cu atmosfera și mai ales prin compresiune. Dar proectilul rachetă scapă de acest inconvenient, care ar face viața înăuntrul lui imposibilă, dacă înaintează cu o viteză progresivă. Când această viteză va ajunge la maximum, aparatul se va fi ridicat la 930 de mile deasupra pământului, — adică va fi ieșit din zona atmosferică intrând într'o regiune unde nu mai există nici compresiune și nici fricțiune.

Să examinăm acum metodele propulsiunei. Am văzut că era nevoe să se atingă, cu ajutorul unei porniri gradate, viteza de 12.000 m. pe secundă, ceea-

(Continuare în pag. 6)

O altă viziune a viitorului. Roata enormă, care printr'o învârtire din în ce ce mai accelerată, ar arunca proectilul la distanțe enorme, în înălțime.

VEDETE CANINE

Ultima revelație a ecranului sonor o constitue desigur trupa câinilor, ale căror prime filme au rulat și în București.

Spectatorul nu știe ce să admire mai întâiu: intelingența acestor minunate animale, răbdarea dresorului sau ingeniozitatea regisorului, care montează aceste filme ?

Publicăm în această pagină o serie de fotografii ale acestor vedete canine, în cele mai reușite roluri ale lor, fotografii trimise în exclusivitate de casa editoare, pentru „Realitatea Ilustrată".

„Generalul" interpretând un rol în deghizarea lui Lawrence Tibett.

După o zi de intensă activitate, Buster e pe punctul de a-și lua un binemeritat repaos.

Numele domnului e Pete și reprezintă cea mai bună interpretare canină a lui Slim Summerville.

— „Sunt un al doilea Chester Morris" mormăe tânărul Toughy.

Mickey Daniels care va face o serie de comedii se întrece în strâmbături cu nedespărțitul său partener.

— „E un vechiu costum spaniol, dar îmi stă bine... și-mi dă o isbitoare asemănare cu Ramon Novarro" spune „Big Boy", junele amorez al acestei originale trupe.

— „Întinsă cum mă vedeți în elegantu-mi neglijée, ați crede că dormitez — dar nu! Bărbații nu-mi dau pace... Sunt o a doua Garbo", suspină Collie.

Comunicaţii interplanetare

(Urmare din pag. 4-a)

ce ar da proectilului posibilitatea să părăsească pământul fără riscul recăderii. Calculele au arătat că ar fi nevoie de o forţă echivalentă cu 7.000 de calorii.

Iată însă că cele mai puternice dintre explosivele noastre sunt departe de a atinge această cifră. Un pfund (450 gr.) din amestecul explosiv de hidrogen şi oxigen, combinaţie propusă de d-nii Esnault-Peltrie ar produce abia 1.752 de calorii. Putem spera totuş că în viitor vom ajunge să realizăm energii mai mari. Dacă vom ajunge să lichefiăm oxigenul atomic şi să facem uz de el, vom obţine forţă de zece ori mai mare, decât cea procurată de metoda Esnault-Peltrie — adică exact energia necesitată de maşina noastră.

Uzând de radium, energia obţinută ar fi de aproape 6000 de ori mai mare, decât am avea nevoe. O cantitate relativ mică din această substanţă, ar da maşinei posibilitatea să străbată spaţiul — cu condiţia însă, să putem extrage după voinţă energia cuprinsă în acea bucată de radium. In prezent n'o putem face, dar avem toate motivele să sperăm că într'o zi vom reuşi. Ştiinţa a rezolvat probleme mult mai grele decât aceasta.

Să presupunem deci că racheta-bombă a fost lansată în spaţiu. Dar asta nu-i destul. E nevoie să se poată călători cu ea.

Desigur, expedierea unor astfel de maşini chiar, şi fără pasageri, ar fi de un mare interes ştiinţific, mai ales dacă bomba ar cuprinde o oarecare cantitate de magneziu (o jumătate kg. ar fi destul) care explodând prin cădere la ajungerea în lună, ar produce o lumină perfect vizibilă pe pământ. Dar ar fi mult mai interesant dacă această călătorie ar putea fi făcută de oameni.

In cazul când pornirea s'ar face gradat, viteza s'ar suporta fără greutate. Dar când această viteză ar anula efectul gravitaţiei, senzaţia pe care o încercăm de obiceiu şi care ne dă iluzia că trupurile apasă pe picioare şi picioarele pe pământ, ar dispărea într'o oarecare măsură, cauzând călătorilor serioase turburări. Ar simţi, fără îndoială, o ameţeală extrem de puternică; nu avem însă motive să ne temem că aceasta ar putea avea consecinţe mortale şi rezultatul acestei călătorii ar merita să suportăm inconvenientele.

S'a mai ridicat deasemeni obiecţia teribilului frig, prin care maşina ar trece străbătând spaţiul. Dar ţinând seama că vehiculul ar fi prevăzut cu un înveliş izolator, această obiecţie n'ar mai trebui luată în consideraţie.

O primejdie mai serioasă ar fi efectul razelor solare, care ar cădea asupra maşinei, fără a mai fi modificate de atmosferă, dar tot un înveliş izolator ar atenua şi acest inconvenient. In scurt, situaţia celor cari ar călători într'un glob ermetic închis, n'ar fi tocmai periclitată. Viaţa în submarin a dovedit de mult posibilitatea acestui mod de călătorie.

In momentul când proectilul ar ajunge în zona de atracţie a corpului ceresc către care călătoreşte ar fi fără îndoială nevoe de exercitarea unei forţe opuse, spre a diminua treptat viteza căderii. Se va înţelege fără alte explicaţii, că o altă serie de rachete, exercitându-şi forţa în direcţia opusă celei dela plecare, ar asigura acest rezultat.

Ceeace ne interesează acum e durata probabilă a acestei călătorii. Autorul acestui îndrăsneţ proect a calculat-o, bazându-se însă pe cifre ce diferă cu totul de cele indicate de noi, mai sus. Ne arată astfel că, cu o viteză medie de 40 mile pe secundă, s'ar ajunge în lună, aproximativ în trei ore şi ceva. Sporind această viteză şi întrebuinţând 8,816 pfunzi de radium spre a acţiona o maşină cântărind 2.204 pfunzi, s'ar putea călători până la Venus şi înapoi în 35 de ore. Spre a ajunge în Marte, care e mult mai depărtat, o mai mare cantitate de energie ar da posibilitatea să se facă voiajul în 50 de ore.

In rezumat, întrebuinţarea rachetei ca mijloc de transport în spaţiu, e o invenţie foarte serioasă; e una din ideile care în scurt timp va da rezultate de cea mai mare importanţă ca, spre exemplu, ocolul pământului într'o zi.

Contând pe desvoltările viitoare ale acestei invenţii, un voiaj în lună n'are principial nimic imposibil. Suntem justificaţi, într'un cuvânt, să prezicem că în cazul când chimia va continua să progreseze tot atât de repede ca şi până acum, trecerea de la o planetă la alta va fi posibilă cu mult înainte ca pământul să devină nelocuibil.

Dar înainte de a întreprinde aceste călătorii, va fi poate prudent pentru umanitate, să încerce să afle ce anume va găsi ajungând în aceste noui lumi. Dacă e aproape sigur că vom putea călători într'o zi către aceste planete, n'ar fi mai înţelept oare, să încercăm a comunica mai întâiu cu ele, să revelăm existenţa noastră locuitorilor lor, şi mai ales să vedem dacă aceşti locuitori într'adevăr există? Vom examina toate aceste chestiuni într'un articol viitor.

Printre stele

(Urmare din pag. 2-a)

să însă tuturor vizitatorilor, nu pentrucă ar fi capricioasă ci pentrucă nu-i place să fie turburată în cursul turnării.

* * *

„Fox" prezintă ciudata particularitate de a-şi cunoaşte foarte puţin protagoniştii.

Marjorie White întruneşte astăzi sufragiile acestor studiouri şi ceeace-i mai surprinzător, din acest punct de vedere e cotată chiar deasupra Janetei Gaynor. Imediat în scară vin: Sally Eilers, Greta Nissen şi Elissa Landi. Despre aceasta din urmă se spune, că e prea inteligentă pentru o femee.

Joan Bennett e artista cea mai puţin simpatizată; talentul ei o privează de popularitate. Virginia Cherrill cade în aceeaş categorie. Aceasta din urmă pare să nu poată uita că a deţinut rolul principal feminin, în ultimul film al lui Charlot.

Bebe Daniels şi Ben Lyon se bucură de-asemeni de numeroase simpatii; Dorothy Mackaill are o întreagă armată de prieteni printre obscurii săi colaboratori; în schimb Constance Bennett e aceea care provoacă cele mai puternice antipatii. Ca şi sora sa Joan, are un talent special de a se face nesuferită.

* * *

La „Metro Goldwyn", Norma Shearer şi Marion Davies merg mână în mână. Joan Crawford s'a schimbat mult sub influenţa lui Fairbanks Jr. Dar noua Joan nu place personalului nici pe sfert cât cea dela început.

„Ramon Novarro? adorabil". O caracterizare de care se mai bucură Dorothy Jordan şi Johnny Mack Brown.

In studio, Greta rămâne tot atât de misterioasă ca pretutindeni.

De când cu vorbitoarele, John Gilbert are o activitate mai restrânsă. Faptul că fascinaţia pe care o exercita asupra publicului a slăbit în mod vădit, pare să-l afecteze puternic...

JAMES GRAY

ADRESELE ARTIŞTILOR AMERICANI DE CINEMA

Pentru a satisface numeroasele cereri ale cititorilor noştri, cari doresc să intre în corespondenţă cu artiştii ecranului american, publicăm mai jos un tablou al acestora. In dreptul fiecărui titlu de casă de filme, se găseşte menţionată adresa respectivă, iar dedesubt, numele artiştilor angajaţi. Se va căuta deci numele artistului sub toate capitolele, adresându-i-se corespondenţa pe adresa casei de filme sub care se găseşte menţionat.

Pentru acei cari nu posedă un angajament ferm, am menţionat adresele particulare, în ultimul capitol al tabloului nostru.

AT PARAMOUNT FAMOUS-LASKY-STUDIOS, HOLLYWOOD-CALIF

Richard Arlen
Jean Arthur
William Austin
George Bancroft
Eleanor Boardmann
Clara Bow
Mary Brian
Clive Brook
Nancy Carroll
Robert Castle
Lane Chandler
Ruth Chatterton
Maurice Chevalier
Chester Tonklin
Gary Cooper
Marlene Dietrich
Kay Francis
Richard „Skeets“ Gallagher
Harry Green
Paul Gurtzmann
James Hall
Neil Hamilton
O. P. Heggie
Doris Hill
Phillips Holmes
Helene Kane
Dennis King
Jack Luden
Paul Lukas
John Loder
Janette MacDonald
Frederic March
David Newell
Jack Oakie
Warner Oland
Guy Oliver
William Powell.
Charles Rogers
Lillian Roth
Regis Toomew
Fay Wray

AT RADIO PICTURES STUDIOS, 780 GOVER STREET, HOLLYWOOD, CALIF

Buzz Barton
Sally Blane
Olive Borden
Betty Compson
Bebe Daniels
Frankie Darro
Richard Dix
Bob Steele
Tom Tyler
Vail Lester

AT WARNER BROTHERS STUDIOS, 5842 SUNSET BLVD., HOLLYWOOD, CALIF

John Barrymore
Monte Blue
Betty Bronson
William Collier Jr.
Dolores Costello
Louise Fazenda
Audrey Ferris
Al Jolson
May Mc Avoy
Edna Murphy
Lois Wilson
Grand Withers

AT PATHE STUDIO, CULVER CITY, CALIF

Robert Amstrong
Constance Bennett
William Boyd
Ina Claire
Allan Hale
Ann Harding
Carole Lombard
Eddie Quillan

AT UNITED ARTISTS STUDIOS, 1041 No. FORMOSA AVENUE, HOLLYWOOD, CALIF

Don Alvarado
Fannie Brice
Dolores del Rio
Douglas Fairbanks
Lillian Gish
John Holland
Chester Morris
Mary Pickford
Harry Richmann
Gilbert Roland
Gloria Swanson
Norma Talmadge
Constance Talmadge
Lupe Velez

AT FIRST NATIONAL STUDIOS, BURBANK, CALIF.

Richard Barthelmess
Bernice Clair
Doris Dawson
Bebe Daniels
Billie Dove
Douglas Faribanks jr.
Alexander Gray
Corinne Griffith
Doris Kenyon
Dorothy Mackaill
Marillyn Miller
Colleen Moore
Antonio Moreno
Jack Mullhall
Donald Reed
Milton Sills
Alice White
Loretta Young

AT UNIVERSAL STUDIOS, UNIVERSAL CITY, CALIF.

Lew Ayres
John Boles
Ethlyn Claire
Kathyryn Crawford
Lorayne DuVal
Robert Ellis
Hoot Gibson
Dorothy Gulliver
Otis Harlan
Raymond Keane
Merna Kennedy
Barbara Kent
Scott Kolk
Natalie Kingston
Beth Laemmle
Allen Lane
Laura la Plante
Jeanette Loff
Fred Mackaye
Ken Maynard
James Murray
Mary Nolan
Mary Philbin
Richard Arlen
Eddie Phillips
Joseph Schildkraut
Sisters G.
Glenn Tryon
Paul Whiteman
Barbara Worth.

AT METRO GOLDWYN-MAYER-STUDIOS, CULVER CITY, CALIF.

Renee Adorée
Nils Asther
Lionel Barrymore
Wallace Berry
Jack Benny
Charles Bickford
Edwina Booth
John Mack Brown
Joan Crawford
Karl Dane
Marion Davies
Duncan Sisters
Mary Doran
Josephine Dunn
Cliff Edwards
Greta Garbo
John Gilbert
Lawrence Gray
Raymond Hackett
William Haines
Marion Harris
Leila Hyams
Kay Johnson
Dorothy Jordan
Buster Keaton
Charles King
Charlotta King
Gwen Lee
Bessie Love
Nina McKinney
Adolphe Menjou
John Millian
Robert Montgomery
Polly Moran
Conrad Nagel
Ramon Novarro
Edward Nugent
Elliott Nugent
Catherine Dale Owen
Anità Page
Basil Rathbone
Duncan Renaldo
Dorothy Sebastian
Norma Shearer
Sally Starr
Lewis Stone
Lawrence Tibbett
Ernest Torrence
Raquel Torres
Rolland Young.

AT COLUMBIA STUDIOS, 1438 GOWER STREET, HOLLYWOOD, CALIF.

Belle Baker
Evelyn Brent
William Collier Jr.
Jack Egan
Ralph Graves
Sam Hardy
Jack Holt
Ralph Ince
Margaret Livingstone
Ben Lyon
Shirley Mason
Dorothy Revier
Marie Saxon
Johnnie Walker

IN CARE OF SAMUEL GOLDWYN, 7210 SANTA MONICA BLVD., HOLLYWOOD, CALIF.

Wilma Banky
Walter Byron
Ronald Colman
Lily Damita

IN CARE OF THE EDWIN CAREWE PRODUCTIONS, TEC-ART STUDIOS, HOLLYWOOD, CALIF.

Roland Drew
Rita Carewe
Le Roy Mason

AT HAL ROACH STUDIOS, CULVER CITY, CALIF.

Cherley Chase
Oliver Hardy
Harry Langdon
Stan Laurel
Our Gang
Thelma Todd

AT SONOR ART-WORLD WIDE, CARE OF METROPOLITAN STUDIOS, 1040 N. LAS PALMAS STREET HOLLYWOOD, CALIF.

Reginald Denny
Eddie Dowling
Jacqueline Logan
Ruth Roland.

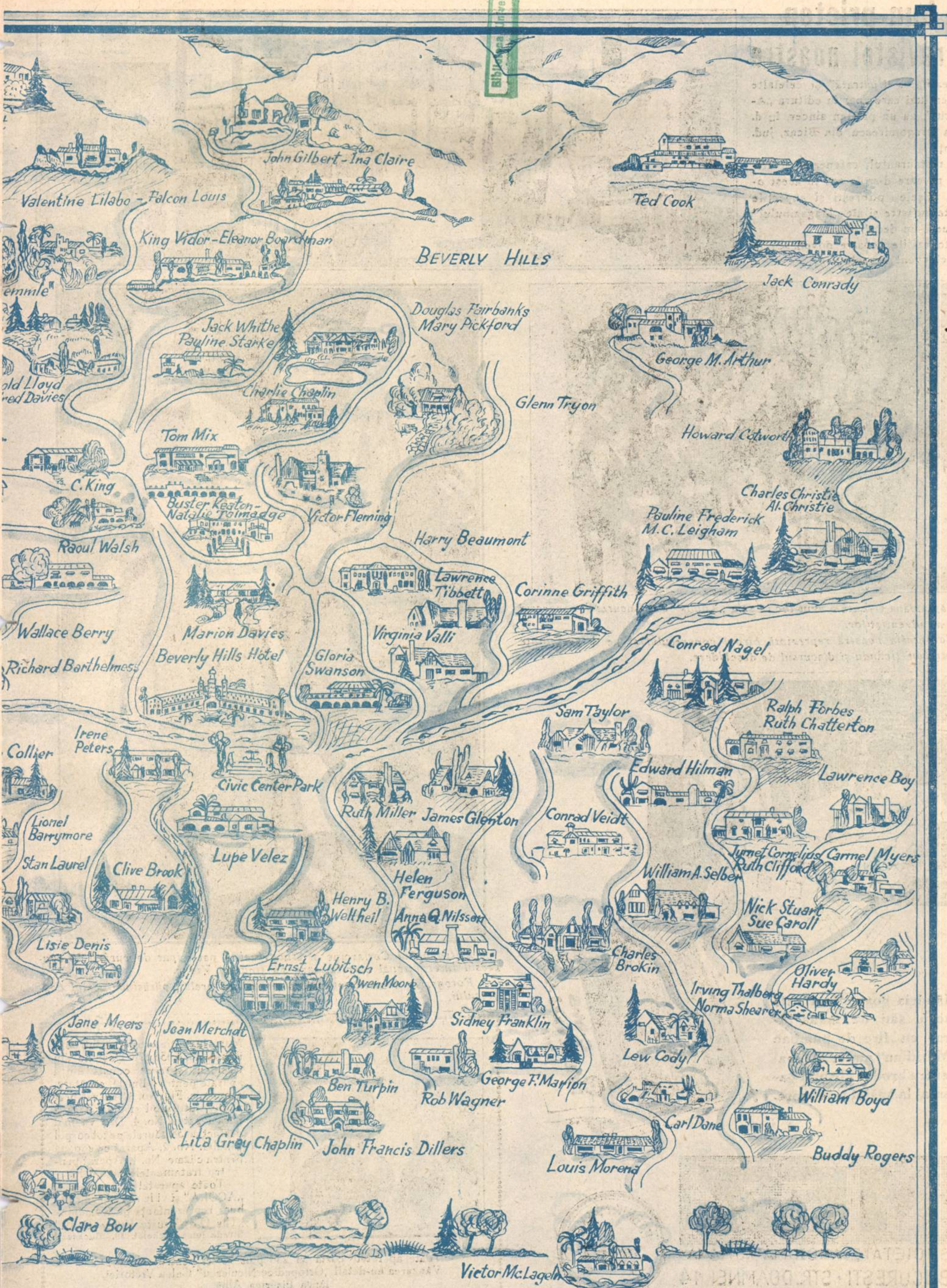
AT FOX STUDIOS, 1401 No. WESTERN AVENUE, HOLLYWOOD, CALIF.

Frank Albertson
Robert Ames
Mary Astor
Ben Bard
Lionel Barrymore
Barner Baxter
Rex Bell
El Brendel
Warren Burke
Sue Caroll
Helen Chandler
Marguerite Churchill
Mae Clark
Sammy Cohen
William Collier, Sr.
June Collier
Joyce Compton
Fifi d'Orsay
Louise Dresser
Nancy Drexel
Charles Eaton
Sally Eilers
Stuart Erwin
Charles Farrell
Stepin Fetachit
John Garrick
Jeanette Gaynor
William Harrigan
Richard Keene
Lola Lane
Dixye Lee
Ivan Linow
Edmund Love
Sharon Lynn
Myrna Loy
Farrell MacDonald
Mona Maris
Kenneth McKenna
Victor McLanglen
Don José Mojica
Lois Moran
Charles Morton
Paul Muni
J. Harold Murray
Barry Norton
George O'Brien
Paul Page
Tom Patricola
Saly Phipps
David Rollins
Arthur Stone
Nick Stuart
Norma Terris
Don Terry
Marjorie White
Roger Will.

Robert Agnew, 6357 La Mirada Avenue, Hollywood, Calif.
Jackie Coogan, 673 South Oxford Avenue, Los Angelos, Calif.
Charlie Chaplin, Charlie Chaplin Studios, 1420 La Brec Avenue, Los Angeles, Calif.
Virginia Brown Faire, 1212 Gower Street, Hollywood, Calif.
Gilda Gray, 22 East 60-th Street, New-York-City.
William S. Hart, Horseshoe Ranch, New-hall, Calif.
Lloyd Hughes, 616 Taft Building, Hollywood, Calif.
Harold Llyod, 6640 Santa Monica Bld., Hollywood, Calif.
Bert Lytell, P. O. Box 235, Hollywood, Calif.
Pasty Ruth Miller, 808 Crescent Drive, Beverly Hills, Calif.
Pat O'Malley, 1832 Taft Avenue, Los Angeles, Calif.
Herbert Rawlinson, 1735 Highland Street, Los Angeles, Calif.
Ruth Roland, 3828 Wilshire Blvd., Los Angeles, Calif.
Estelle Taylor, 5254 Los Feliz Blvd., Los Angeles, Calif.

In aceste două pagini, prezentăm cititorilor noștri planul cartierului Beverley Hills din Hoollywood cu vilele

— principalilor artiști și regisori de cinema. In dreptul vilelor sunt notate numele lor.

Un bun prieten al revistei noastre

„Realitatea Ilustrată” şi celelalte publicaţiuni care apar în editura „Adevĕrul”, au un prieten sincer, în d. Toma Dragomirescu, din Bicaz, jud. Neamţ.

In restaurantul, cafeneaua şi frizeria pe care d-sa le are în acest oraşel, afişele pitoreşti şi coperţile revistei noastre şi ale „Magazinului” alcătuesc un decor plăcut.

Fotografiile noastre dovedescu în mod elocvent aceasta.

Săptămâna trecută a avut loc în sala „Tomis” din Bucureşti, congresul anual al adventiştilor.

Fotografia noastră reprezintă biroul congresului şi pe d. preşedinte Demetrescu, ţinându-şi discursul de deschidere.

Mitropolitul Cotlarciuc al Bucovinei, a participat de curând la congresul internaţional catolic, care s'a ţinut la Viena.

Fotografia noastră reprezintă pe înaltul prelat, părăsind localul congresului.

SODOMA financiară

OPANICĂ fără precedent a cuprins micile state sudamericane, obicinuite să jongleze cu problemele lor financiare. După cum un politician sau altul care e la putere, are interes, aceste stătuleţe îşi torpilă stabilizarea monetară sau o restabilesc; îşi recunosc datoriile externe sau cer moratoriu. După un an de inflaţie, a urmat arderea fără ezitare a stocului de hârtie, iar când isbucni criza engleză, când Marea Britanie nu mai voi să garanteze cu etalonul ei aur, pentru toate aceste state imprudente, falimentul lor se anunţă cu sinucideri de bogătaşi sărăciţi peste noapte, cu panică la bursă, cu devalizarea în cea mai mare grabă, a tot ce mai rămăsese de furat, din tezaurul public.

AFACERILE DIN ANGOA

Tot astfel, mica republică sudamericană Angoa, dupăce ani de-arândul dusese o politică de revalorizare a monedei sale, la un moment dat schimbă tactica sa financiară şi se proclamă pentru stabilizarea la un curs scăzut. In acest timp, partidele politice acaparau avuţiile publice, iar lupte intestine sfâşiară republica.

Din cauza moravurilor.... balcanice, populaţia ajunsese în sapă de lemn, în timp ce câţiva politiciani aglomerau tot ce se putea fura. Nici cea mai obicinuită aprobare nu se căpătă dela administraţia publică, fără plata unei taxe ilegale, unui bacşiş dat politicianului sau funcţionarului. Pe stradă, în cafenele, la teatru, în biserică, nu se vorbia decât de „afaceri".

Cuvântul „afaceri", — *las eficientes*, în limba ţării, — şi-a deviat sensul iniţial şi servi de-acum înainte pentru desemnarea potlogăriilor oficiale, sau a traficului de influenţă. Comisioanele la furniturile militare, de căi ferate, de lucrări publice, se cifrau la milioane, şi erau împărţite între demnitarii ţării. Se ordona ca fiecare contribuabil de pildă să poarte o cocardă nouă; aceasta era o „afacere", deoarece ordinul era dat în vederea îmbogăţirii unui furnizor de cocarde, căruia i se asigura în prealabil monopolul acestei fabricaţiuni.

Şi multe altele.

BĂNCILE SE PRĂBUŞESC

Fiecare înalt demnitar sau rudă de-a lui, deţinea câte 3-4 slujbe în stat, şi pentru fiecare primia un salariu de câteva milioane anual.

Intr'un cuvânt, o adevărată Sodomă financiară. Dansul milioanelor preocupa pe toţi, un fel de orgie de afaceri, de comisioane şi traficuri, cuprinsese pe cei mari, în timp ce şomajul, dările excesive, specula, făcuse din întreaga populaţie, oameni lipiţi pământului, cari ajunseseră să se hrănească cu o pâine de tărâţe de lemne, căpătată prin schimbul în natură, la care locuitorii din Angoa se înapoiaseră.

Mizeria sfâşia ţara; nu mai existau bani în circulaţie, căci toţi banii fuseseră strânşi de politiciani şi închişi la bănci.

La rândul lor, băncile din mica republică sudamericană, nu puteau investi aceste formidabile capitaluri depuse, deoarece comerţul şi industria erau cu totul nesigure. Dacă o întreprindere reuşia să câştige ceva, îndată se inventau tot felul de taxe şi de şicane, pentruca înalţii funcţionari să fie mituiţi cu sume enorme; consiliile de administraţie erau invadate de politiciani, şi cu timpul, capitalul societăţilor miniere, petrolifere, de asigurări, al uzinelor şi fabricilor de tot felul, trecu în punga marilor potlogari ai politicianismului sudamerican.

Cum populaţia nu mai putea găsi bani nicăiri, decât la ei, aceşti potlogari începură să dea bani pe camătă; băncile însă plătind dobânzi la enormele capitaluri depuse, fără a avea beneficii dela învestirile inexistente, iar pe de altă parte consiliile de administraţie, compuse din aceiaşi politiciani veroşi, pompând în buzunarele lor toate micile economii depuse de deponenţii modeşti, aceste bănci, deşi aveau o reputaţie de mare soliditate, începură să se sdruncine.

Când banca Franco-Angoleză se clătină, şleahta politicianistă şi a înalţilor demnitari, înţelese că a început sfârşitul. O altă bancă cu renume mondial, banca Generală a republicei Angoa, se prăbuşi îndată după precedenta, şi mii de deponenţi rămaseră pe drumuri. Ei manifestară pe străzi, ţinură adunări ameninţătoare, dar banii lor fură pierduţi pentru totdeauna. Intr'adevăr, când începu hecatomba băncilor, toţi deponenţii se năpustiră la ghişeuri, ca să-şi ridice depunerile, dar, în prealabil, marii politiciani avuseseră grije să-şi ridice banii lor, înainte de dezastru, aşa că numai puzderia de mici depunători căzură victime.

Panica atinse culmea; atunci când şi banca Davidovitz, o adevărată fortăreaţă financiară, căzu!

ŢARA PIERE, ŞI BABA SE PIAPTĂNĂ!

Şi pentruca cititorul european, care nu e desigur obicinuit cu asemenea krachuri, să-şi facă o idee de valoarea oamenilor politici ce au dus la ruină unele state sudamericane, vom arăta că, în momentul acestui apogeu de panică financiară, când la San-Rio, capitala republicei, toţi îşi pierduseră capul, primul ministru se afla în vilegiatură. Se aştepta de la el un curier, care să aducă ordinele necesare, pentru zăgăzuirea prăbuşirii statului. Intr'un târziu, sosi în adevăr un curier cu un plic. Miniştrii adunaţi în consiliu perpetuu, îi smulseră plicul din mână, nerăbdători să vadă şi să aplice cu un moment mai devreme, măsurile premierului.

Dar când desfăcură plicul, citiră următorul ordin:

„Trimiteţi urgent doui directori de minister la Santa Arenas, pentru a începe săpături arheologice".

CÂND SE SCUFUNDĂ CORABIA...

Vedeţi dar, că toate faptele care au dus la dezastrul financiar al republicei Angoa, au avut o succesiune logică.

Intr'adevăr, văzând propria lor incapacitate de a salva republica şi finanţele ei, politicianii cari nu mai puteau avea acum încredere în băncile din ţară, ce se prăbuşiau pe capete, începură să-şi trimită banii la băncile din New-York, din Anglia, Franţa şi Elveţia. Eşiră astfel din ţară multe miliarde, fapt care a sărăcit republica până la ultima istovire. Mii de oameni muriră în foamete; tuberculoza şi tot felul de molini, decimară populaţia. Munca nu mai producea nimic, chiar atunci când lucrătorul mai putea găsi de lucru, dat fiind că şomajul era general. In mica republică sudamericană, stagnase orice activitate, apusese orice speranţă.

Corabia statului se scufunda trosnind din încheeturi. Valurile prevestitoare de naufragiu, o isbiau din toate părţile. Incepuse ora supremă...

Şi atunci, ca la orice dezastru, şoarecii eşiră pe punte, fugiră în toate părţile, ca să se salveze.

Erau mari funcţionari şi dregători ce posedau în numerar milioane şi milioane de duros (un duros angolez=2,50 lei, aproximativ N. R.). Ei începură atunci să-şi strângă bancnotele în valize şi fugiră spre graniţă. Unii au reuşit să scoată din ţară prin contrabandă lăzi întregi de bilete de bancă. Alţii au fost opriţi.

Şi scandalul atinse culmea, atunci când chiar unul din şefii cultului oficial din Angoa, un înalt prelat fu prins la graniţă, în tren, cu peste 10 milioane de duros (25 milioane lei N. R.) în hârtii de câte o mie de duros, strânse în pachete. El fu oprit şi nu a putut să justifice provenienţa acestor sume fabuloase.

A fost un punct culminant în corupţia şi scandalul angolez, şi de atunci a rămas micei republici sudamericane, porecla de „Sodoma financiară". *Cristobald Mandoza*

Cuceriri Aviatice

1919. Odată cu terminarea răsboiului, se reia seria recordurilor şi a realizărilor aviatice. Anii cari au urmat epicului sbor în care Glenn Curtiss străbătuse drumul dela Albany la New-York, au văzut o experienţă căpătând consacrarea unei ştiinţe stabilite.

Se proectează rute comerciale aeriene. Statele Unite încep să se gândească la un sbor transatlantic. Trei hidroavioane de tipul NC-4 pornesc la drum în etape, dar sunt aruncate în aier de minele plutitoare ale flotei atlantice care le semănase în rută — în timpul răsboiului, — la intervale de două sute de mile.

Un singur NC-4, — faimos o vreme, — comandat de locotenentul A. C. Reade ajunge cu bine la Lisabona, după o escală în Azore. E prima traversare aeriană a Atlanticului.

Dar ecoul succesului lor n'apucă să se stingă, când doi englezi pun la cale o expediţie mai senzaţională.

Intr'un mic biplan pornesc pe ziua de 14-15 Iunie 1919 şi parcurg 1890 mile dela St. Johns, Terranova, spre coasta de Nord-Vest a Irlandei! Din nefericire o ceaţă deasă îi împiedică să identifice locurile şi aterizează într'o mlaştină, după un sbor de 16 ore şi 12 minute!

La 3 Iulie 1919 un dirijabil englez sub comanda maiorului G. H. Scott, părăseşte East Fortune cu destinaţia New-York. Aeronava are pe bordul ei 30 de persoane. Parcurge jumătate din drum în condiţiuni atmosferice cât se poate de favorabile, dar la un moment dat se stârnesc vânturi potrivnice, care-i împiedică înaintarea, primejduind reuşita expediţiei. Invinge totuş aceste greutăţi şi ajunge cu bine la Mineola, Long Island. Călătoria a durat 108 ore pentru 2000 de mile, dintre care 1100 le-a făcut luptând cu vânturi de o considerabilă intensitate. Un aeroplan n'ar fi fost în stare să reziste unei furtuni ca aceasta; încercarea a dovedit odată pentru totdeauna siguranţa maşinilor mai uşoare decât aierul.

* * *

1924. Francezul D'Oisy se face celebru cu sborul Paris-Tokio! Nu era un sbor fără escală, dar stabilia o legătură aeriană între Occident şi Orient, făcând să dispară timpul, acolo unde secole dearândul formase o barieră aproape de netrecut.

Dreapta: *aviatorii Costes şi Bellonte*
Jos: *Hidroavionul locotenentului Stainforth*

Deşertul, munţii şi văile încetează să mai existe din momentul în care omul şi-a ales calea aerului.

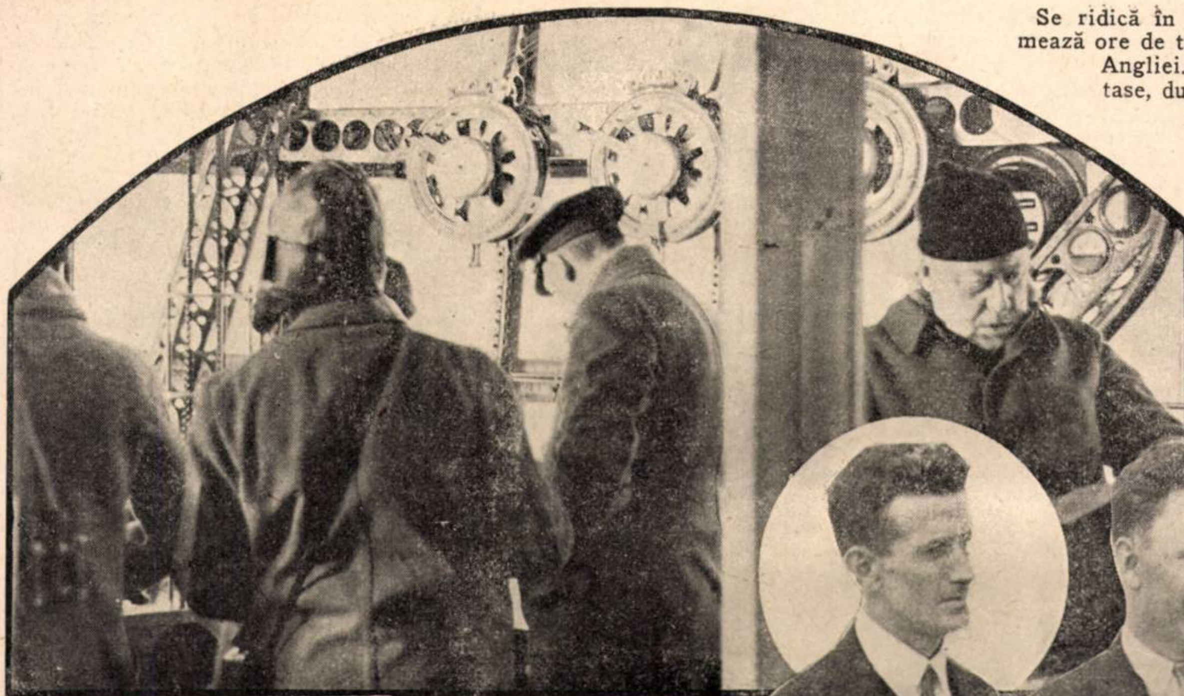
Pe ziua de 5 Aprilie a aceluiaş an, un grup de patru avioane militare pornesc dela Seattle într'o călătorie de înconjur al lumii. Puţini au avut idee de acest sbor şi e sigur că cea mai mare parte din cei cari au ştiut de el, l-au uitat cu desăvârşire.

Numai două din ele isbutesc să ducă expediţia la capăt, aterizând iar la Seattle în ziua de 28 Septembrie 1924.

Sus: *colonelul Lindbergh cu soţia sa.*
Jos: *cpt. Kingsford Smith.*

PRIMUL RAID DEASUPRA POLULUI NORD

1926. Lumea își îndreaptă curioasă privirile asupra pregătirilor pe care le face un dirijabil privat, în vederea unui raid pornind dela Spitzbergen, în peninsula Scandinavă, spre Point Barrow, Alaska.

Această expediție ridică însă o chestiune de drept internațional. Oficial, Polul Nord aparține Statelor Unite. Dar spre a-și menținea acest drept teritorial, se impune ca autoritățile din țara posesoare, să viziteze ținutul cel puțin odată la șapte ani.

Dirijabilul era sub comanda unui mare explorator norvegian. Cu siguranță că s'ar fi iscat o dispută, în cazul când la pol s'ar fi aflat minerale, sau în cazul aproape de neconceput, al întemeierii unei colonii în acele meleaguri!

Pentru prevenirea unei atari eventualități, se pregătia tot în acest timp, la 700 mile depărtare de pol o altă expediție, pe care avea s'o facă un aeroplan comandat de Richard Evelyn Byrd, astăzi amiral. Cu mult înainte ca dirijabilul să fie gata, avionul porni spre Nord, înconjură Polul și aterisă la Spitzbergen: era primul raid deasupra Polului Nord și se făcea de către un american, ceeace punea capăt oricărei controverse.

Dar pregătirile dirijabilului erau în constant progres. Aeroplanul făcuse un sbor de senzație, pe când expediția dirijabilului avea să fie o călătorie de descoperiri și realizări științifice. Era în Arctic un vast ținut neexplorat, unde nu se știa dacă se aflau câmpii, munți sau un pustiu de ghiață.

Incet dar ferm, aeronava porni spre Nord, străbătând misteriosul ținut ce se întindea pe sute de mile, aterizând în cele din urmă la Point Barrow. A fost un raid glorios și bogat în descoperiri științifice.

* * *

Recapitulând istoria aviației și privind cu imparțialitate, observăm că 1926 e anul în care dirijabilele se iau la întrecere cu aeroplanele, încercând să-și afirme suprematia.

In concluzie putem spune că aeroplanele sunt mai iuți, mai ușoare și mai ieftine, în timp ce dirijabilele oferă mai multă siguranță pe distanțe lungi.

Tot în acest an se ventilează ideia sborurilor fără escală de-asupra Atlanticului. Comandorul Byrd se pregătia metodic în vederea acestei expediții, dar nu el era cel care avea s'o realizeze.

Un tânăr anume Lindbergh apare pe câmpul Rooswelt, într'un aeroplan poreclit „Spirit of St. Louis". Aparatul n'are nimic neobicinuit, iar individul nu pare extraordinar. E privit cu neîncredere, aeroplanul său pare o jucărie față de formidabila mașină a lui Byrd. Ziarele publică câteva notițe fugitive asupra lui.

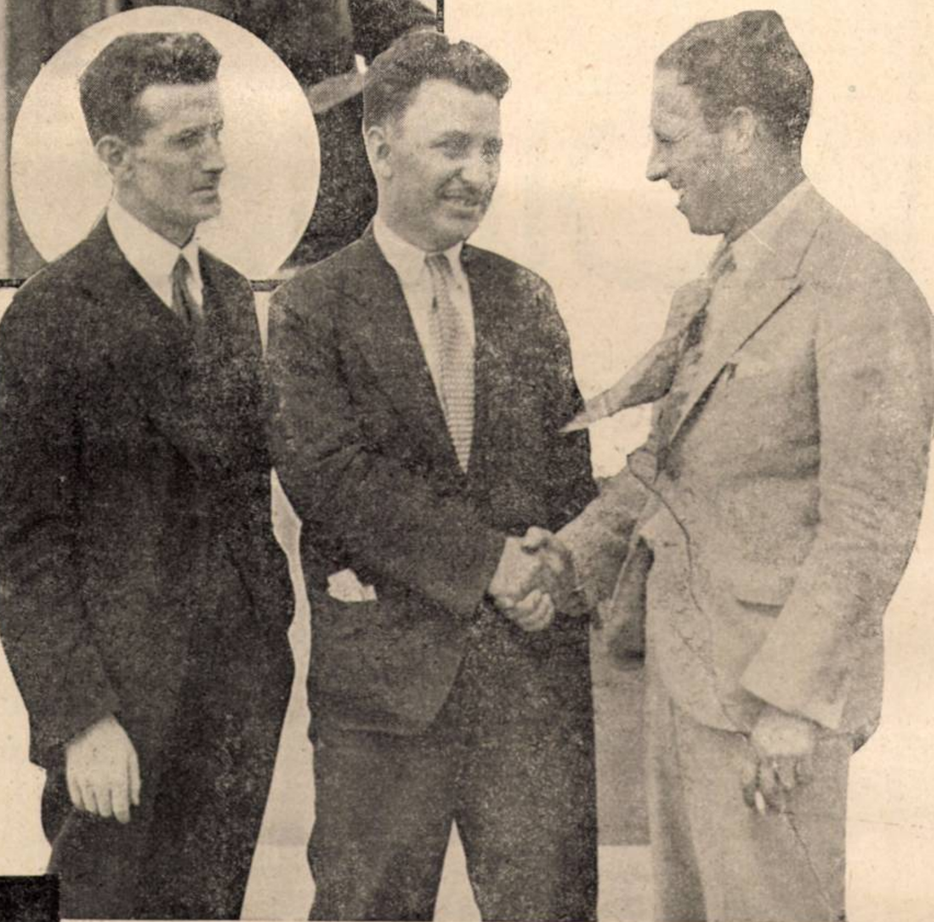
Intr'o dimineață tânărul scoate aparatul din hangar; umple rezervorul cu gazolină și ulei, ia câteva sandwichuri și o parașută...

Se ridică în aer, dispare! A luat drumul Parisului. Urmează ore de tăcere. O zi, o zi și jumătate! E zărit deasupra Angliei. Aterisează la Paris, întocmai după cum proectase, după ce parcursese 3.726 de mile între New-York și Paris — singur!

Pornise aproape necunoscut la 20 Mai 1927, spre a deveni, 37 de ore mai târziu, idolul lumii!

Aerul e încă electrizat de triumful lui Lindbergh, când un al douilea aeroplan ia drumul Europei. De data aceasta expediția cuprindea un pilot și un pasager. Era primul sbor fără escală dela New-York spre Germania: 4-6 Iunie 1927.

Clarence Chamberlin și ajutorul său

Sus st.: *Zeppelinul în regiunile arctice;* mijloc: *Post și Gatty primesc felicitări după oculul lumii în avion;* st.: *Zeppelinul după ocolul lumii.*

Charles Levine intră în rândul nemuritorilor. Sunt sărbătoriți în Germania și se întorc triumfători în America.

Această expediție nu știrbește nimic din gloria lui Lindbergh, dar întărește ideia de siguranță a sborului.

Intre timp Byrd sfârșind meticuloasele pregătiri ale expediției sale transatlantice, pornește la 29 Iunie 1927 luând drumul Parisului; dar șansa îl trădează, e silit să aterizeze la El sur Mer, în Franța.

* * *

Dar, aeroplanele ne-au acaparat cu totul atenția. In cursul anului 1927 au loc și alte evenimente mai puțin senzaționale, dar de o incontestabilă importanță aviatică.

In luna Mai a acestui an, căpitanul H. C. Gray din armata Statelor Unite, face o ascensiune într'un balon liber, intenționând să adune date asupra stratului din partea superioară a atmosferei, stabilind în acelaș timp un nou record de altitudine.

Ajunge la opt mile deasupra pământului, intrând într'o regiune unde aerul e atât de rarefiat încât respirația nu se poate face decât cu ajutorul baloanelor cu oxigen, iar frigul e atât de puternic, încât o ființă omenească nu-l poate suporta fără să-și primejduiască viața.

Indreptându-ne privirile asupra Pacificului, — care deschide un nou câmp pionierilor, — găsim doi intrepizi aventurieri ai văzduhului, locotenentul Maitlans și Heggenberger, cari la 24 Iunie 1927 sboară fără escală dela San-Francisco la Honolulu.

Tot acest an vede începutul unei lungi serii de recorduri de durată, recorduri care se opresc întâi la 10 zile și care mai apoi se măresc la două săptămâni.

* * *

Entuziastele eforturi ale anului 1927, de a trasa mereu noui rute aeriene sunt continuate și în 1928, de toate țările civilizate.

Americanii cuceriseră aerul, sburând din Statele Unite în Europa nu odată ci în trei reprize. Câteva din femeile care figurau în cadrele aviației, fac o serie de încercări.

Printre acestea cităm pe Ruth Elder, care sboară ca pasageră și e salvată dela înec tocmai când, din cauza unei defectări a motorului aeroplanul său se prăbușia în mare.

D-na Grayson face o altă îndrăsneață încercare de trecere a Atlanticului, dar dispare câteva ore dela pornire. Și unul din cele mai remarcabile sboruri în istoria aviației, care trece însă aproape nebăgat în seamă, e cel al dirijabilului „Los Angeles", care plutește timp de patru zile deasupra Atlanticului în căutarea aeroplanului dispărut.

Urmând exemplul americanilor, europenii pun la cale raidul monoplanului Junkers, întitulat „Bremen". Pe bordul său se aflau doi piloţi: căpitanul Kohl (german) şi majorul Fitzmaurice (irlandez) însoţiţi de Baronul Hünefeld, care finanţase expediţia.

PRIMA FEMEIE CARE TRECE ATLANTICUL

1928. Amelia Earhart sboară de pe coasta americană în Anglia, în 20 de ore şi patru minute. Ea însăşi aviatoare destoinică, are prevederea să ia cu sine un experimentat pilot. E prima femee care traversează Atlanticul, intrând în grupul crescând a bărbaţilor, cari şi-au înscris numele la loc de cinste în istoria aviaţiei.

1929. Marea aeronavă comercială germană cunoscută sub numele de „Graf Zeppelin", după îndelungate pregătiri şi numeroase sboruri de încercare, purtând pe bord aproximativ 50 de persoane, porneşte din portul Friedrichshafen, Germania şi trece Atlanticul dus şi întors în 72 de ore.

PRIMUL RECORD SENZAŢIONAL DE DURATĂ

1929. Posibilitatea realimentării unui avion în cursul sborului, prelungeşte maxima de durată la porţiunea de timp înăuntrul căreia un motor bine controlat poate funcţiona fără întrerupere.

Lucrând pe aceste baze, Dale Jackson şi Forest O'Brien au plutit în văzduh dela 13 Iunie 1929 până la 30 Iunie 1929 menţinându-se tot timpul deasupra aerodromului. Recordul lor a atins 420 de ore şi 21 de minute de sbor. Fraţii Hunter rup recordul în 1930, sburând peste 500 ore. Jackson şi O'Brien îl bat la 18.8.930, cu 647 ore de sbor.

„Graf Zeppelin" face ocolul pământului, cu escale, în 12 zile.

* * *

1930. O cronologie a anului una mie nouă sute treizeci ne-ar arăta cât de complet a asimilat lumea ideea călătoriilor aeriene.

Marile sboruri încetează de a mai face senzaţie şi relativa lor importanţă se pierde în rapiditatea cu care se succedă.

Cel mai însemnat eveniment aviatic al acestui an, este sborul transatlantic fără escală, Paris-New-York al lui Dieudonné Costes şi Maurice Belonte, pe bordul avionului „Question Mark" (?) între 1 şi 2 Septembrie. Aviatorii francezi parcurg 4100 de mile în 37 de ore şi 18 minute. Pornind dela Le Bourget Luni la ora 5.54 a. m. trec deasupra lui St. Pierre, lângă coasta de Sud a Terranovei, Marţi la ora 6 a. m., trec peste Curtiss Field şi fac apoi alte 1700 de mile în 11 ore şi 34 de minute la Dallas, în Texas câştigând premiul de 25.000 de dolari iar mai târziu, întreprind un raid de 25 de zile prin Statele Unite şi se înapoiază la New-York pe ziua de 10 Octombrie spre a relua drumul Franţei.

Judecătorul înţelept

Un SPĂRGĂTOR vrând să prade tezaurul unei bănci din Pernambuco a fost atât de grabnic, încât făcu o gaură în zid, doar atât de mare ca să se poată furişa înăuntru cu partea superioară a corpului. Găsi pe jos fel de fel de genţi cu un conţinut preţios, pentru luarea cărora n'avea nevoe decât să întindă braţul. A fost însă prins, iar la proces avocatul său ceru achitarea, pe motiv că legea pedepseşte pătrunderea unei persoane într'o casă străină în scop de jefuire, pe când clientul său nu pătrunsese decât pe jumătate în localul băncii. Ori, o jumătate persoană nu poate fi pedepsită.

Inţeleptul judecător dădu dreptate de cauză avocatului, condamnând partea superioară a trupului spărgătorului la un an închisoare. Lăsa osânditului toată libertatea să ia picioarele nevinovate cu el în închisoare sau să şi le taie. Bine înţeles că spărgătorul s'a hotărît pentru prima alternativă.

Criminali simpatici

COMISARUL de poliţie John Paton dela Scotland-Yard, a avut adesea ocazia în lunga lui carieră să studieze criminali cari inspirau multă simpatie. In memoriile lui recent apărute, el descrie câteva din aceste cazuri.

Aşa de pildă Miss Dorothy Whisley, o tânără şi frumoasă londoneză dintr'o casă nobilă, căzuse victimă unui seducător, lipsit de conştiinţă, Edgar Frith, care exercita o sugestie extraordinară asupra ei. Când un negustor bogat şi de vază, care nu ştia de legăturile lui Dorothy cu Frith vru s'o ia de nevastă, ea îşi imploră persecutorul, (pe care de altfel nici nu-l iubia) să-i redea libertatea. Frith însă declară cu cinism, că nici nu se gândeşte să facă una ca asta, ceva mai mult, o ameninţă că va destăinui totul negustorului.

In desnădejdea ei, Dorothy turnă o doză de otravă în paharul cu vin a lui Frith, iar când acesta, după câteva minute, încetă din viaţă în chinuri groaznice. Dorothy se predete ea însăşi poliţiei. Işi descrise chinurile morale într'un fel atât de emoţionant, încât îşi câştigă simpatia unanimă şi a publicului şi a juraţilor, iar sentinţa de achitare fu primită cu aplauze.

Un alt caz al unui criminal simpatic a acel al lordului Calbury, care întreţinea legături de prietenie pură cu d-na de companie a soţiei sale, o femeie inteligentă şi cultă, contrastând prin aceasta cu lady Calbury.

Dar soţia lordului era de o gelozie bolnăvicioasă şi făcea mereu scene nemaipomenite soţului, în faţa musafirilor şi a slugilor. In cele din urmă d-na de companie părăsi casa. Până atunci lordul tăcuse. Dar fiind silit să renunţe şi la plăcerea relaţiilor pur prieteneşti cu acea fată inteligentă şi cultă, îşi pierdu minţile. După o scenă cumplită cu soţia, apucă un baston şi o ucise în bătăi. Apoi se otrăvi. Pe patul de moarte, descrise motivele faptei sale, iar criminalul stârni tot atâta compătimire, cât şi victima.

Un alt caz ciudat este acel al lordului Werrybald. El trăise mulţi ani în căsnicie fericită cu soţia lui, când aceasta îl acuză deodată, că acum nouă ani ar fi asasinat pe fiul ei legitim, pe care îl născuse cu câţiva ani înainte de a se căsători cu lordul. Juraţii îl achitară, negăsind nici o dovadă pentru această acuzare. Dar în ziua în care lordul Werrybald părăsi Curtea cu juri, ca un om liber, el se înapoie în casa soţiei sale şi se împăcară, deşi dânsa fusese cât pe-aci să-l ducă la eşafod.

ALEGERILE au trecut nu de mult și nu se știe dacă nu cumva foarte curând vom avea altele. Dovadă: a și început să se vorbească de alegeri.

Am reținut următoarea povestire a unui dibaci elector, care lucrează precum urmează:

— Mă, voi ziariștii habar n'aveți, că votul la noi e universal și secret. Eu știu și de aceia listele mele ies totdeauna. Mai cu seamă la țară.

— Cum?

— Foarte simplu! E universal, nu?... Trec pe la toți oamenii din comună și le las două plicuri: unul cu „votul" Băncii Naționale de un sutar și altul cu votul pe lista mea. Omul oprește plicul cu bancnota și aruncă 'n urnă lista votată.

— Totdeauna?

— Totdeauna. Am avut însă o excepție. Un om a desfăcut plicul și a citit lista. A votat cu adversarii. Dar oamenii mei i-au tras o sfântă de bătae soră cu moartea, explicându-i:

— „Cin'te-a pus, zevzecule, să deschizi plicul?... Tu nu știi că la noi în țară votu e *secret?*". Și acuma — știe!... Votează cu ochii 'nchiși!...

TOATĂ lumea crede că marea criză economică din Europa este provocată de marele răsboi. De când am aflat adevăratele pricini ale crizei economice din Germania, mărturisim că nu mai credem în Istorie (cu I mare!). Trebue să fie undeva în Europa sau America o mică pricină, o mică animozitate ridicolă, din pricina căreia suferim cu toți, locuitorii celor cinci continente.

Căci — spre a reveni la taina noastră — adevărata criză economică din Germania se datorește unui conflict de persoane, rivalității dintre un domn Wassermann, directorul băncii Deutsche *și al băncii* Disconto *și alt domn, Goldschmidt, directorul lui* Danatbank. *Să nu se creadă cumva că această rivalitate e de ordin economic, numiții domni râvnind unul la gloria financiară a celuilalt sau afacerile unei bănci mergând prost din pricina concurenței celorlalte două.*

E o lege: toate băncile merg totdeauna bine.

Numai clienților le merge câteodată rău — și tot din pricina băncilor care au uneori obiceiul să protesteze polițile și să vândă gajurile.

De unde provine adversitatea Wassermann-Goldschmidt, care a cutremurat toată Germania, a provocat căderea creditului Angliei, suprimarea etalonului aur și cutremurele economice ale întregului pământ?...

Iată secretul: Si domnul Wassermann și domnul Goldschmidt sunt mari colecționari de bibelouri farfurioare, cești, oale, ceșcuțe și ibrice chinezești. Ei au isbutit — ei doi și un miliardar american — să lase China fără oale care e silită să se aprovizioneze cu porțelanuri „de China" de la fabricile din Europa. Nu se mai poate ivi o licitație de porțelanuri chineze, ca Wassermann, Goldschmidt și miliardarul american să nu se prezinte și să ofere prețuri atât de ridicate, încât să înlăture de la început pe toți ceilalți concurenți. Wassermann și Goldschmidt nu mai trăesc decât pentru colecțiile lor de veselă chinezească și n'au decât o ambiție: să pună fiecare mâna pe colecția celuilalt.

Când guvernul german a' cerut Sindicatului Băncilor să susțină acțiunile băncii Danat, care la rândul ei va susține pe-ale celorlalte bănci, toți directorii au fost de acord, afară de unul: Wassermann! Să ajute pe Goldschmidt? Adversarul de la licitațiile chineze?... Concurentul cu marea colecție de porțelanuri?... Pentru nimic în lume!

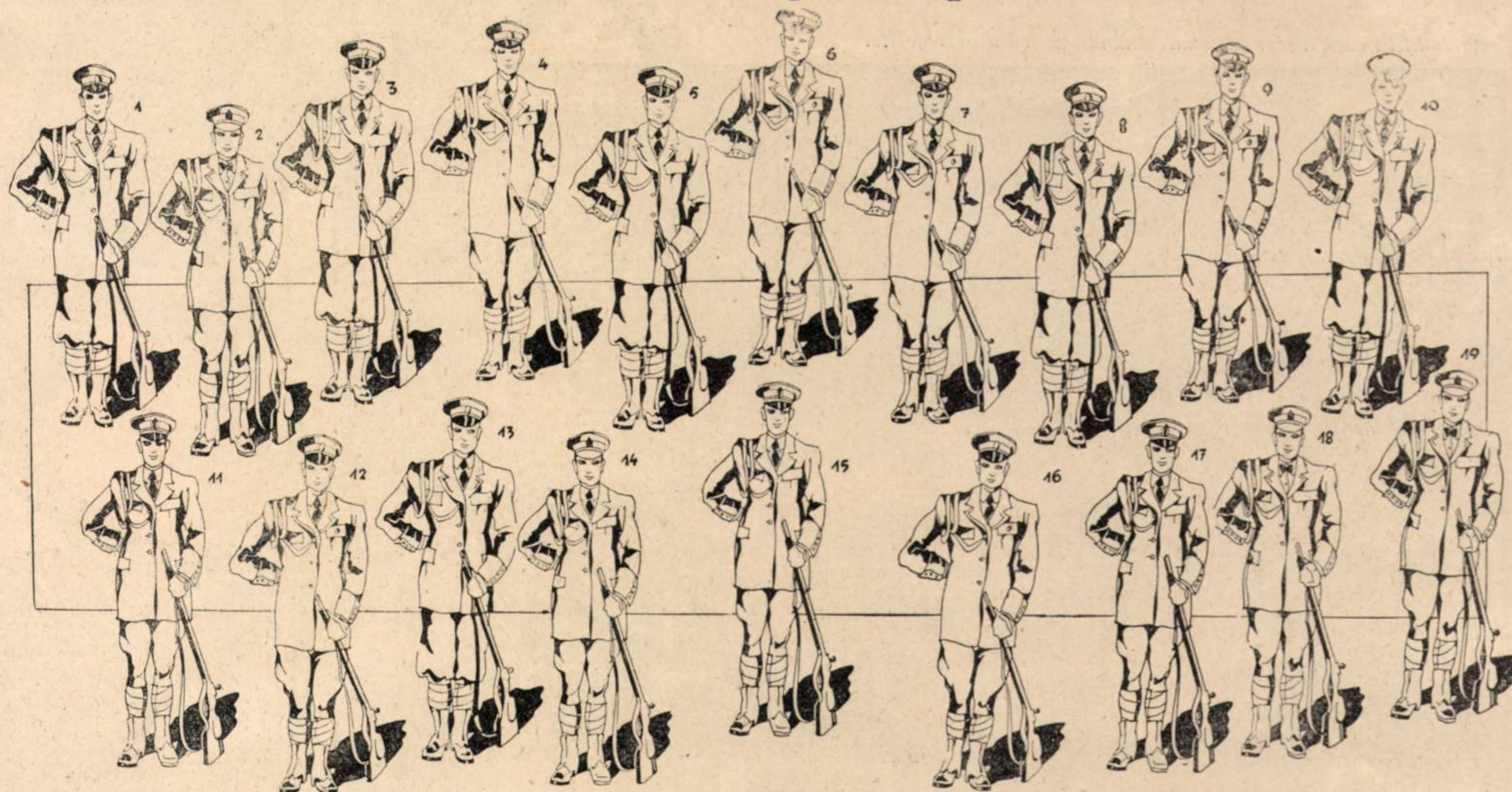
Evenimentele sunt cunoscute: Banca Danat *(a lui Goldschmidt) și-a închis ghișeele și a putut fi salvată numai mulțumită Americii (miliardarul american care se temea că Wassermann va cumpăra colecția lui Goldschmidt, ajuns la faliment!).*

Situația a rămas deocamdată neschimbată: Goldschmidt, Wassermann și miliardarul american și-au păstrat colecțiile de porțelanuri chineze!...

...Dar cu prețul crizei mondiale și suferințelor noastre, ale tuturor!...

W.

Concursul nostru de perspicacitate Nr. 4

Caracteristica militarilor este desigur uniformitatea.

Un militar seamănă cu celălalt, mai ales în vreme de paradă și dela o oarecare distanță, ca două picături de apă.

Această caracteristică o găsim și în desenul pe care-l prezentăm azi cititorilor, și care formează obiectul concursului nostru de perspicacitate.

Privind însă cu o oarecare atenție, vom observa că perfect identici nu sunt decât trei câte trei din militarii desemnați aci. Sunt în total 19 inși așa că unul singur este stingher și el nu se aseamănă cu nici unul din ceilalți 18.

Concursul de perspicacitate numărul 4, constă în găsirea celor 6 grupe de câte 3 și a militarului stingher.

* * *

Cititorii sunt rugați să strângă bonurile și să trimită soluțiile la concursuri, odată toate, cel mai târziu până la 15 Decembrie a. c. pe adresa revistei „Realitatea Ilustrată", str. Const. Mille 7, București I, în plic închis, cu mențiunea: „Pentru concursul de perspicacitate".

Oferim premii de 10.000 de lei distribuite în felul următor:

Premiul I . . . . 5.000.— lei
Premiul II . . . . 2.000.— „
Premiul III . . . . 1.000.— „

Premiul IV—V câte un abonament pe un an la revista „Realitatea Ilustrată".

Premiul VI—VII un abonament pe șase luni la revista „Realitatea Ilustrată"

Premiul VIII—IX—X un abonament pe trei luni la revista „Realitatea Ilustrată".

Vor fi premiate soluțiile cele mai bune, în ordine. Intre soluții egal de hotărăsc sorții.

Concursul de perspicacitate
Cupon No. 4

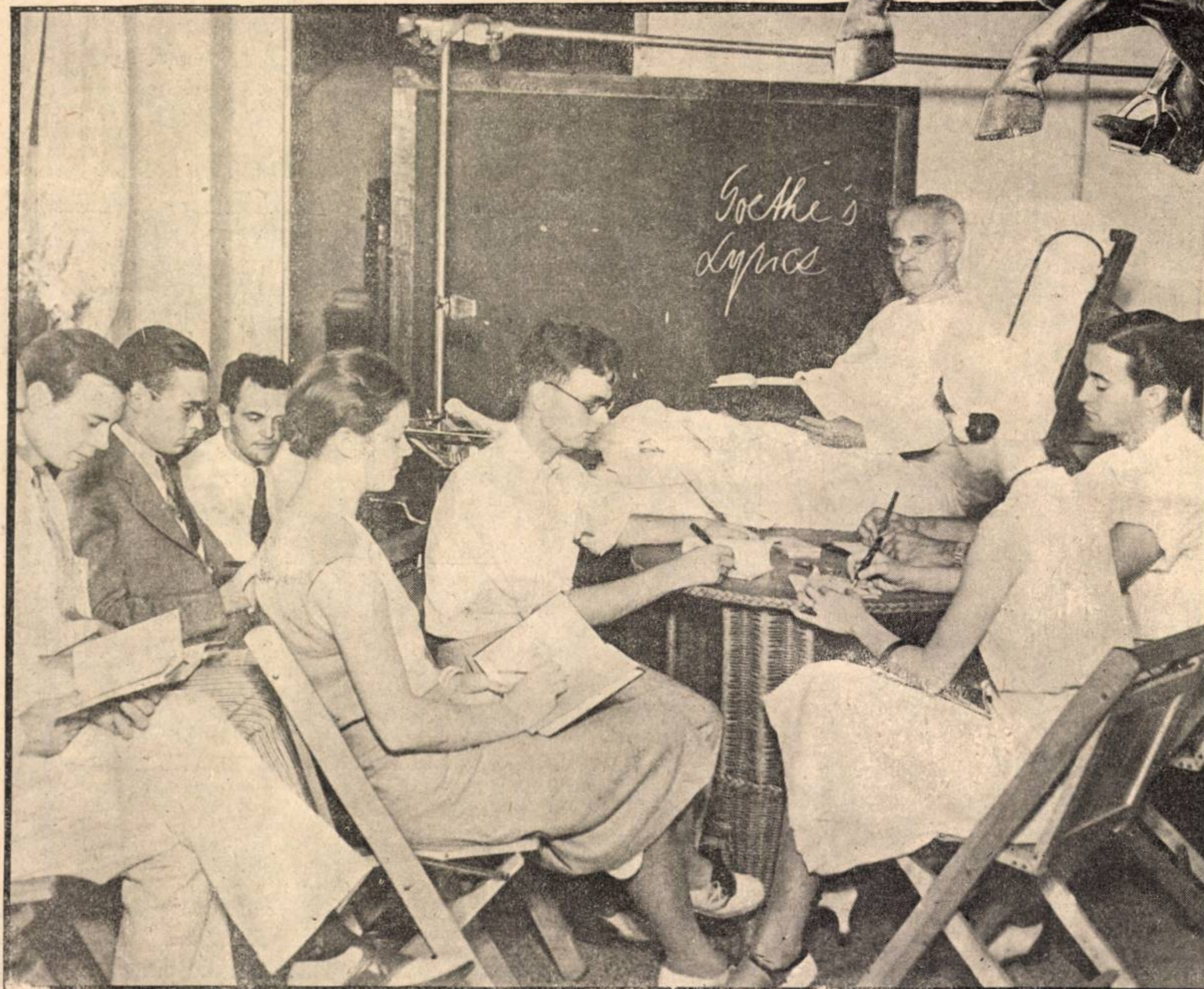

Sus: Culesul viilor se celebrează la Gumpoldskirchen (Austria) cu un deosebit fast. Se formează cu această ocazie un cortegiu, participanţii purtând costume Rococo.

Dr.: Sculptorul vienez Heinrich Krippel a terminat statuia echestră a lui Ghazi Mustafa Kemal, preşedintele Turciei. Monumentul a fost expediat la Angora.

Jos: Dr. Herman B. Almstedt, profesor la Universitatea din Missouri (U. S. A.) suferind o intervenţie chirurgicală, şi-a chemat studenţii în camera sanatoriului în care a fost internat, ţinându-le acolo prelegerile.

Sus:
Cu ocazia vizitei sale la Londra, Mahatma Gandhi s'a întâlnit la „Claridge-Hotel" cu [illegible] Chaplin. Entuziasmul popular însă, i-a barat [illegible].

Mijloc:
[illegible] unor săpături la Patr (Grecia) s'a descoperit o [illegible], ct că ei [illegible] [illegible] Se crede că marmora a fost sculptată de Phidias.

Jos: *[illegible] ocazia împlinirii a 150 ani dela fondarea orașului Los-Angeles, industria cinematografică din Hollywood a organizat o procesiune grandioasă, în [illegible] stadionului, în care a luat [illegible] **110.000 persoane. Alte 300.000 oameni au privit cortegiul în jurul stadionului.***

ACTUALITĂȚI

Patima Aretinei

In fiecare Duminecă şi zi de sărbătoare sfântul lăcaş se umplea de credincioşi. Şi nimeni nu venia cu mâna goală: care, cu un clondir de untdelemen, ori cu niscai prescuri, una cu o colivă pentru pomenirea şi saţul sufletelor duse la loc de verdeaţă şi de linişte, şi cei mai mulţi cu câte o lumânărică de ceară.

Iar Modâlcă, paracliserul, îmbătrânit în slujba sfintei biserici, îşi purta de colo până colo pletele albe-colilie, pe spinarca încovoiată, iar mâinile-i ciolănoase, diforme ca nişte caracatiţe cu tentaculele desfăcute, gata de apucat, treceau de la sfeşnic la sfeşnic, luând şi stingând din lumânări, ca să nu se treacă prea tare.

Că mereu tot alte şi alte mâini aduceau nenumărate semne ale aplecării sufletelor spre veşnică odihnă, înfigând lumânările în cuiele sfeşnicelor sau lipindu-le de buza tipsiilor de alamă.

Şi el, de cum stingea un mănunchiu de lumânări, le şi vâra, pe furiş, după perdelele unui iconostas. Iar de acolo le ducea la sfârşitul slujbei şi le pitia într'o firidă din altar.

Mai înainte, când trăia părintele Oancea, mai auzia câte o dojană, când îl prindea tupilându-se cu maldărul de lumânări pe sub surtuc:

— „Bine Mandache, nu ţi-e ţie frică de Dumnezeu? Dece nu le laşi să ardă? Că de aia au fost aduse, nu ca să le iei tu !"

Prins cu ocaua mică, el înghiţea noduri, noduri :

— „Ba le las părinte cum să nu le las! Da' nici să se treacă pân'la capăt, să aprindă vreun iconostas, şi de acolo sfânta biserică, Doamne fereşte !"

Iar el îşi vedea de treabă mai departe mai ales că tare bine îi părea când se ducea cu gândul la bulucul de lumânări strânse. Şi punându-le în vechiul tron din tindă, le aşeza în rânduială, după mărime şi după grosime, cele de ceară albă de o parte, iar cele de ceară galbenă de altă parte, de-i creştea inima văzând cum creştea zi cu zi maldărele de lumânări.

Ii era teamă de întuneric. Poate de aceea dăduse şi'n meteahna strânsului de lumânări.

Că — zicea el — fiic-si, când o prindea stând pe întuneric:

— „Aritino tată, să ştii dela mine

...trecea dela sfeşnic la sfeşnic

şi s'o ţi minte: focul să nu se stingă în vatră şi nici lumânarea în casă, de cum se întunecă. Destul om sta la umbră acolo unde ne ducem cu toţii...."

Şi cu jumătate de glas, închinându-se cucernic :

— „Dă Doamne să fie cât mai târziu !"

Iar Aretina îl asculta cu sfinţenie. Nu stingea lumânarea decât în clipa când trăgea pătura peste cap.

Şi cum tat'su ,ca un bătrân ce era, mai îşi aprindea şi el luleaua şi pornia şi el pe'nserate ca să mai cinstească un ciocan de rachiu la Panait, din colţ, fata rămânea la fereastră, cu ochii în bătătură. Iar privirile-i alunecau pe stana de piatră depe mormântul de lângă altar, apoi pe turla roşiatică şi ţuguiată ca o tărtăcuţă şi de aci se scoborau pe cei doi îngeraşi de marmură albă, îngenunchiaţi pe lespedea mormântului ctitorilor, de lângă tinda sfintei case a Domnului. Apoi, în întunericul ce o năpădea, o înfiora un fel de nelinişte şi o teamă fără nume. În acelaş timp. Să nu stea pe'ntuneric şi să n'o prindă tat-su cu lumânarea stinsă. Că de îndată ce aprindea feştila, în lumin'ţa aceea ce spărgea besna cu raze subţirele, ca nişte fire de beteală aurie, par'că nu mai era singură; se însufleţia casa.

I se părea că din sfeşnicul de lut, lumânarea dădea viaţă încăperei şi cu ochii pierduţi în limba aceea de flacără potolită, prindea să desluşească ceeace o uimise din capul locului si o făcuse să încremenească aşa, cu ochii duşi în para luminei.

...Intr'o ceaţă azurie, de vis, se depăna din caerul nevăzutului un fir subţire ce se 'ntindea departe, până'n înaltul cerului, de unde se desfăcea apoi în jos, asemeni unei părtii albe de hermină, un giulgiu fără de capăt pe care se scoborau ca pe o scară, cete fără număr de heruvimi şi serafimi, cu mici lumânărele aprinse ca şi lumânărica aprinsă din odae.

Şi alaiul îngerilor scobora, scobora din înaltul bolţii semănată cu mii de nestimate sclipitoare, până'n coliba săracă, ai cărei păreţi piereau ca prin farmec, lăsând să treacă pâlcurile albelor făpturi cereşti. Iar o melodie stinsă, ca o îmbinare de glasuri suave venia de dincolo de viaţă, se auzia necurmat ,ca un zumzet de albine ce sboară fericite într'un lan nesfârşit de rapiţă înflorită.

Şi alaiul se desfăşura infinit, ca un vis frumos pe care îl începi din nou, când te trezeşti o clipă dorind să dureze înainte, fără de capăt.....

Iar când feştila începea să sfârie, peretele venia la loc, ca şi capacul unei cutii, muzica dulce se stingea şi Aretina se repezea s'aprinză altă lumânare, dornică să vadă mai departe, durând într'una la infinit, fermecătoarea privelişte.

Insă, de cum aprindea altă lumânare, ochii ei uimiţi, pierduţi în noua lumină, căuta să desluşească minunea ce se întâmpla.

Din nou se prăvăleau la pământ toate cele pământeşti, iar în lumina acea de zare cerească se ivia alaiul celor nevăzute.

Alte zarişti şi alte feţe îngereşti se iveau depe toartele cerului într'un nesfârşit cortegiu prelungit până în adâncul de abis al odăiei lor afumate, din care trecea învăluit într'un za'mf de lumină, răpind sufletul copilei şi purtându-l într'o lume de linişte şi de visare fără seamăn.

Şi tot aşa, de la o lumânare la alta, de la un şir de făpturi şi privelişti minunate, la alte zarişti şi viziuni din lumea liniştei fără hotar, Aretina îşi prelungea uimirea şi visarea, până ce auzia în tindă paşii greoi ai tatălui ei şi mromăitul lui:

— Aşa fata tatii, pe lumină! Că unde-i lumină nu vin nici duhurile necurate, nici răufăcătorii.... Şi,... p'ormă... destul om sta pe 'ntuneric, acolo...".

Şi închinându-se smerit :

— „Dă Doamne, să fie cât mai târziu !"

Micuţa spelbă, subţirică de şuie ce era de mai-mai s'o aştearnă cineva la pământ c'o suflare, era din ce în ce mai răpită de lumina acea de vis, spre care pornia de îndată ce rămânea singură şi aprindea lumânarea.

Ajunsese pe'ncetul în curăţia ei, să nu mai poată întrerupe minunea desfăşurându-se necurmat în faţa ei, mirajul celor nevăzute de ochi prihăniţi.

Iar în ochii albaştri de Domniţă a viselor, se întindea nesfârşita cărare de lumină ,ce o silea să încremenească pe mindirul aşternutului ei, cu auzul plin de melodia cerească, sufletul fiindu-i copleşit de fericire.

Modâlcă se bucura peste fire şi nu mai putea de mulţumit ce era, văzându-şi copila atât de supusă, neeşind din cuvântul lui. Şi pururi ar-

găsit de băutură el nu zăria, nici nu înţelegea tristul zâmbet întins pe chipul de ceară al Aretinei.

Adormia dus şi nu mai lua seama la nimic, nici la ahtiata pornire cu care fata îşi prelungea toată noaptea curata-i veghere.

De cum il vedea adormit pe tăicuţul ei, se strecura tiptil în tindă, unde îşi avea culcuşul şi cu ochii pierduţi în alba dâră de lumină, desfăcută din para galbenă a lumânării, din cer şi pân' la ea, se pierdea în lumina aceea, serafică, fără de care n'ar mai fi putut să trăiască.

Pe încetul, dusă astfel pe tărîmul cel necuprins de mintea omenească, ajunse să piardă cu desăvârşire rostul dăinuirei pe pământ, sufletul topindu-i-se transfigurat, în aceeaş unduire de lumină şi viaţă cerească, până ce ajunse să nu mai deslușească cele aevea, de cele închipuite, pierzându-se pe cărarea de fulger ce ducea în înalt.

* * *

Cu sufletu-i curat se lăsa dusă mereu, înteţindu-i-se din ce în ce mai mult, setea de a se pierde în lumea aceea de vis, în ale cărei limanuri rătăcia de cum aprindea un capăt de lumânare.

Minunea se înfăptuia sub ochii ei uimiţi, măriţi şi cuprinşi de extazul ce-i năpădea sufletul, la vederea celor de nimeni altul văzute.

De fiecare dată, însă, când începea să sfârie o lumânare şi ea se grăbea s'apuce şi s'aprindă alta, ca să vadă mereu şi să prelungească la infinit, minunata arătare, — era totul de prisos.

Copila suspina de dorul priveliştei închise, odată cu cel din urmă căpeţel de feştilă arsă, de abia mai potolindu-şi obida, văzând că i se deschidea altă zarişte, alte vedenii minunate, din lumea nefiinţei, pe care le iscodea sufletul ei nevinovat, depânându-le ca dintr'un caer, pe fusul luminei, tot altele şi mereu mai frumoase, mai îmbietoare, spre ţărîmul cel necuprins de mintea omenească.

Ea nu ştia ce se petrece şi se supunea aplecării ce o îndemnase, după dorinţa lui taică-su, să se piardă, pe nedeslegatele şi neumblatele cărări ale nevăzutului...

Nu pricepea nici şi nici n'avea de unde să deslege taina.

De unde să ştie ea robotul durerii şi al chemărilor făr'de saţ, nici răspuns ce dăinuia în fiecare lumânare?

Numai Modâlcă ştia invocările sufletelor adormite şi fără să-i pese de nimic, căzuse la patima strânsului cu scumpătate a acestor căpeţele de vis.

Modâlcă ştia, sărmanul, că păcătueşte şi nu se temuse.

Era bun bucuros că Aretina lui sta pe lumină şi că nu-i e frică, stând singură în casă.

Iar în noaptea Paştilor, înainte de slujba Sfintei Invieri, Modâlcă, dete o raită pe la Panait, neînchipuit de bucuros, unde văzu că Aretina puse-se în sfeşnicul de lut de pe lada de lângă pat, o lumânare groasă, de la parastasul unui om bogat.

— „Să trăeşti, fata tatii!" îi zise el la plecare. „Aşa, pe lumină!"

Şi neluând seamă la chipul ei pierit, prinse să adape bucuria în tovărăşia cârciumarului, vesel în felul lui, c'avea un muşteriu în ceasul acela de linişte şi reculegere.

Stete la sfat Modâlcă atât de bine cu ulcica încât, matosit deabinelea, se pomeni bodogănind cuvinte din cântarea cea fără de asemănare din noaptea aceea...

„..... călcând.
„şi celor...... morminte
.......ieaţă.... ăruindu-le"!

De rămase cârciumarul cu gura căscată, uitându-se la el şi turlac, cum era şi el, îi spuse:

— „Multe ai mai fost ştiind şi'mneata, moş Modâlcă !"

Iar Modâlcă, mai deslegându-i-se limba :

— „Ehe! Panaite ,să fi văzut pe Părintele Oancea, ce de mai ştia ! Că nu numai odată m'a luat şi m'a ţinut de rău de, pentru păcatul meu"

— „Aha !", făcu Panait şi puse mâna pe ulcică, aducând-o la gură, făcându-i cu ochiul, iar moşul, de colo :

... *Din cer coborau heruvimii....*

— „ Da de unde! Ia, pentru nimica toată, pentru două, trei, căpeţele de lumânări strânse de prin sfeşnice.... Că unde mă prindea că le strâng, numai ce-l vedeai că se repezia ca o furtună la mine: „Ehei Mandache, nu faci bine ce faci şi o să-ţi capeţi pedeapsa, că greu păcat făptueşti, când stingi lumânările şi le iei. Că-n lumina acea pâlpâie legătura dintre sufletul care chiamă şi dintre cel dus !"

Şi unde mă vedea că nu mă trec cu firea şi că zâmbeam, Părintele se'ndârjea: „Cum de îndrăzneşti, păcătosule, să rupi firul acesta de apropiere cerească dintre suflete ? Nu ţi-e frică de mânia şi pedeapsa lui Dumnezeu ?"

Aşa mă săcâia şi mă ciondânea Părintele Oancea, Dumnezeu să-l odihnească... Iar eu îmi vedeam de treabă... Păcat! Ce păcat? Nişte biete lumânărele. Da ce făcea Aretina fără ele? Păcat! Ce păcat ?!"

Şi bolborosind aşa, adormi cu capul pe masă.

Când îl trezi, Panait, curtea bisericei era luminată ca ziua de sutele de lumânări aprinse, iar aerul era străbătut de svonul vestei celei mari, al cântării de biruinţă fără de asemănare....

Năuc, Modâlcă se freca la ochi, apoi se repezi acasă.

Lumina neclintită, răspândită de capătul acela gros de lumânare de la parastasul lui Ioniţă toptangiul, cum şi liniştea în care întârzia să stea copila lui, cu ochii deschişi, mari, văzând mereu minunea cea privită numai de ea — îl desmetici deabinele, silindu-l să se aplece spre ea.

Şi înţelegând încremenirea aceea, ce-i turnă fiori în suflet :

— „Aide, fata mea, la biserică ! Ce mai stai ? Nu vezi c'au eşit cu sfânta Inviere ?"

Dar copila nu-l mai auzi .

I se întunecă înaintea ochilor, de par'că se învârtea casa cu el .

— „Aritino!" atât mai putu să îngâne. Şi mistuit de jale, se prăbuşi şi el alături de plăpândul trup al celei pornite în lumea aceea, pe care se deprinsese s'o caute şi să se afunde în ea....

N. PORA

DE VORBA CU CITITORII

Saşa. — Deocamdată grafologia: Fineţe, o susceptibilitate maladivă, egoism, lipsă de iniţiativă, sinceritate, imaginaţie, nesiguranţă în atitudine. Inteligenţa destul de bine desvoltată. Fire bănuitoare. Spirit analitic. Uzaţi destul de des de introspecţiune.

Mimi Vax. — V'am rugat să-mi trimiteţi o fotografie. Dece atâtea ezitări?

Floare albă. — Dumneata ca şi alţi cititori sunteţi încă obsedaţi de ideia unei mistificări: Nu duduie, o spun răspicat. Suntem două persoane cu totul diferite. Analiza grafologică: intuiţie, imaginaţie poetică, spirit de contrazicere, lipsă de voinţă. Preocupare estetică. Dumitale îţi plac zorzoanele. Naivitate. Sensualism reţinut. Puteai să mai reduci ceva din scrisoare, în special partea aceea unde îmi repeţi „tatăl nostru".

Corillus arellana. — Câtă nostalgie mistică în sufletul dumitale! Imi pare rău că nu pot să-ţi fac confesiuni aci. Din punct de vedere grafologic, scrisul denotă: Iţi înhibezi sentimentalitatea, cauţi un „pied a terre" pe care nu-l găseşti totuş. Multă imaginaţie. Sensibilitate. Lipsă de voinţă. Vanitate. Sunteţi un temperament analitic, capabil de multă introspecţiune. Nemulţumire de sine. Bunătate iluzorie.

Marian-Vaslui. — Scriţi pe adresa: Rockefeller Institut New-York. Pentru o scrisoare particulară, adaugaţi „private".

Mira-Voica. — Mii de mulţumiri pentru atenţiunea dumitale atât de delicată. Iată ce spune analiza grafologică: Sentimentalitate reţinută. Voinţă puternică, chiar violenţă. Sunteţi foarte vanitoasă. Inclinaţiuni mistice. Cultivaţi ironia. Neîncredere în oameni, fire bănuitoare deci şi geloasă. Multă, chiar prea multă fantezie. Egocentrism. Senzualitate puternică, inhibată.

Serry. — Mă execut şi vă grafolez: Fineţe de spirit (?) încăpăţânare, multă expansiune, spirit combativ. Sunteţi capabilă de salturi... intelectuale. Susceptibilitate exagerată. Predilecţia dumitale e „viteza". Dispoziţiile dumitale sufleteşti sunt susceptibile de mari oscilaţiuni.

B. U. — Instabilitate în ceeace priveşte atitudinea sentimentală. Vă place să jucaţi rolul aceleia care se conduce după raţiune, când în realitate sunteţi o sentimentală. Senzualitate puternică. Spirit vioi, depresiune sufletească. In general caracter armonios. Promptitudine, ordine.

69-80. — Spirit de adaptare. Logică. Suflet ermetic, lăcătuit. Se conduce în general după raţiune. Iniţiativă slabă; are nevoie de propulsiune. Nevoie de afecţiune. Formalist. Oarecare pedanterie. Intelect mijlociu.

A. Doll-Bârlad. — Dumneata eşti de o nervozitate bolnăvicioasă. Din acest punct de vedere ţi-aş recomanda chiar să te cauţi. Naivitate. Expansiune. Neclaritate în idei. Voinţă care oscilează. Sensibilitate exagerată, hibridă. O tendinţă nelămurită de a vă ocupa de lucrurile urâte, imorale. Perversiune...

X la cub. — Inteligenţa dumitale îmi pare zero la puterea infinit. Titulatura scrisorei e foarte semnificativă: „distinsă redacţie". Sună ca stimatului Minister, sau domnului prefectură etc. Adresa unei şcoli de detectivi? Cea mai bună şcoală se face în... beciurile poliţiei. Pentru şcoală de marină nu faci... eşti prea terre a terre.

Eloisa. — Eu sunt ziarist şi grafolog, cinci clase primare şi o universitate (specialitatea o ţin sub tăcere) şi vă rog să-mi scriţi mai mult text.

Wolfgang. — Aveţi intenţia să vă însuşiţi... pseudonimul lui Goethe? Numele lui poate, calităţile însă, nu prea cred. Dumneata eşti mult prea tânără aşa că nu pot face nici un pronostic. Peste 2 sau 3 ani vă stau la dispoziţie, dacă voi mai fi grafolog.

Etta. — Cum nu mi-ai dat vârstă, oscilaţiunile dumitale sufleteşti, pot proveni şi din cauza vârstei fragede. Dacă totuş ai trecut de 19-20 ani, înseamnă un caracter versatil. Intuiţie poetică. Imaginaţie fecundă. Se vede că am dat peste o serie de poete în faşă. Şi că toţi poeţii şi dumneata eşti naivă, senzuală, de o susceptibilitate exagerată. Voinţa apare pe alocuri, însă nu se menţine decât pentru foarte scurt timp. Eşti o fiinţă care te plictiseşti repede. Manierism. Iţi place să pozezi.

Corneliu. — Nu avem portretul în chestiune. Se poate să mai vie. N'a turnat deocamdată nici un film în Europa. Cât priveşte scrisul d-tale, el denotă: Lipsă de simţ practic. Sinceritate. Timiditate. Pentru rest, totul pare normal.

O floare dornică. — Nu există şcoli de cinematografe, aşa cum vrei d-ta. Ce să faci să devii artistă de cinema? Aşteaptă ora fericită să fi descoperită de vre-un regizor care se va abate prin meleagurile noastre. Sau trimiteţi o probă... sonoră la vreo casă de filme, dacă aveţi şi voce.

S. Aylony. — Dumneata ai o plăcere să pozezi ca ironic. Multă expansiune. De fapt eşti un burghez încarnat, cu mici aspiraţii poetice, nedecis, voinţa aproape absentă, ceeace înseamnă că vei fi un diletant în viaţă. Incăpăţânare. Te obsedează raţionalismul. cauţi să-ţi construeşti un sistem filozofic de a privi viaţa, pe care o trăeşti totuş conform capriciilor momentane. Cred că sinceritatea nu te supără, ci te necăjeşte. Nu? Schiţa nu e publicabilă. Mai încearcă.

Fetiţa blondă e cam egoistă, dar în schimb pare inteligentă. Sunteţi o fire reţinută, bănuitoare, cu un simţ estetic foarte desvoltat. Sentimentalitatea cauţi s'o reprimi. Ermetism sufletesc. Aspiraţiuni spre dominare.

Ionel Vlăsceanu. — Pentru o analiză grafologică amplă scrii pe adresa cabinetului psihografogic, acompaniând scrisoarea cu un mandat de 3 grafopoli.

Ionel din Piatra Neamţ. — Să vă fac expertiza, dragă domnule. Eşti un om „Fidel", bun, naiv. Promiţi foarte mult în căsnicie. Vei fi o „pâine caldă", lângă soţia dumitale, care o să te savureze pe nerăsuflate. Serios tinere. Eşti încă mult prea tânăr pentru... o analiză grafologică.

Amida. — E colorată fantezia dumitale în ceeace mă priveşte. Nu credeam însă că eşti atât de susceptibilă. Nedrept? N'am nici un motiv să te persecut. Ceeace nu vrei să mărturiseşti însă e faptul că adevărurile supără.

Cora-Via. — Analiza grafologică îmi spune, că deşi eşti un om cu destulă perspicacitate, totuş eşti superficial. Fineţea dumitale se confundă adesea cu lipsa de sinceritate. Ideile sunt cam neclare, probabil că eşti totdeauna grăbit. Senzibilitatea dumitale, e dezvoltată. Oarecare logică nu lipseşte gândirea. Aş putea spune că ai calităţi cari trebuesc conturate şi puse în valoare. Aspiraţiuni utopice. Te entusiasmezi repede şi tot atât de repede, cazi în abulie. Există un „ce" care te obsedează şi influenţează astenic asupra moralului dumitale.

Stefi. — Nu înţelegi sensul cuvintelor fire „utopică". Inseamnă că dumneata trăeşti într'o lume imaginară, îţi faci proecte ireale, fără nici o consistenţă practică. Propunerea dumitale în privinţa horticulturei e irealizabilă. Până şi zarzavat mai lipseşte în revista!?

Siantini. — Adresaţi-vă la şcoala de pilotaj din Tecuci sau Băneasa. Condiţiunile de admitere le puteţi afla numai direct dela şcoală

Osier Rouge. — Proba pe care mi-aţi trimis-o, se lasă tălmăcită astfel: bunătate, mult prea multă sentimentalitate pentru un bărbat. Sinceritate. Voinţa slabă. Spirit de acomodare, flexiune sufletească. Bănuitor, susceptibilitate, caracter armonios. Nu-l mai necăji duduie, că-i băiat bun.

Spaniola din... Madrid (recte Galaţi). Sunt nemângâiat că v'am produs o desiluzie atât de profundă, nerăspunzându-vă până în prezent. Caut să repar prin analiza grafologică: multă senzibilitate. inteligenţă extraordinară, senzualitate fabuloasă, un simţ estetic piramidal, şi o bunătate grandioasă ca un obelisc. Te rog duduie scrie-mi încă odată întrebările la care te referi

Hamlet.—Mi-e frică de fantomele cari se ţin scaiu de dumneata, şi de aceea îmi pun întrebarea: să-ţi scriu sau să nu-ţi scriu? Să fii sau să nu fii? Mai bine să nu fii... încondeiat.

Diable rouge. — Scrisul dumitale e în flagrantă contrazicere cu ceeace gândeşti. Categorisirea bărbaţilor aşa cum ai făcut-o dumneata, prezintă interesul naivităţii. Eşti tocmai ca acei copii cari se joacă de-a războiul, şi în mintea lor se văd eroi. După câţiva ani de luptă cu elementul advers aşi vrea să vedem ce spui. Aş vrea să te văd cum te comporţi în tranşeele... dragostei. Analiza grafologică. Reţinere, inhibiţie sentimentală. Totuşi fond de bunătate. Logică. Voinţă. Echilibru sufletesc. Neîncredere, fire bănuitoare. Oarecare depresiune sufletească, (presupun o criză momentană). Ambiţie care merge până la încăpăţânare. Sinceritate.

Un exemplar blond. — Dumneata eşti de o sensibilitate maladivă. Există un fond de melancolie, de decepţie, pe care o nutreşti oarecum voit. Probabil că ai prea mult timp disponibil ca să te analizezi singură. Ca toţi senzitivi, dumneata suferi de lipsă de voinţă. Te complaci în fatalitatea vieţii, fără a reacţiona. Timiditate. Spirit analitic. Inteligenţa destul de bine desvoltată. Dacă elementul sentimental nu ar avea o tendinţă atât de bolnăvicioasă, cu siguranţă ai putea creea multe, şi desigur activitatea ţi-ar aduce un perfect achilibru sufletesc.

Betty N. — Nici nu bănuiam că am început să mă bucur de faimă de grafolog, în rândurile cititorilor mei. Vestea e îmbucurătoare în tot cazul. Şi-acum să vedem dacă n'ai s'o desminţi: Expansiune, ambiţie; viclenia e în contrazicere cu momente inexplicabile de angelică naivitate. Multă vanitate. Pui mult preţ pe calităţile dumitale. Fire influenţabilă. Imaginaţie. Sensualism accentuat. Discreţie. (Să fie adevărat? nu-mi vine să cred ochilor; n'am scris cuvântul acesta în nici o analiză grafologică până azi).

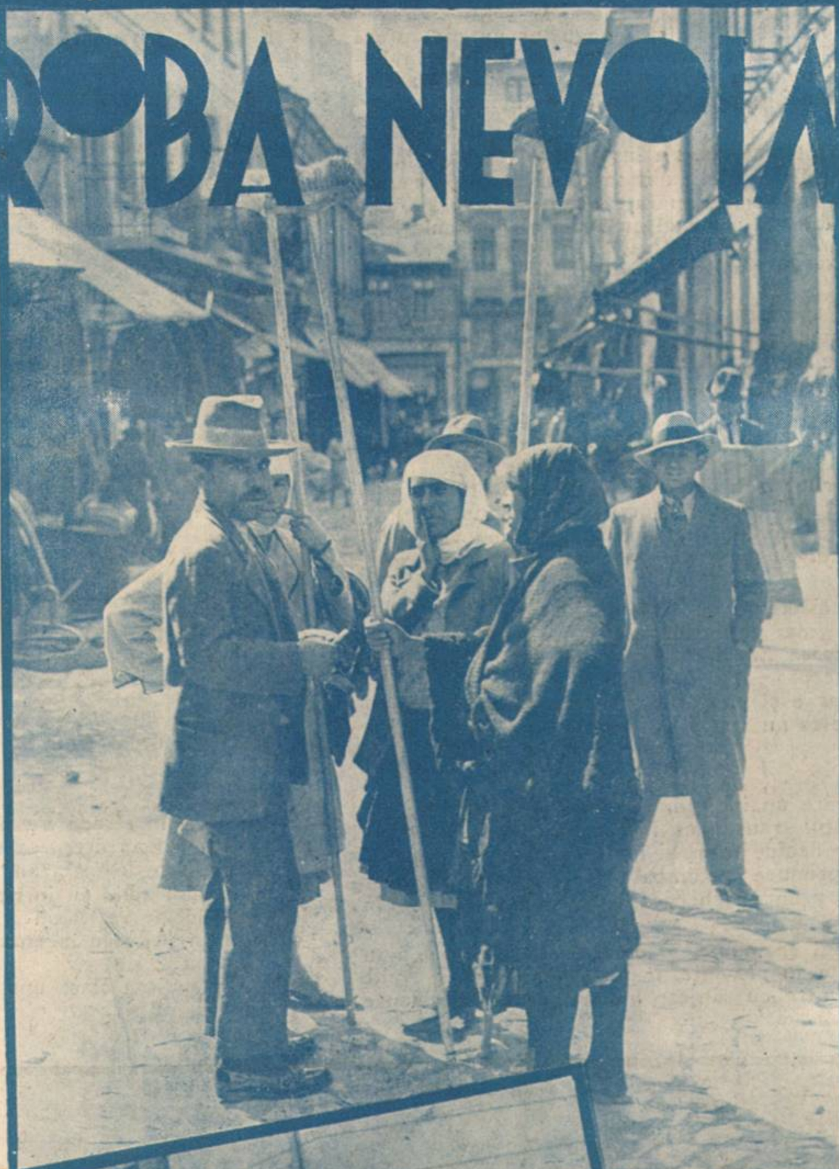
La charmeuse de serpents. — Fire nervoasă, de un sensualism exagerat. Bunătatea, aproape inexistentă. Apare numai în funcţie de plăcerile sau satisfacţiile imediate. Nehotărîre în atitudini, capriciu. Oarecare timiditate, mai curând frică de a se manifesta de-a'şi da în vileag gândurile. Inteligenţa este în strânsă legătură cu viaţa emotivă. Optimism. Inclinaţii spre perversiuni (c'est pas mal, voyons!)

Florentina Pardon. — Adresa lui Werner Fuetterer este Berlin Halensee, Paulbornnerstrasse 1. Scrie în limba germană. Ce curiozitate! 32 de ani, (pentru ambele întrebări) Răspunde dacă-i scrii drăguţ.

[illegible]

reportaj

GARDEROBA NEVOIAŞILOR

„HAINE VECHII CUMPĂRĂM!!" Strigătul acesta era scos pe vremuri de gaşperul cu o pânză împăturită pe antebraţ, în acompaniamentul cratiţelor, farfuriilor sau tingirilor, ce se ciocniau în coşniţa vastă, în mersul legănat al ţigăncii însoţitoare, soţie sau „asociată" ocazională a „engrosistului" de zdrenţe. Pantaloni mai mult sau mai puţin bazonaţi, capoate eşite de spălare şi purtat, rochii cu rupturi prea vizibile, sacouri pe care porţiunile curate formau mici insule izolate, paltoane cu ţesături dese în jurul buzunarelor şi cu gulerul devenit cafeniu din negru, cămăşi ferfeniţă, care îndepliniseră pe rând serviciul „de zi" şi „de noapte", pantofi scâlciaţi şi ghete peticite, sburau din dulapuri în coşul încăpător, taxate arbitrar de „comerciant":

— „Trei paare, cratiţa şi sticla de apă. Mai mult nu face!!"

De voe, de nevoe, gospodina ceda, mai ales că boarfele îi încurcau locul în şifonier. Şi după două ore de umblet, negustorii vagabonzi, îşi depuneau recolta în citadela sdrenţelor bucureştene: strada Lazăr, botezată de furnizori ca şi de clienţi: „Taica Lazăr".

Comerţul acesta ambulant îl mai practică astăzi câţiva negustoraşi scăpătaţi. Iar în locul articolelor de bucătărie, transacţia se face pe bani „peşin".

Strada Lazăr. O uliţă întunecată, care se întinde între strada Sf. Vineri şi Bărăţiei. Se întinde însă numai la figurat, căci la propriu se înghesue, baricadată aproape de movile de haine, ghete, blănuri şi alte articole de îmbrăcăminte, spânzurate, în faţa prăvăliilor sau îngrămădite până în mijlocul străzii.

Pasagiul prin această tranşee a trenţelor, implică din partea trecătorului îndrăsneţ, vaste cunoştinţe de acrobaţie. Dar pe lângă acrobaţia fizică, îndrăsneţul trebue să fie şi un perfect acrobat al vocabularului linguistic, pentru a putea para insistentele oferte şi chemările sirenelor obeze, pe ale căror toalete şi-au dat întâlnire toate culorile curcubeului şi toate unsorile cunoscute în chimie, dela uleiul de floarea soarelui, până la grăsimea cu care „se dau" seara pe faţă.

* * *

— „Doi poli! Şi crede-mă că-ţi fac o mare favoare".

Pe stradela care înconjoară un vast imobil de raport, pe lângă gardul depozitelor „Luca Niculescu", s'a furişat tiptil, cu gulerul

Sus: Tratative între chivuţe şi un telal, surprinse de fotograful nostru; st.: „bursa liberă" din colţul străzii; jos: frontul încălţămintei reparate „ca noi".

hainei ridicat, un tânăr căruia frigul dimineţii i-a învineţit nasul şi i-a încovoiat spinarea. Sub braţul drept ţine un pacheţel înfăşurat cu grijă. Se opreşte în faţa primei uşi şi tocmeala „ofertei" începe. Rezultatul l-am văzut în formula de de mai sus, repetată zilnic de negustor, de nenumărate ori.

Bietul băiat, — student sau vânzător comercial, — a venit să vândă o pălărie, ca să poată mânca la prânz, pe preţul obţinut, un „menu-fix" la vre-un restaurant din centru.

Doi poli!! E puţin, mai ales că ne trebuesc şi ţigări şi Popescu ne-a împrumutat cinci lei de tramway. Nu se poate! Trecem mai departe.

Ofertantul trece din prăvălie 'n prăvălie şi din uşe 'n uşe preţul diminuează. Astfel că în ultimă instanţă, nenorocita-i pălărie, — ultima-i speranţă după epuizarea cărţilor personale şi împrumutate şi a lingeriei, — nu mai valorează decât zece lei.

Conjuraţia din taica Lazăr, bursa nemiloasă a efectelor... de îmbrăcăminte uzate, i-a distrus toate planurile.

Zadarnică e revolta, inutilă orice insistenţă. Primul negustor nu mai oferă decât un pol şi acela „de hatâr". Şi pleacă tânărul nostru cu mâinile în buzunare, strângând într'una din palme, moneda botezată aur, cu efigia Marelui Voevod Mihai şi pe verso cu trei ţărănci, care cel puţin au ce mânca.

In colţul imobilului de care am vorbit mai sus, s'a instalat pe trotuar „bursa liberă", la care se desface marfa adusă de telali, din toate colţurile oraşului. Vestmintele, lingeria, ghetăria, sunt date de nenumărate ori peste cap şi după o tocmeală fantastică, în care verbul are un rol egal cu acela al gesticulaţiilor cu mâinile, cu capul, cu picioarele, „marfa" este ridicată „en-gros" de cel care a dat mai mult şi înmagazinată într'una din speluncile boltite, fără lumină şi cu miros de mucegai şi cadavru.

Câţiva dintre negustori au oameni speciali, cari le aduc strânsura direct la prăvălie. Dar nici aci nu lipseşte tocmeala, care se face deobiceiu în prag, cu supralicitări din dreapta şi din stânga.

Căci telalul ştie, — în baza unei vechi experienţe — că dacă apucă să intre, ese din prăvălie în pierdere. *Trebue* sub ameninţare să primească preţul negustorului. Altfel se poate alege şi cu vre-un os frânt.

Dela o vreme însă, cererea negustorilor a devenit mai mare, din pricina unei concurenţe pe care n'o bănuia nimeni. Aţi citit desigur în ziare, anunţurile diferitelor agenţii cu titluri sugestive, — imitând toate pe acel al unei vesite fabrici de ciocolată, — care *„oferă ştofă pentru un costum, în schimbul unui rând de haine vechi"*.

E drept că naivul mai plăteşte o diferenţă de 1200—1500 lei la trei metri de stofă de calitate dubioasă, dar nu-i mai puţin adevărat, că aceste afaceri au slăbit întrucâtva transacţiile din „Taica Lazăr". Astfel că acum, în pragul iernii, cererile au devenit foarte numeroase, mai ales pentru costume, paltoane şi pardesiuri. Şi cum lipsa de numerar e şi ea destul de accentuată, articolele *trebue vândute cu orice preţ*, bineînţeles nu însă în pierdere.

Să asistăm deci la o vânzare.

In colţul dispre strada Bărăţiei apare un individ, pe jumătate ţăran, pe jumătate orăşean. Priveşte lung în dreptul tranşeii ce i se deschide înainte, face un gest instinctiv de retragere, dar se decide totuş şi înaintează câţiva paşi.

In momentul apariţiei sale, se şi produce o rumoare în rândurile „comercianţilor" şi a „crieur"-ilor lor, cari aruncă ochi de panteră spre victima în perspectivă.

N'a apucat bine să treacă de geamul cârciumei şi două braţe vânjoase l-au şi înhăţat; aruncat într'un fel de voltă în prăvălie, nenorocitul client se vede înconjurat de câteva mutre fioroase, care cu rânjete hidoase se arată dispuse totuş să-l servească.

Sus: *O prăvălie de articole variate, din str. Patriei;* St. jos: — *„Ghete ? Când ţi-oi da eu o pereche, macini cu ele şi nu se mai rup."*

Intre timp, în stradă s'a produs un tumult:

— „Numai ei au drept să trăiască?"

— „Ce se repede aşa Jean?"

— „Las' că-l aduc eu într'o zi pe Gogu dela scaun şi-i arată lui" (Gogu e măcelar pe Raion şi trebue să-i „arate", respectiv să-l scuture puţin pe Jean, agentul concurenţei, de zelu-i comercial)

In magazin:

— „... un palton clasa unu cu pergament glacée. D-ta nu pricepi ce-i aia, dar nu găseşti nici la Julietta aşa marfă. Te scoate din zece ierni, de nu simţi frigul".

— „Da' vezi că..."

— „Două mii de lei? Unde mai găseşti aşa pomană?"

— „Păi vezi că..."

— „Nu e rupt, nene, asta e broderie modernă. Ţesătură de mână, nu vezi?"

Insfârşit, clientul trece la examinare intimă a piesei. Buzunarele sunt cam găurite.

— „Ce-are-aface? Ce să te mai deschei la palton, ca să bagi mâna în buzunar? Aşa intri direct".

La încheeturile dela subţiori, examenul e mai atent, pentru a se descoperi dacă anumite insecte n'au lăsat urme pe-acolo, sau dacă nu-şi mai au reşedinţa.

— „La noi nu să există. Si la urma urmei au să se 'mpace cu ai dumitale, n'avea grijă".

— „Sau se decide domnul pentru un zdrenţ-cot" (trench-coat) răsună vocea guturală a „patroanei".

Ironie pe care nobilul client n'o înţelege. Se mulţumeşte să zâmbească rece, superior, dar în definitiv tot nu ştie despre ce este vorba.

Mai de voe, mai de silă, ia paltonul cu 800 lei, trecând apoi în alte magazine, pentru încălţăminte, haine, lingerie, etc.

Şi când iese din „Taica Lazăr", par'că-i un nou născut, mândru de vestmintele-i noi. Ba ceva mai mult. In schimbul zdrenţelor pe care le-a lăsat grămadă într'o dughiană, a luat o pălărie, cu câteva

(Cont. în pag. 23 col. 2).

FENOMENELE STRĂZII

UN DOMN se opreşte pe trotuarul din dreapta al unei străzi şi începe să privească fix o casă depe trotuarul din stânga. După două minute, zece persoane înconjoară pe primul domn, în speranţă că vor vedea ceva.

Zece persoane oprite pe o stradă spre a privi un lucru oarecare, prin legea progresiunii numerelor, poate să ajungă la două sute.

Şi într'adevăr, după puţin timp, mai bine de două sute de persoane privesc cu insistenţă în aceeaş direcţie, ca şi primul domn.

Atunci, câţiva trecători depe trotuarul din stânga, au impresia că se petrece cu adevărat ceva, şi încep să emită fel de fel de opinii, asupra celor depe trotuarul din dreapta.

Cei depe trotuarul din dreapta, văzând îngrămădinu-se pe cei depe trotuarul din stânga, bănuesc în aceeaş clipă, la rândul lor, că se petrece ceva. Şi de pe un trotuar pe altul, patru sute de inşi se uită curioşi unii la alţii.

. . . .

Noul sosit cerea lămuriri dela cei mai apropiaţi vecini. Dar cel mai apropiat vecin, absorbit într'o visare profundă, nu răspundea decât printr'un gest vag. Şi nouii sosiţi rămâneau acolo cu speranţa că vor asista la un eveniment senzaţional.

După îndelungată vreme sosiră, în pas forţat, trei sergenţi. Unul întrebă pe cei depe trotuarul din stânga:

— Ce e? Ce s'a întâmplat?

Cineva le arătă cu capul pe cei depe trotuarul din dreapta.

Atunci, sergenţii, nehotărîţi, făcură naveta între grupul din stânga şi grupul din dreapta. Acest lucru avu ca urmare întreruperea completă a circulaţiei. Nu ştiu dacă istoria aceasta vi se pare clară, dar sunt gata s'o reîncep pentru cei cari n'au înţeles-o. A înţeles-o toată lumea? Urmez...

Un domn, căruia de altfel, nimeni nu-i dădea atenţie, îşi spuse printre dinţi:

— Ar trebui să plec... Cred că nu mai vine....

Şi, cu sufletul uşurat, domnul plecă.

Când am plecat şi eu, lumea mai era încă acolo.

* * *

La întretăierea Căii Victoriei cu Bulevardul Elisabeta, două maşini, încercând să treacă linia de oprire, s'au ciocnit.

— Idiotule! Nu puteai să ţii dreapta?

— Ţi-am făcut semn cu mâna, boule!... Uite, acum s'a dus dracului bunătate de aripă!

Şi cearta continuă sub ochii bi nevoitori ai agentului de circulaţie, care impasibil, stă rezemat de „Stop"-ul lui, încercând să dirijeze circulaţia.

Maşinile s'au oprit toate, s'au îngrămădit, clacsoanele urlă; un adevărat infern, pe când cei doi conducători de maşină continuă să se certe.

De-oparte şi de alta a trotuarului, lumea s'a îngrămădit şi comentează faptul.

— Da, domnule, spune unul, merg ca nebunii, par'că ar fi pe Bărăgan!

— Aşa-i! Bine că s'a mai reglementat puţin circulaţia, altfel, cu maşinile astea, ne-ar fi trimis pe toţi la Morgă!...

— Ce s'a reglementat? Nu vezi d-ta cum stă sergentul acolo par'că nu s'ar fi întâmplat nimic? Cică-i agent de circulaţie! Bine că le-a dat uniforme! Râd şi curcile de noi!

— Dar ce vrei domnule să facă? Aştia-s criminali, domnule...

— Criminal ăi fi tu, boule, că nici nu ştii cu cine vorbeşti!

Şi două palme, repezite scurt, congestionează obrajii domnului.

— Sunt proprietar de maşină... Aşa ca s'o ştii şi să te mai amesteci altădată, unde nu-ţi fierbe oala... şi urmează o înjurătură.

Apoi porneşte din nou pe Calea Victoriei, satisfăcut.

— Bine i-a făcut domnule, sare unul cu gura. Ce avea să-i spue că şoferii sunt criminali...

— Cum bine? Se înfurie altul din grupul numeros ce staţionează în faţa sucursalei Băncii Bercovitz, par'că nu-i aşa? Nişte bandiţi, d-le... Toate haimanalele se fac şoferi...

Discuţia continuă aprinsă, formându-se la un moment dat două tabere. In timpul acesta, agentul de circulaţie, grav ca un feldmareşal de operetă, se hotărăşte să intervină cu autoritatea ce i-o dă banda albastră de pe mânecă.

— Domnilor, daţi-mi vă rog carnetele dv. de identitate, ca să încheiu procesul-verbal. Numele dv., pronumele, ce meserie aveţi?... Şi acum, numele doamnelor cari vă însoţesc!

Tăcere.

— Daţi-mi vă rog numele doamnelor care se află în maşină... vor fi chemate ca martore.

— Păi bine, dar doamnele n'au văzut nimic, intervine unul dintre conducătorii maşinei. De altfel nici eu, nici domnul, nu avem nicio plângere de făcut. Cred că nici nu-i nevoe de proces-verbal... Iei o ţigară?... Fiindcă, mă înţelegi d-ta. Prefer ca numele doamnei să nu fie trecut în proces-verbal.... Nevasta mea mă crede la birou...

— Şi a mea la fel! sare celalt. Aşa că, vezi, d-le agent, mai bine ar fi...

Şi strecurându-i în palma întinsă un ghemotoc, ambele maşini pornesc într'un sgomot de fierărie şi miros de benzină, salutate surâzător, de agentul de circulaţie, care, întorcându-se către cei ce staţionează pe marginea trotuarului, le spune încruntat:

— Circulaţi domnilor! Circulaţi! Ce, vreţi să opriţi circulaţia?

PAUL B. MARIAN

Garderoba nevoiaşilor

(Continuare din pag. 22).

pete suspecte, ce-i dreptul dar din „fetru garni". Aceste două cuvinte le-a învăţat pe de rost.

* * *

Să-l ferească însă Dumnezeu pe acela care ar îndrăsni să răspundă ironiilor personalului Iese din magazin, dar bine bătut sau cel puţin suduit în lege.

Când clientul şi-a ales costumul sau paltonul şi căptuşala „bate într'o parte", este adus în grabă un croitor, care înarmat cu o cretă, un ac şi aţă, mută nasturii, lasă gulerul sau înădeşte căptuşala pe loc.

Apoi toată trupa, exclusiv patroana trece la colţ, la cârciumă, unde se bea în contul aceluiaş client.

— „Să le rupi sănătos!"

— „Să-ţi fie de bine şi să-ţi faci o crescătorie. Marfa noastră-i nobilă".

— „Hai noroc şi când mai vi, bagă de seamă să nu te pungăşească cineva. Vi la noi, la „Crocodilul vesel". Şi dacă mai ai ceva neamuri..."

LIVIU MIRON

O pagină

Rolul pe care l-a jucat Rusia

VOM considera revoluția rusă dintr'un punct de vedere mai puțin uzitat, dar mai fructuos poate: o vom privi din unghiul trecutului, comparând situația de acum a Rusiei, cu aceea pe care o avea înainte de secolul al 19-lea.

Observăm atunci că prin revoluția din 1917, Rusia face un imens salt înapoi și acest salt retrograd ne va ajuta să înțelegem o parte din turburările perioadei noastre, turburări ale căror cauze ne par uneori un mister.

* * *

Către sfârșitul secolului al 17-lea, relațiunile Rusiei cu Europa erau aproape inexistente. Se afla în starea unei împărății semibarbare, sguduită necontenit de erupțiile unei anarhii cronice, închisă în interiorul continentului și mereu în răsboiu cu suedezii, polonii, turcii și tătarii, cari o înconjurau de toate părțile. Săracă și slabă, lupta din răsputeri spre a nu se lăsa înăbușită de dușmanii din afară și spre a nu fi sfâșiată de turburările interne. In această epocă, Rusia nu se interesa de Europa și nici nu exercita vre-o influență asupra ei.

Abia cu Petru cel Mare, către sfârșitul secolului al 17-lea, începe această țară să devină o putere europeană, prin acțiunea politică și prin spiritul civilizației sale. Dealungul secolului al 18-lea, dela Petru cel Mare la Caterina a II-a, mișcarea de europenizare progresează încet, dar fără întrerupere. Rusia își creează o armată de 200.000 de oameni, — un număr formidabil pentru acea perioadă, — pe care o modelează după armatele europene; cucerind coastele Balticei, scutură lațul acelei strangulări continentale, care o periclitase în secolul al 17-lea; începe să intervină în luptele ce frământă Austria, Prusia, Franța și Anglia; în 1772, ia parte, împreună cu Prusia și Austria la prima împărțire a Poloniei.

Dar, chiar dacă deține în cursul secolului al 18-lea un loc între puterile europene, influența imperiului țarist e încă indirectă și secundară. Iată însă, că la începutul secolului al 19-lea, Rusia, cu toată situația ei periferică, devine pentru Europa imperiul arbitru, statul care joacă rolul decisiv; într'un sens, e cea mai importantă putere.

Cum vom explica acest neașteptat salt ce vine să modifice întreaga istorie a Europei? E unul din cele mai paradoxale rezultate ale revoluției franceze, care schimbă întreaga hartă politică a vechiului continent, făcând din Rusia o putere europeană.

Revoluția franceză face posibilă — în primul rând — totala distrugere a Poloniei: Franța slăbită de dezordinele interne, nu poate împiedeca sfâșierea nefericitei țări. Cu desființarea Poloniei, Rusia devine vecina Prusiei și a Austriei, ajungând în situația de-a exercita o influență directă asupra acestor două state din Europa centrală și prin ele, asupra întregii Europe.

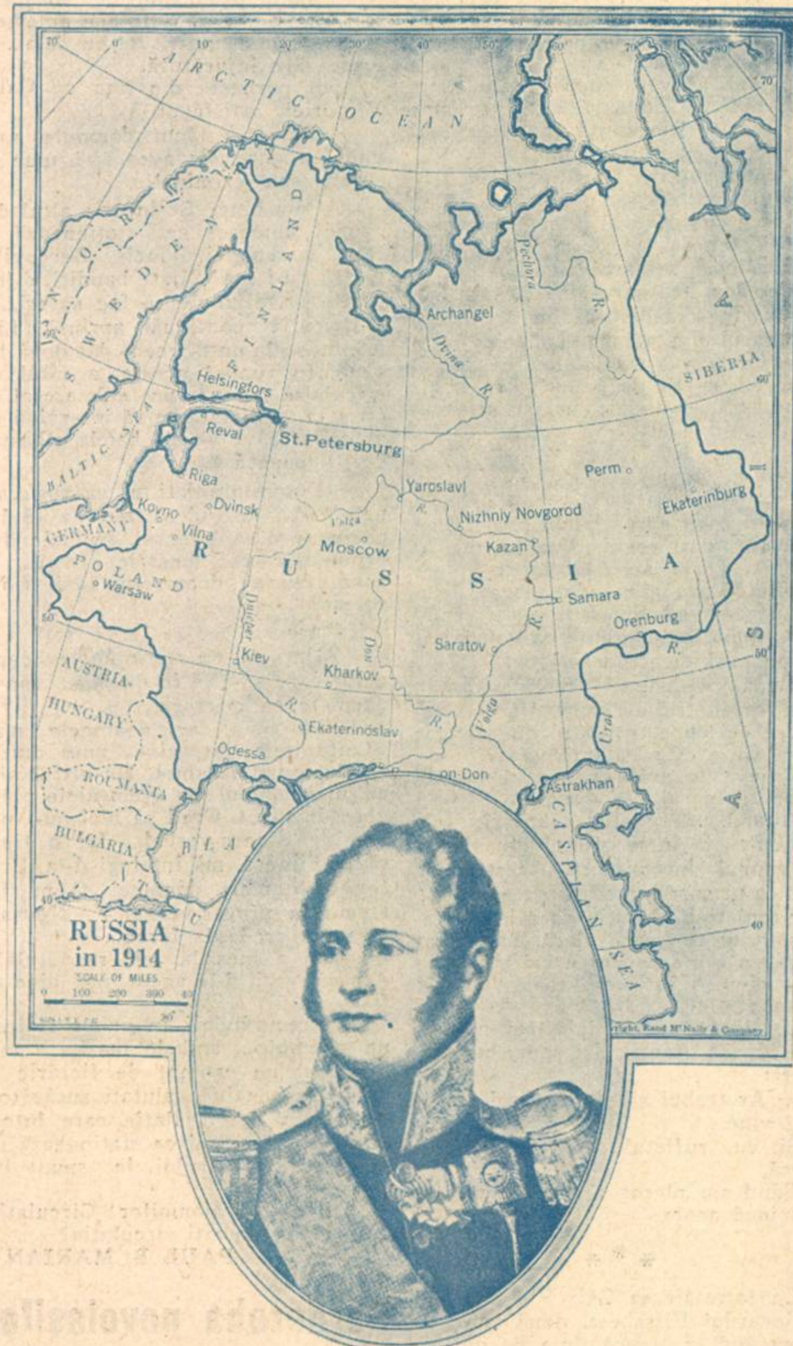
La începutul secolului al 19-lea, revoluția franceză ia sfârșit, formându-se „Imperiul Napoleonic". Intre Anglia, Austria și Prusia pe de o parte și noul imperiu de alta, nu putea fi vorba de o conciliere. Puterile erau însă echilibrate: din punct de vedere militar, Imperiul Napoleonic era ceva mai puternic, în timp ce Anglia, Prusia și Austria prezentau mai multă soliditate politică. Cum se întâmplă întotdeauna în astfel de împrejurări, cele două tabere erau în căutarea unui factor care să strice echilibrul și acest factor nu putea fi decât Rusia; destul de puternică spre a aduce o deslegare dilemei, era pe de altă parte, încă destul de străină frământărilor Europei, pentruca hotărârile sale să nu fie determinate de interese cristalizate. Avea deci libertatea alegerii.

Și astfel imperiul care se ridicase deabia de-un secol, deveni arbitrul marei lupte dintre Europa vechiului regim și revoluția bine sau rău reprezentată de Napoleon.

Aceasta fu marea întorsătură a norocului, care aduse Rusiei un secol de mărire. Incepând cu anul 1801, sprijinul Rusiei, devine un punct de capitală importanță, în lupta dintre Napoleon și Europa. In 1807, Napoleon pare să câștige: reușește să convingă pe Alexandru I, să închee pacea dela Tilsit și să devină aliatul său. Intre cei doi împărați are loc o adevărată împărțire a Europei: Răsăritul cade Rusiei, iar Apusul lui Napoleon. In câțiva ani, Rusia devenise alături de imperiul napoleonic, o putere de frunte. Prusia mutilată își datorește existența numai intervenției lui Alexandru I, pe lângă Napoleon. Austria se află deasemeni redusă la o situație secundară.

Dar această împărțire a Europei, ca toate creațiile lui Napoleon de altfel, n'avea o bază solidă.

Atât revoluția franceză, cât și imperiul napoleonic, erau prea detestate în Rusia, mai ales de către nobilime, pentruca alianța să dureze. In 1812 isbucnește un răsboi între Rusia și Franța. Rusia trece cu toate forțele ei de partea adversă și soarta lui Napoleon e pecetluită. Imperiul napoleonic se prăbușește și marile monarhii se întrunesc la Viena în 1815, spre a reorganiza Europa pe baze noui.

Rolul hotărâtor pe care Rusia îl deținuse în cursul răsboiului, lua sfârșit; dar i se deschidea o nouă perspectivă care-i da posibilitatea de a-și menținea strălucita situație, adaptând-o păcii:

O coaliție de monarhii luptase spre a zădărnici tendințele de înființare a unui imperiu universal; prin urmare pacea dela Viena avea la bază oroarea ce inspira o hegemonie europeană, — se sprijinia adică pe ideea unui echilibru al puterilor. Dar menținerea unui echilibru între forțe susceptibile de oscilații, cum sunt statele, necesită o putere superioară, și singură Rusia era în stare să exercite acest rol. Fără a-și putea permite să aspire la hegemonia Europei, era oricând în stare să sprijine grupul mai slab, înpotriva celui mai tare și grație situației sale geografice, nimic n'o putea sili să ia partea grupului mai tare, împotriva celui mai slab.

Astfel, timp de un secol, între 1815 și 1914, Rusia e factorul principal în menținerea echilibrului european.

Prusia, Austria și Statele Germane ies din congresul dela Viena anemiate, atât din punct de vedere militar, cât și din cel politic. Situația lor e cu mult inferioară celei de care se bucură Franța și Anglia. Intre 1815 și 1870, Rusia susține și ajută direct sau indirect lumea germanică. Ea e cea care trimite Austriei în 1849 armate spre a o ajuta să înăbușe revoluția ungară.

Intre 1863 și 1870, Bismark unifică și creează imperiul german tot grație Rusiei care, chiar dacă nu-l sprijină direct, îi dă cel puțin latitudinea să lucreze cum crede de cuviință. Petersburgul favoriza perspectiva unei Germanii mai puternice, care să cumpănească forțele în creștere ale Angliei și ale Franței.

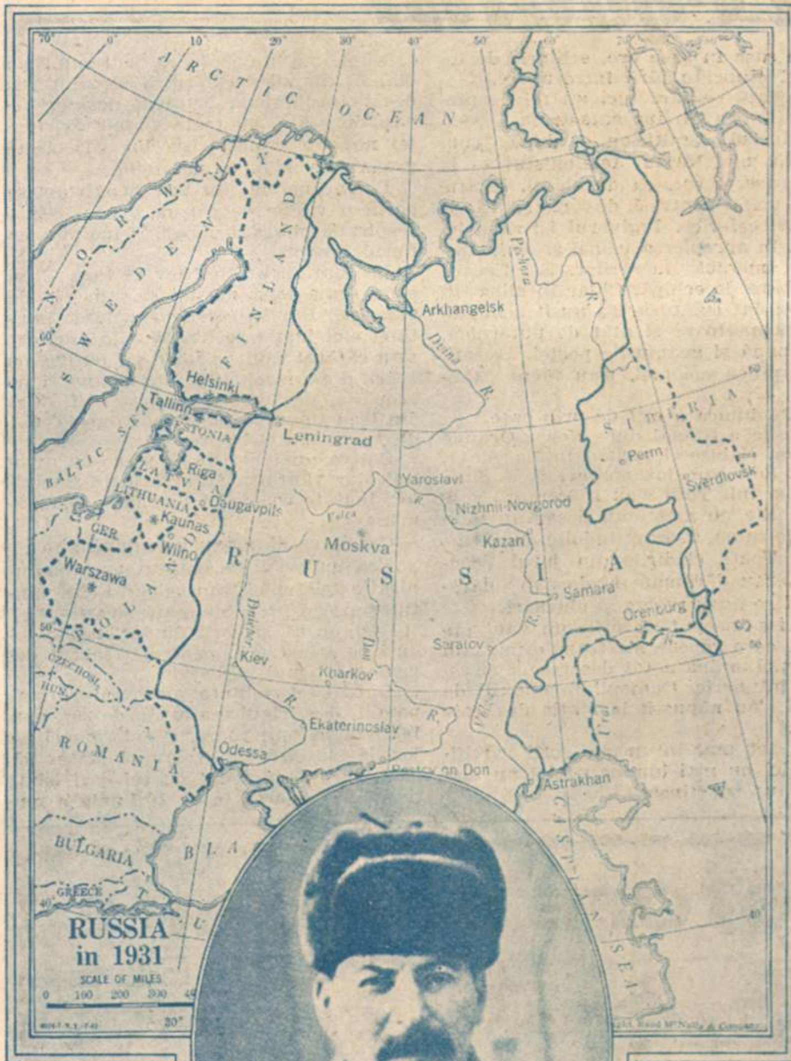
Iată însă că după 1870, lumea germanică devenind prea puternică, Rusia înclină de cealaltă parte. In 1875, zădărnicește planurile lui Bismark,

de istorie

de GUGLIELMO FERRERO

in echilibrul european

care intenţiona să atace Franţa din nou, spre a stăvili rapida refacere a acestui stat. Dela 1881 înainte, când Alexandru al III-lea se urcă pe

tron, Rusia se apropie tot mai mult de Franţa. Dece?

Pentrucă puterea Germaniei e în continuă ascensiune. In sfârşit, la 1891 Republica Franceză şi Imperiul Rus contractează o alianţă şi la începutul secolului al 20-lea, această alianţă e întărită de o înţelegere cu Anglia. Cele două rivale, Anglia şi Rusia se unesc înaintea pericolului german.

Câţiva scriitori ruşi, apologişti ai vechiului regim, au preconizat desinteresarea acestei politici. După ei, secolul de pace dintre 1815 şi 1914 — cu singura întrerupere dintre 1848 şi 1870 — care a făcut posibilă miraculoasa devoltare a civilizaţiei occidentale, — a fost un dar al imperiului ţarist.

In fond însă, împăraţii ruşi din secolul al 19-lea duceau această politică de echilibrare pur şi simplu, pentrucă pacea europeană le facilita expansiunea în Asia şi agresiva lor politică faţă de Turcia.

In al doilea rând, acest rol de arbitri ai Europei, le sporia prestigiul în ochii poporului lor şi le permitea să susţină principiile monarhice în întreaga Europă. Echilibrarea puterilor şi în consecinţă pacea europeană, era pentru Rusia ţaristă o chestiune de interes palpitant.

Abstracţie făcând de considerentele de mai sus, rămâne certitudinea că Europa datoreşte în mare parte Rusiei secolul de pace dintre 1815 şi 1914.

* * *

Războiul din 1914, e ultimul act al acestei paradoxale situaţii.

Echilibrarea forţelor e o ipoteză, care are din când în când nevoie de verificări.

In 1914, puterile germanice vor să-şi dovedească superioritatea asupra „Antantei". La începutul războiului, opinia generală în Franţa şi Anglia era că şi de astă dată, ca şi în lupta contra lui Napoleon, Rusia avea să fie factorul decisiv al victoriei: şi dacă aceste prevederi s'ar fi realizat, imperiul ţarilor şi-ar fi păstrat situaţia de arbitru al păcii mondiale. Curând se observă că Rusia cu imensele dar neorganizatele sale masse, n'avea să fie de mare ajutor.

După primul an de război, începe să slăbească. Era pregătită pentru o luptă de şase luni, nu de patru ani.

In 1917 armata rusă se revoltă şi proclamă republica; imediat începe desmembrarea imperiului.

In Octombrie socialiştii pun mâna pe putere şi închee cu imperiile germanice, pacea separată dela Brest-Litowsk. Dar cu acest pas, Rusia nu numai că-şi abandonează aliaţii, dar se retrage spre a spune astfel, în stepele de unde apăruse cu două secole înainte.

Tratatele din 1919 recunoscând independenţa micilor state de pe coasta Balticei şi restaurând Polonia, ridică iar marea barieră care despărţia Rusia de restul Europei, în secolul al 17-lea.

Astfel, Rusia a divorţat de Europa şi consecinţele acestui divorţ sunt pentru moment mult mai importante, decât efectele revoluţiei sociale încercate de bolşevici, căci prin el s'a stricat echilibrul politic al întregii planete.

Cei cari au încheiat tratatele de pace din 1919 au avut o vagă percepere a acestui deficit şi au încercat să înlocuiască Rusia cu Statele Unite.

Acestea resping însă tratatele de la Versailles declinând acest rol. Şi astfel Europa rămâne din punct de vedere militar, într'o stare de iremediabil desechilibru.

Dar aceasta nu e tot. Dificultăţile arătate mai sus, sunt sporite de faptul că Rusia ar vrea să-şi redobândească situaţia de dinainte de războiu. Tradiţii şi numeroase alte interese o fac să regrete rolul jucat între 1815 şi 1914. Cum să ajungă iar în poziţia de conservatoare a păcii, într'o Europă ostilă, reorganizată de tratatele de pace, încheiate nu numai fără ea, dar în contra ei?

Iată dece se străduieşte Rusia Sovietică să determine o mişcare comunistă în întreaga Europă. Numai într'o Europă comunistă ar mai putea ocupa Rusia sovietică locul deţinut de Rusia ţaristă în cursul veacului al 19-lea.

Acest plan e grandios dar are trei defecte:

1) nu e uşor de executat;

2) oferă suferinţelor Europei un remediu — comunismul — care ar începe prin a ucide pe pacient;

3) la teama unor noui războaie, provocate de lipsa echilibrului militar, se adaugă primejdia unei revoluţii generale.

Asta e situaţia pe care a creeat-o Europei revoluţia rusă şi indirect întregii lumi.

E de mare importanţă să înţelegem această consecinţă prea multă vreme necunoscută, spre a trage o concluzie practică:

Pentru a asigura păcii europene o bază solidă, redând astfel lumii posibilitatea să prospere, va trebui să se găsească altceva decât un echilibru militar. Ce atunci? Un acord al popoarelor.

Soluţia pe care congresul dela Viena a adus-o problemei europene prin stabilirea unui echilibru între puteri, a fost raţională în 1815, pentrucă Europa era atunci monarhică. Fiecare stat era guvernat de o mică oligarhie, formată din militari şi diplomaţi, grupaţi în jurul suveranului.

Acum, o caracteristică a acestei categorii de oameni e aceea, că dacă nu doresc chiar, războiul, nu văd nici în pace mari beneficii. Alternanţele de războiu şi pace sunt pentru ei doar mijloace de revelare.

Mai mult de un secol ne desparte de Congresul dela Viena.

In 1930 micile oligarhii au dispărut în mare parte. Massele, ţăranii, muncitorii, clasele mijlocii — au devenit un element activ.

Ele sunt acelea care prin sufragii universale învestesc cu puteri, factorii conducători. Or, în toate ţările şi în toate timpurile, massele au fost şi sunt pacifiste. Pentru ţărani şi muncitori, războiul nu poate fi decât un blestem. Nu e greu de înţeles pentru ce: cu moderna organizare a armatelor, massele sunt expuse unor groaznice măceluri. Crescute pentru pace şi în pace, sunt silite în curs de câteva luni, să devină războinice, să nu mai aibe oroare de sânge, nici teamă de moarte.

In clasele mijlocii, mentalitatea diferă puţin; sunt grupe cărora războiul le apare în unele momente, un fenomen indispensabil. Dar acestea constituesc o minoritate care n'ar ajunge niciodată să lucreze împotriva tendinţelor majorităţii.

Iată dece sufragiul universal, acolo unde e liber şi se exercită asupra guvernământului, impune totdeauna un spirit pacifist. Numai în circumstanţe extraordinare sau într'un acces de disperare, provocat de nenorociri ireparabile, se va declara astăzi un popor pentru război.

Aceasta e pentru moment cea mai importantă consecinţă a revoluţiei ruse.

nic. constantin

desghețarea polului nord

o dramă între poli și equator

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

In urma unui accident de automobil, puternicul financiar Forb se îndrăgostește de soția inginerului Smith. Pentru a putea fi în apropierea ei, se interesează de planurile inginerului Smith și cu ajutorul finanței, începe realizarea proectului fantastic, desghețarea Polului Nord.

Doamna Smithson moare în urma unui accident ciudat.

* * *

Hellen tot s'a dus la parfumeria din Broadway, dar n'a fost tare necăjită ând a auzit că locul s'a ocupat, chiar n ziua când s'a dat anunțul.

In seara aceea dânsa a pregătit totul de plecare și în ziua următoare a pornit la drum.

X

CATASTROFA

La circ, dresorul pătrunde — înarmat cu o suliță și un biciu — în cușca tigrilor cari îl pândesc din toate părțile — cu ochi aprinși. Dresorul, cu privirea ageră, îi stăpânește, și cu o vorbă, cu un gest, îi silește să-i împlinească voia. Dar păzească cerul de o clipă de scvăire: bestiile se vor năpusti sălbatec asupră-i și liberați de frâul stăpânirei, îl vor sfâșia în bucăți.

Cu cât e mai dificil să domini elementele năprasnice ale Firei!

Omul ridică zăgazuri împotriva puhoiului de apă, dar într'o clipă de răsvrătire, puhoiul vine mare și sfărîmă zăgazul care a cerut ani de muncă stăruitoare, a sute de brațe.

Minerii sapă galerii în adâncul minelor și un moment de neatenție provoacă explozia, ce surpă mii de tone de pământ, peste bietele furnici care se străduesc să scormonească țărâna.

Nicăeri temeritatea omului nu se afirmase până aci cu mai multă putere, ca în ținuturile arctice, unde inginerul Smithson producea soarele artificial. Cu mâna lor slabă, oamenii îndrăsniau să alunge întunericul de nepătruns al nopții polare și să sfâșie lințoliul de ghiață depe mormântul nordic. Cu ajutorul câtorva bucăți de fier, a câtorva mașini — minuscule jucării în imensitatea naturii — Smithson asemenea unui alt David înfruntând pe Goliat, lupta cu o praștie împotriva viforului de iarnă, a gerului și a nopții.

Aproape o sută de mii de oameni alcătuiau o oază luminoasă, sub ocrotirea societății S. I. T. E. R., în mijlocul pustiului de ghiață. Fiecare dintre acești oameni venia la lucru și pleca liniștit acasă, la odihnă, pentrucă exista siguranța că și mâine și poimâine sorii artificiali, produși de uzină, vor lumina cerul și vor încălzi aerul. Fiecare era preocupat de munca lui: indiguirea canalelor, săpatul în mine sau supravegherea mașinilor. Schimbându-se din șase în șase ore, echipele de lucrători munciau fără întrerupere.

Și odată — fără nici un fel de prevenire — s'a produs catastrofa.

Inginerul Smithson — după cum povestia mai târziu telefonistul — la orele șase, cerut, ca de obicei, legătura cu uzina centrală de distribuție a energiei calorice. Inginerul își avea locuința în apropierea uzinei și se interesa de mersul lucrărilor, la fiecare schimbare de echipă. Chiar în clipa în care i-a dat legătura, s'a auzit o bubuitură răsunătoare și atât de puternică, încât până și geamurile poștei, așezată la marginea coloniei, s'au făcut țăndări.

Toată lumea a eșit de prin case.

Soarele artificial din New Orange Blossom slăbise și pentru întâia dată, după 3 luni, oamenii observară o diminuare a lui. Toții s'au îndreptat spre uzine. Ele nu mai erau decât un morman de ruine, de fiare îndoite, de sârme rupte. Toate clădirile din jurul centralei erau dărâmate și de sub dărâmături se auziu vaete și chemări.

Apoi a început să sufle un vânt puternic, care repede s'a transformat în uragan. Lumina a tot descrescut și s'a făcut întuneric. Oamenii înnebuniți de groază s'au năpustit la stația de cale ferată.

Era tot mai întuneric, sorii artificiali nici nu mai luminau, nici nu mai încălziau: se stinseră.

Nimic nu înfricoșează mai mult pe om, în timpul deslănțuirii elementelor, decât întunericul. Suntem desigur legați de soare, cu toate fibrele existenței noastre și dispariția lui, răscolește groaza din adâncul sufletelor.

Pe întunericul tot mai nepătruns, se porni o vijelie de zăpadă, care tăia respirația și ardea obrajii și mâinile, ca fierul înroșit.

La stațiunea din New Orange Blossom, erau două mașini și cam 25 de vagoane. Dar în colonie era lume multă și nici jumătate n'a avut loc, ori cât s'au cățărat unii pe unde au putut: pe scări și pe mașină, pe tampoane și pe acoperiș, pe ferestre și pe osii. Cei din tren țipau să plece mai repede. Cei de jos, voiau să-l oprească.

Câțiva au încercat să plece cu avionul, dar vântul a frânt aripele mașinilor, înainte ca ele să se ridice dela pământ.

Casele se dărâmau una după alta.

Era imposibil de obținut vreo comunicație telefonică sau telegrafică: vântul rupsese probabil toate firele.

Desigur că și sorii din celelalte locuri se stinseseră, pentru că aerul deveniau tot mai înghețat.

După 20 de minute, uraganul s'a mai potolit, dar frigul era acum de 20°, apa îngheța în rezervoare, și cei rămași pe jos, la stațiune, nu voiau să lase să plece trenul, încărcat cu cei cari isbutiseră să se urce în el. Nebunia a cu-

prins pe oameni. Trenul a plecat călcând peste trupurile a zeci de inşi: mame care voiau să-şi salveze copiii, femei care nu voiau să se despartă de soţii lor.

Tom Walker, Willy Spuck şi Oliver Bill au plecat cu automobilul. Era frig şi nu aveau destulă benzină, după zece kilometri au fost nevoiţi să se oprească.

Au mai plecat şi alţii cu automobilul, dar puţini au isbutit să meargă departe, căci drumul se făcea tot mai greu şi dacă opriau maşina câteva momente, le îngheţa apa din radiator.

Trenul mergea şi el cu greutate, pe linia tot mai întroenită de zăpadă. Când a ajuns în staţia Lucky Beginning, chiar dacă mecanicul ar fi voit să treacă mai departe, fără oprire, pentrucă bănuia c'o să-l aştepte mulţimea, care nu putuse să plece, nu putea face acest lucru, deoarece îi era teamă ca macazul să nu fie greşit îndreptat. Oprirea a fost însă nenorocirea lui. Mulţimea din staţia Lucky Beginning era încă mai înnebunită de groază decât cei din New Orange Blossom. Trenul, trecând peste cadavre a întârziat aci aproape o jumătate de oră, după ce o luptă crâncenă s'a dat între cei de jos, cari smulgeau pe călători spre a le lua dânşii locurile. Unii călcau în picioare pe ceilalţi. Grupuri întregi de oameni se desprindeau ca ciorchinii şi se rostogoliau la pământ, de pe scările vagoanelor, traşi unii de ceilalţi.

Mecanicul pe locomotivă, trebuia să lupte cu cei cari disputau fiecare câte o bucăţică de loc.

O mamă urla nebună, cu cadavrul copilului ei îngheţat în braţe. Cei cari se ţineau lungiţi sub osiile trenului, aveau picioarele şi mâinile lipite de fierul rece şi unul dintre ei, căzuse cu falangele desfăcute. Când trenul a pornit domol, trecând peste trupuri de oameni, în mijlocul vaetelor şi ţipetelor, al blestemelor şi urletelor de animale furioase, din staţie a plecat un grup, alcătuit din cei mai furioşi. Hotărîţi să nu lase trenul să meargă mai departe, ei alergau prin zăpadă, peste câmp, ca să ajungă înaintea trenului, la cotitura dinaintea podului, pe canal. Trenul făcea dela staţia din Lucky Beginning, până la canal, o curbă largă şi drumul dura aproape 15 minute.

Grupul celor cari voiau să-l întâmpine, a ajuns astfel cu mult înaintea lui. Cu puterea pe care o dă desnădejdea, dânşii au desfăcut bârnele podului şi le-au aşezat de-a curmezişul liniei.

Printre aceşti atentatori, cari — pentru că nu se puteau salva dânşii — voiau să oprească pe ceilalţi să plece singuri — se găsia şi Jimmy Kay.

Trenul merge încet, dar în apropiere de pod, drumul se prăvălia într'o vale destul de iute şi viteza s'a mărit.

Vagoanele, lângă pod, au venit unele peste altele şi s'au prăbuşit în apa îngheţată.

Epilogul: un iad de gemete, de oroare, de groază. Capete şi trupuri strivite sub sfărâmături de vagoane, sub osiile grele şi fierăriile rupte, oameni înăbuşiţi de grămada de trupuri îndesate unele peste altele. Iar făptaşii nebuni şi înebuniţi de sângele crimei ai căror autori erau, ţipau şi hohotiau exaltaţi, învârtindu-se în jurul vagoanelor răsturnate, picurând smoala făcliilor pe obrajii celor căzuţi în apă, cari cu membre rupte şi răni oribile, îşi căţărau sdreanţa de viaţă rămasă în sus pe povârnişul canalului.

Şi din mormanul de cărnuri sfâşiate, se desprinse la un moment dat o arătare apocaliptică. Hellen Kay, cu pântecele rupt de un drug de fier şi cu intestinele atârnând pe jos, urla, umblând în patru labe şi târând după dânsa jumătatea de sus a copilului ei, retezat par'că de cuţit, de o grindă.

Hellen Kay nici nu avusese vreme să coboare la staţie, din trenul care o adusese, tocmai când s'a produs catastrofa.

A rămas la locul ei, în vagonul asaltat de lume, cu gândul să-şi salveze copilul. Era îngrijată de soarta lui Jimmy, care fără ştire îi pregătia acest sfârşit tragic.

Când soţul îşi zări femeea care-şi târa intestinele îngheţate, îi smulse copilul din mână şi ţopăind alergă spre canal, urlând într'una:

— „Tovarăşi, plec acasă, o iau în jos pe apă şi mă duc acasă, voi rămâneţi aici singuri, tovarăşi, fiindcă sunteţi proşti. Eu plec acasă!"

Cu făclia întro mână şi cadavrul copilului în cealaltă, se svârli în canal şi câteva clipe flacăra se luptă cu apa rece, în pâlpâiri repezi.

* * *

Mai mult de jumătate din lucrătorii şi funcţionarii societăţii pentru transportul energiei prin radio, au pierit în această catastrofă. S'a prăpădit inginerul Smithson şi odată cu dânsul planurile invenţiei sale. S'au prăpădit toţi acei din posturile înaintate şi n'au scăpat decât prea puţini din New Orange Blossom: acei câtiva cari au ştiut să rămână calmi, luându-şi toate precauţiile, au plecat cu automobilele, după ce viforul de zăpadă s'a mai potolit. Printre aceştia erau telefonistul şi barmanul coloniei.

Toţi cei cari se găsiau în coloniile mai dinapoi, s'au putut salva cu trenurile, care au plecat îndată ce sorii artificiali s'au stins.

Aproape 60.000 de oameni şi-au găsit un sfârşit groaznic în gheţurile dela Nord şi omul care o clipă părea învingătorul naturii, văzu distrugându-se dintr'odată o muncă de gigant şi averi de miliarde.

Linţoliul alb se întinse din nou pe tot cuprinsul, acoperind urmele dureroasei nimiciri.

Statele Unite arborară doliul naţional. Catastrofa făcuse zeci de mii de văduve şi orfani. Alte zeci de mii de oameni întorşi din Nord, erau ei şi familiile lor fără pâine. Asistenţa publică nu putea prididi şi banca Forb trebuia păzită zi şi noapte, milităreşte, de furia mulţimii, care — fără multă cercetare — o învinovăţia de catastrofa întâmplată.

Statele europene exprimară condoleanţe greu încercatei Americi, şi trimiseră ajutoare pentru cei loviţi de soartă.

Ziarele publicau pagini întregi referitoare la catastrofă şi făceau tot soiul de presupuneri, relativ la cauzele care au produs-o. Ce a provocat explozia? Ce explozibil a fost? Erau enigme cu neputinţă de rezolvat şi telefonistul — cel mai preţios martor supravieţuitor — nu putea da prea multe amănunte:

— „De îndată ce-a intrat în serviciu, în momentul când inginerul Smithson îi ceru legătura cu uzina, a şi auzit puternica bubuitură, care a însemnat sfârşitul.

(Va urma)

N. B. Vezi „Realitatea Ilustrată" numerele 242, 243, 244 şi 245.

Ce este paraşuta ?

O pânză ghemuită, strânsă, împăturită şi acoperită cu numeroase sfori. Un om cade în aer; pânza se desface, sforile se întind, omul alunecă uşor printre straturile de aer, şi tacticos, se lasă spre pământ. O paraşută! Aviatorii nu cunosc marginile îndrăsnelei şi de multe ori aerul ironic, îşi arată puterile lui, sdrobind îndrăsneala omului. Dar insul nu se lasă intimidat, râde, zeflemiseşte şi-şi creiază ajutoare cât mai perfecţionate, ca în lupta ce o dă cu aerul, să arunce tot ce ştiinţa şi geniul omenesc au putut creia, pentru cucerirea puterilor supranaturale.

O paraşută! Un ajutor al omului sburător, în caz de primejdie, în caz când maşina lui, indiferent din ce motive, nu mai răspunde la comandă, sau când aerul nestatornic îl aruncă într'un gol, ca mai apoi să-l dea peste cap.

O paraşută! Câţiva metri de ştofă aşezaţi cu chibzuinţă şi legaţi cu socoteală. Şi toate acestea bazate pe un principiu simplu, ştiinţific: rezistenţa aerului, şi pe un principiu technic: dacă suprafaţa corpului în cădere, este mai mare în raport cu greutatea, rezistenţa pe care o opune aerul acelui corp în mişcările lui, îi imprimă o viteză înceată şi uniformă. O paraşută! Ştiinţa în colaborare cu geniul omenesc.

In toate timpurile omul, cu mintea lui ageră, a fost preocupat de ucerirea înălţimilor cerului. Anticii au sărit şi ei cu paraşuta sub formă de aripi de şindrilă; cei din evul mediu cu aripi de pânză bătute pe şipci şi chiar cu pene de vultur lipite cu clei şi cusute cu sârmă. Dar toate strădaniile au rămas fără succes până în anul 1783, când Sebastian Lenormand se lăsă să cadă cu o umbrelă chibzuită de el, — din vârful observatorului din Montpelier, înaintea deputaţilor din Languedoc (Franţa). Succesul a fost enorm. Marea mulţime care asista delira, crezând că de aci înainte se va putea duce la cer, cu umbrela lui Lenormand. Timpul însă îl şterge pe Lenormand şi în 1797 un celebru aeronaut francez, Jacques Garneriu, încearcă primul de a părăsi un balon la mai mult de o mie de metri înălţime, pentru a regăsi pământul cu paraşuta. El făcu această curagioasă încercare în mijlocul Parisului, aproape de actualul parc Monceau, în prezenţa unei imense mulţimi, care sbiera de frică, când îl văzu la această înălţime căzând ca o bombă spre pământ. Dar deodată paraşuta se desfăcu şi viteza se micşoră. Indrăsneţul Garneriu sosi la pământ sănătos şi teafăr. Dacă paraşuta l-a salvat ca să nu se turtească de pământ, în schimb mulţimea era să-l strivească cu manifestaţiunile ei de simpatie. Pe la 1860, paraşuta era un mijloc de distracţie duminicală a francezilor, care îşi luau la Hipodromul cel vechi, porţia de senzaţii palpitante, urmărind căderea paraşuterilor de pe atunci, soţii Poitevin şi soţii Godard. Paraşuta lor avea forma unui mic balon rotund legat cu sfori, care la rândul lor susţineau o mică nacelă, la o distanţă de 6-8 metri de sfera balonului. Viteza era însă apreciabilă, Poitevin parvine prin amenajări să reducă însă viteza balonului la 1½ mtr. pe secundă. In timpurile noastre, paraşuta a fost puţin cam neglijată, mintea omului fiind îndreptată mai mult către avion. Dar în 1910 Aero-Clubul Francez institui un concurs, pentru cea mai uşoară şi practică paraşută, cu un premiu de 10.000 de franci. Prima încercare şi prima victimă o făcu croitorul Frantz Reichelt. Acesta imagină o îmbrăcăminte specială, care în caz de cădere se desfăcea şi forma o paraşută. Dar curagiosul om nu cunoştea legile aerului şi technica construcţiilor. Suprafaţa nu era în raport invers cu greutatea. La prima experienţă, fără mult succes dealtfel, inventatorul fu pus în faţa greşelei sale, dar încrezător în ideea sa, se asvârli însuşi din turnul Eifel, în ziua de 4 Februarie 1912 la orele a. m. Căderea dură 5 secunde; paraşuta nu se deschise şi corpul inventatorului se turti de pământ, transformându-l într'o masă de carne.

In Decembrie al aceluiaş an se experimentă o paraşută cam curioasă. Inventatorul ei un anume Odkolek, îşi imagină un tunuleţ, care avea drept obuz, o scândură pe care era strânsă paraşuta. Tunuleţul lua foc şi paraşuta se proectă în sus, ridicând odată cu ea şi pe aviator. Rezultatele au fost bune, dar manevrarea paraşutei fiind cam greoaie, s'a renunţat la ea. In anul următor se mai prezentă un anume Hervieu, care se lăsă cu o paraşută ce la deschidere era susţinută de nişte resorturi de fier, şi care se desfăceau odată cu ea. La aceasta, un oarecare Robert Alphons, adăogă nişte elemente metalice ca şi arcurile de la umbrele, care întindeau paraşuta instantaneu. S'a renunţat la ea din cauza nesiguranţei.

In 1913, Decembrie, inventatorii Lowotsh-Kotenicoff, construieşte prima paraşută care să se desfacă prin puterea aerului. Aceasta este prototipul paraşutei de azi, redusă la minimum de greutate şi la maximum de siguranţă. Problema care însă stăpâneşte omenirea în zilele noastre, este de a se găsi *paraşuta ideală*. Căci se obiectează cu drept cuvânt: dacă pilotul se salvează, ce se întâmplă cu avionul care va putea cădea eventual într'un oraş producând stricăciuni şi victime omeneşti?

Paraşuta ideală, va fi dar aceea, care să poată salva şi avionul în acelaşi timp. Un pion al aviaţiei spunea în 1863: Avionul viitorului este o paraşută dirijabilă. Viitorul va rezolva şi acest deziderat al aviaţiei.

PAUL EPUREANU

D-ra Smaranda Brăescu, deţinătoarea tuturor recordurilor feminine europene de aruncare cu paraşuta, a stabilit o nouă performanţă de specialitate, care o clasează în fruntea paraşutistelor internaţionale, deţinând astfel recordul feminin al lumii.

Distinsa noastră sportivă s'a lansat dela o înălţime de 6000 m., dintr'un avion pilotat de locotenentul Papană, parcurgând circa 10 km. în picaj, pe Bărăgan şi aterisând în imediata apropiere a gării Sărăţeni.

MODA

ROCHI MANTOURI PĂLĂRII

Dreapta sus, *o toaletă de seară din dantelă de mătase albă.*

La mijloc: *Ultima expresie a exoticului: guler și manșete din „peau de tigre".*

Stânga jos: *Toaletă de seară din crepe-satin alb.*

SĂ NE imaginăm două procesiuni: una a anului 1930—31 iar cealaltă a anului 1931—32.

Care sunt noutățile de adoptat?

Care sunt cele ce ne plac, dar de care ne putem dispensa?

Rochiile de zi au rămas pe loc: jupele acoperă genunchii și au început să ne placă astfel.

In ce privește culorile, vom avea o mare surpriză: s'a isprăvit cu vechia uniformitate: un vesel curcubeu, în care figurează maron-ul, rozul, verdele și negrul a apărut la orizontul modei. Dar când ochiul ni se obicinuește cu vioiciunea culorilor, remarcăm o simțitoare diminuare a contrastelor în combinații.

Negru cu „chair" e o îmbinare nouă și foarte grațioasă. Maron-ul se asortează de minune cu roșul sau cu verdele. Această din urmă culoare, mai apare pe negru și pe roșu.

Stofele de lână au anul acesta suplețea și luciul mătăsurilor.

Sus: o delicioasă tocă albă ce pare să oscileze între beretă şi tricorn.
Dreapta: mantou de o cupă extrem de simplă. Gulerul şi manşetele de blană gris.
Jos: Remarcăm elegantul nod de chinchila de un savuros contrast pe negrul catifelei.

Blănurile „en vogue" sunt cele cu părul scurt ca: nutria, biberul şi taupe-ul. Mantourile de blană vor fi date probabil la scurtat, devenind nişte jachete ce trec deabia de şolduri.

Dar nimic nu va putea moderniza o pălărie din anul trecut.

Acele toculiţe strengăreşti ce ne dădeau aerul unor mici scolari sunt acum atât de îndepărtate, încât le-am uitat cu desăvârşire.

Rochiile de seară oferă o mică variaţie de croială, noui culori şi noui ţesături. Satinul alb predomină; catifelele de mătase prezintă o vastă varietate ce trece prin întreaga gamă a rozului. Negrul deţine deasemeni un loc de cinste prin delicata reliefare pe care o aduce pielii şi prin eleganţa cu care conturează silueta. Trecând acum la accesorii: ciorapul negru va însoţi toaletele de satin sau catifea neagră. Aceeaş toaletă în timpul zilei, reclamă un pantof de antilopă negru, simplu, impecabil. Pantoful de antilopă maron cu tocuri mai joase, apare mult în cursul zilei, asortându-se cu mantoul, ba uneori numai cu blana.

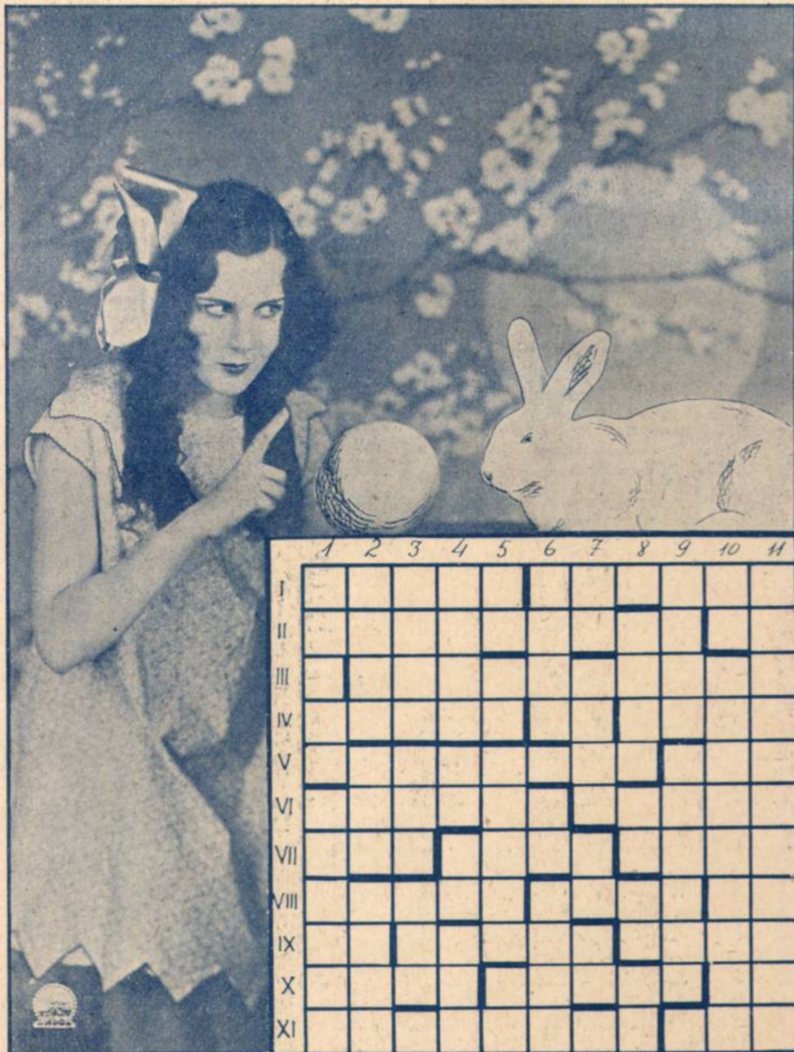
In ce priveşte mănuşile, negrul îşi păstrează locul, maron-ul e foarte elegant iar albul va da probabil „chair"-ului.

Dăm aci câteva din cele mai de gust expresii ale sezonului.

JOCURILE REALITĂȚII

Cuvinte încrucişate LIEBELEI

(10 Puncte) de VICTOR BUESCU-*student*

ORIZONTAL: I. *On revient toujours* la *cea dintâi* dragoste (5). — Sentiment nobil şi complex. (6).

II. Verb conjugat în urma unei deziluzii! (9). — Apelativul generic al îndrăgostitului (2).

III. Şi (1). — Armă prin excelenţă feminină. (10).

IV. Căsnicie (5). — Leu inanimat! (2). — Tăriile cereşti *cern* zăpadă (4).

V. Flirt la băi (8). — Sfârşitul celor *blazaţi!* (3).

VI. La băi uiţi de toate, dorind numai a te *recrea*. (6). — De cine spune Schopenhauer că „este un animal ce trebueşte bătut, nutrit bine şi ţinut închis" (5).

VII. Portiere (3). — Nume feminin (4). — Arie în care s'a ilustrat familia Strauss (4).

VIII. *Prăpădit* de deziluzie (5). Substanţă farmaceutică (4). — „Uvertura" unei *epistole !* (2).

IX. Talpa iadului (numit de păgâni *Ereb* (2). — Lăsat în părăsire. (5). — *Credincioase*, în latineşte (calitatea... deficientă a femeii! — (4).

X. Hazard (4). — Distracţia balneară a duduilor ! (5). — O jumătate de gram ! (2).

XI. La băi, dânsele se ţin numai de *ştrengării*. (8). — Unde am spus că au loc aceste ştrengării ? (3).

VERTICAL: 1. Cea dintâiu. (5). Suferinţă sufletească. (6).

2. Indiferenţă (4). — Cum, totul să fi fost doar o *himeră ?...* (3). — Sufletul femeii este impenetrabil ca o *prăpastie* (4).

3. Notă prelungită pe o singură vocală (4). — Afară ! (3). — Aşezat (3). — 100, în latineşte (1).

4. Punctul-terminus în hagialâcul Musulmanilor (4). — *Năut* fără miez ! (2). — Ba. (2). — Oraş în Peru (3).

5. Posed (2). — Două consoane consecutive din *hojma*. — Abătut, de atâta deşertăciune lumească (5). — Din bietul *Filip* au rămas numai capul şi picioarele ! (2).

6. Simboliza, pe vremi, logodna — şi este obiect de comparaţie spre a designa o siluetă sveltă (4). — Vocală — potcoavă ! (1). — Când, înfrigurat, eşti în aşteptarea unei scrisori care — vai ! — nu vine, ziua ţi se pare de 365 de zile (2). — Lespede de piatră. (4).

7. O *ură* fără inimă ! (2). — Sport cavalin (4). — 10 m^2 (2). — Interjecţie exprimând o bucurie viitoare (2). — 500, la Romani (1).

8. Fruntea *blazatului* (1). — Depresiune sufletească, suferinţă, chin (4). — 100×365 zile (2). — Operă (2). — Notă muzicală şi insulă (2).

9. Ziua precedentă (4). — Înşelat în speranţele sale, deziluzionat (6). Inceputul unui *bal* (1).

10. Aceeaşi insulă dela 8 vertical (2). — In poezia *Nu mă înţelegi*, Eminescu îşi arată deprimarea că femeea iubită nu poate să-l pricească (9).

11. Poezie cu cuprinsul trist sau duios. (6). ....Şi totuşi, tot mai *nădăjdueşti* că ea este aşa cum ai întrezărit-o tu la început (5).

N. B. *1 orizontal în continuare cu 1 vertical conţin o constatare sentimentală etern-umană. (4 cuvinte).*

Joc de memorie

10 Puncte de M. Dumitrescu-Babylon

Cine sunt cele patru personalităţi de mai sus?

Nouile noastre premii

Concursuri bilunare

Deslegările problemelor în numerele 246—247 se primesc timp de două săptămâni dela apariţia primului număr, adică până Marţi, orele 6 seara.

Tragerile vor fi bilunare.

De fiecare tragere se vor acorda următoarele premii, proporţional cu numărul jocurilor deslegate:

PREMIUL I: 1000 lei în numerar;

PREMIUL II-lea: Două aparate de radio cu galenă;

PREMIUL III-lea: 4 volume din operele literare renumite.

N. N. — Deslegările vor fi însoţite de cuponul respectiv, purtând menţiunea: pentru jocuri.

Fiecare categorie va avea şanse egale în categoriile inferioare.

Cupon pentru jocuri

No. 246

Numele şi pronumele ....

....

Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATĂ". — *Director* Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: str. Const. Mille 7—9—11. Telefon 359/99.
Preţul abonamentelor: *Un an lei 450; 6 luni lei 230; 3 luni lei 120. Pentru străinătate lei 600 anual.*

REALITATEA ilustrată

SCARĂ GRAȚIOASĂ

Foto Paramount

Atelierele „Adevărul" S. A.

ANUL V. — Nr. 248 SUPLIMENT GRATUIT „REPORTAJ" 29 OCTOMBRIE 1931

REALITATEA ilustrată

IN MOMENTE DE RĂGAZ... — Suveranul la castelul dela Scroviştea, mângâind căţelul favorit.

(Foto-Berman-Realitatea)

PREŢUL 10 LEI

LĂSAŢI la VATRĂ

S'A liberat contingentul 1930.

Toate gările Bucureştilor au fost împânzite de mulţimea celor liberaţi, care au plecat spre toate colţurile ţării. S'au dus oamenii înapoi la munca câmpului sau la meseriile lor, la o brumă de pâine amară sau la şomajul care-i aşteaptă, să îngroaşe rândurile flămânzilor fără de lucru.

Până mai eri, pluton, companie sau regiment omogen, însufleţit de aceiaş idee şi aceiaş disciplină, s'au trezit deodată indivizi singuratici, cunoscuţi unul altuia numai ca figură, fără să-şi cunoască reciproc mentalitatea, caracterul sau năzuinţele.

Disciplina s'a năruit într'o clipă, ca la suflarea unui vânt vijelios; n'a mai rămas decât salutul instinctiv, cu mâna la pălărie sau la căciulă, la vederea unui „grad". Şi în momentul când degetele au atins acoperământul respectiv al capului, individul nu mai are timp să facă gestul de reţinere, ci se mulţumeşte numai să fluere a pagubă.

Pe acelaş drum spre gară, merge Ioniţă al Floarei, dela Tg. Jiu, şi Grigorie Negoiţă din Câmpulungul Bucovinei.

Amândoi îşi duc în spinare lăzile cazone în care te miri ce-a mai rămas. In schimb, îmbrăcămintea lor este un complex de vesminte militare şi civile, care pentru circumstanţă constituesc o îmbrăcăminte destul de convenabilă. Ioniţă al Floarei poartă opinci, iţari şi pălărie particulară. Cămaşa cazonă şi vestonul deformat, le completează ţinuta. Grigorie Negoiţă poartă pantaloni cazoni, un cojocel particular, bocancii fără moletiere. Acestea, a trebuit să le lase la cazarmă, întru cât erau încă în perfectă stare.

Nu-i mai puţin adevărat însă, că efectele cazone cu care au plecat, vor trebui „returnate de îndată", după cum sună adresa comandantului depozitului, către căpitanul companiei lor.

Iar în faţa lor, purtându-şi cu multă greutate lada, se leagănă Mehmed Arabagian, o corcitură de turc şi tătar, din împrejurimile Medgidiei.

Dacă l-ar pierde cumva pe drum, cel mai bun semn de recunoaştere ar fi şalvarii largi — de care şi-a bătut joc toată compania, când a fost îmbrăcat osmanliul.

Scăpat de fulgerele furierului, însărcinat cu curăţenia dormitoarelor, un rus de prin părţile Hotinului şi-a cumpărat de 2 lei seminţe de floarea soarelui, pe care le ronţăie liniştit, în aşteptarea trenului, care-l va duce, spre malul Nistrului, spre vitele şi spre Iecaterina lui. In jurul rusului s'a format un covor de coji de seminţe şi în lipsă de spaţiu, multe din ele, s'au plasat pe umerii şi pe pălăriile vecinilor. Când a ajuns la ultimul pumn, rusul sparge seminţele cu o furie din ce în ce mai crescendo şi pentru ca să şi-o potolească, se îndreaptă leneş spre femeea de lângă chioşcul de gazete şi mai cumpără de 2 lei, patru pumni de seminţe sărate.

... iar în ochii tuturor se citeşte regretul părăsirii unui adăpost, cu care, de bine, de rău, se obicinuiseră. Cine ştie unde-i va duce soarta?!?... La cazarmă aveau cel puţin gamela de mâncare, o pâine şi un pat sub acoperământ....

MASCA DE SATIN

Fotografiile pe care le publicăm în această pagină, reprezintă două aspecte ale liberării contingentului 1930.

Mici răutăţi

INCURAJARE

— „Nu te descuraja iubite. Pentru doi inşi cari se iubesc, se găseşte loc şi în cea mai mică colibă.

— „Bine dar chestia e, de unde luăm coliba ?"

NICI-O GRIJA

— *„Cărturăreasa mi-a prezis că am să fac puşcăria pentru deturnarea unei sume care-mi va fi încredinţată".*

— *„Fi liniştit, dragul meu, cine o să-ţi încredinţeze ţie o sumă de bani ?"*

PROBA EVIDENTA

— „Geologul tău te iubeşte cu adevărat ?"

Fata bătrână: „Mai e vorbă? Spre exemplu, zilele trecute a dat numele unei fosile antidiluviene, pe care a găsit-o".

RADIO

— *„Vrea să zică ai şi un hautparleur în casă ?"*

— *„Da, mi-am cumpărat unul, pentru că-mi trebuia aşa ceva în casă, de când s'a mutat soacră-mea dela mine. Inţelegi, obişnuinţa".*